

KATEDRA

(KATEDRA, YU ISSN 0022-9296)

MAREC

APRIL

MAJ

UNIVERZA MARIBOR

UNIVERZITETNA KONFERENCA

ZSMS

UNIVERZITETNI KOMITE ZKJ

ŠTUDENTSKE

PRIREDITVE

UNIVERZITETNA KNJIŽNICA
MARIBOR p. o.

16. 3. - 29. 5. 77

● 7. marca se je sestala delovna skupina, ki ima po predlogu sveta univerze nalogo, da prouči možnosti za začetek medicinskega študija v Mariboru. Na sestanku so se dogovorili, da je treba napeti vse sile, da splošna bolnišnica Maribor postane klinična bolnišnica ter da se potem preko nje začne študij medicine. Dogovorili so se tudi, da se pripravi poseben samoupravni sporazum o sodelovanju med Bolnišnico Maribor in medicinsko fakulteto v Ljubljani.

● Na seji predsedstva univerzitetne konference ZSMS v Mariboru so se 10. 3. pogovarjali o financiranju obštudijskih dejavnosti in finančnem planu UK ZSMS. Glede obštudijskih dejavnosti so sklenili, da bodo podajali samoupravni sporazum s šolami iz lanskega leta. Razpravljali so tudi o profesionalizaciji mesta predsednika UK ZSMS, vendar se zaenkrat še niso dokončno odločili. Predvideva se, da bi naj z novim študijskim letom postal predsednik UK ZSMS profesionalac s polnim delovnim časom, kar je glede na kopico problemov in nalog najbrž nujnost.

● Prorektor študent se je v ponedeljek, 21. marca sestal s prodekanom in namestniki direktorjev iz vrst študentov. Dogovorili so se za akcijo usklajevanja statutov in pregledali tovrstni predlog, ki ga je izdelala posebna študentska delovna skupina z namenom, da bi poenotili določila v statutih VDO, ki so več ali manj enako obvezujoča za celotno univerzo. Domenili so se tudi glede vsebine razgovorov, ki jih bo imel študent prorektor v prvi polovici aprila s študentskimi delegati na visokoškolskih delovnih organizacijah vključenih v univerzo v Mariboru.

● Univerza v Mariboru je 24. in 25. marca gostila delegacijo s Philipsove univerze v Marburgu. V četrtek dopoldne so se gostje na rektoratu seznanili z mariborsko univerzo in principi naše družbenopolitične ureditve. Popoldne so si ogledali pokrajinski muzej in muzej NOB v Mariboru, pred tem pa še VEKŠ, VTŠ in novo zgradbo PA. V petek dopoldne so potekali individualni razgovori med predstavniki univerze v Marburgu in predstavniki VEKŠ, VTŠ, PA in mariborske bolnišnice. Popoldne so naredili kratek izlet v Ptuj in svoj obisk sklenili zvečer na zaključnih razgovorih na rektoratu, kjer so se dogovorili o nadaljnjih poteh sodelovanja med univerzama pobratenih mest Maribora in Marburga v ZR Nemčiji.

● Sestala se je delovna skupina za pripravo razvojnega načrta Univerze v Mariboru in pregleda analizo izvršitve prejšnjega plana. Na seji, ki je bila 29. marca so izdelali temeljna izhodišča za razvojni načrt, ki ga bodo predložili univerzitetnemu svetu na njegovi prihodnji seji, ki bo predvidoma v drugi polovici aprila.

Dnevi mladine na ljubljanski univerzi

UK ZSMS Ljubljana in revija Mladina sta v dneh od 22. do 24. marca organizirala v Ljubljani akcijo, ki sta jo imenovala Dnevi Mladine. Z akcijo so želeli približati revijo Mladina članom in poživiti delo v osnovnih organizacijah ZSMS.

Prvi dan akcije so organizatorji obiskali nekatere osnovne organizacije na univerzi, kjer so se s člani in vodstvi pogovarjali o problemih, s katerimi se srečujejo pri svojem delu.

Naslednji dan so na filozofski fakulteti priredili tribuno o zakonu o visokem šolstvu. Čeprav udeležba ni bila najboljša, so razpravljali prišli do zanimivih zaključkov.

Zadnji dan pa so na fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo priredili ustni časopis, ki so ga vodili novinarji Mladine. Na časopis so bili vabljene številne gostje iz študentskega življenja v Ljubljani in celo najboljša slovenska igralka preteklega leta, ki pa je ni bilo. (Za vse, ki ne vedo, kdo je to: naj si ogledajo najnovejši slovenski film Vdovstvo... , kjer zdravo deklino iz naših koncev igra ta oseba.)

Andrej Fištravec

Štirje so gostovali v Avli

V mesecu marcu so se v mladinskem razstavišču Avla predstavili občinstvu štirje mladiki, sicer učenci Zvezne srednje tehnične šole (Höhere technische Bundeslehranstalt), odsek za uporabno grafiko iz Gradca (Avstrija).

Razstava nam je ponudila precej zanimivosti, tako po tehnični plati kot po vizuelni izraznosti. Zasnovana je bila po delovnih konceptih, torej izrazito študijsko, skoraj didaktično in je kot taka omogočila dokaj celovit vpogled v šolski program ter estetske kriterije in zahteve, ki jih zastavlja specializirana šola te vrste. Po drugi strani pa je tudi galerija Avlar ponudila vsem štirim razstavljalcem lepe možnosti samostojnega nastopa v širšem prostoru izven domovine.

Imeli smo možnost videti dela Wilfrieda Steuerja, Giovannija Corsara, Ladislava Bartoka in Wilhelma Draxlerja. Vsi štirje so trenutno absolventi odseka za uporabno grafiko in tudi po starosti pripadniki iste generacije. Vsak od njih je na razstavi pokazal konceptualno zaokrožen cikel grafičnih rešitev, kot npr. Steuer, ki ga zanima barva, simbol, komunikacija in jezik slike, pa Corsaro, ki skuša na papir prenesti ideje, ki izražajo aktiven odnos do okolja, Bartok, ki obdeluje papir, in Draxler, ki želi sprožiti v gledalca tok misli, ne da bi pri tem hotel omejevati njego o sodbo. Priznati je treba, da razpolagajo vsi štirje avtorji z dobršno mero mladostne iskivosti, svežih in originalnih idej, po drugi strani pa poznajo materiale in so tehnično izbrušeni — vse to jim je ravnsedanjte dala štiriletna šola in vaja. Mogoče vsa dela res niso bila na enaki višini po likovni kvaliteti, opazili smo tudi nekaj vizualno izbranih in ponavljanih oblikovalskih šablon, kar je razumljivo spriču booma sodobnih vizualnih komunikacijskih sredstev, ki preplavljajo Evropo, ponekod je bila ideja močnejša od sposobnosti realizacije. A kljub vsemu — presenetil nas je izrazit smisel za humor in karikature, ki ga vsi štirje veselo izpričujejo, kjer je le mogoče, nekatere dela so bila prave optične persiflaže z bolj ali manj opaznim priokusom po seksualni revoluciji, npr. karakterizacija črtala za ustnice in navadnega svinčnika, abeceda ustnic itd.

Prav to vitalnost, ki se pobalinsko izmika trdi oblikovalski rutini, velja še posebej podčrtati. Prav to so tisti drobni, a v sodobnem stehinizarjem, da ne rečemo „ameriškem“ designu več kot potrebni življenjski prebliski, ki vračajo uporabno grafiko spet nazaj v doseg človekovega vsakdanjega čustvovanja, v doseg preprostega humanizma, čustev in fantazije (ne romantike!). Že zavoljo tega si je bilo omenjeno razstavo vredno pozornosti ogledati. Mogoče bi nam lahko Avla v prihodnji razstavnici sezoni omogočila srečanje še s kakšno podobno razstavo, morebiti s celotno predstavitevjo programa in dela kakšne sorodne šole — v mislih imamo ljubljansko srednjo šolo za oblikovanje in novosadsko šolo za oblikovanje?

Marjan Remec

KATEDRA

ŠTUDENTSKI LIST, MARIBOR 11. IV. 1977 letnik XVII. Št. 10

CENA 2 DIN

Izdaja... univerzitetna konferenca zveze socialistične mladine na mariborski univerzi

Glavni urednik: Lojze Klemenčič (VTŠ)

Odgovorni urednik: Brane Srčnik (VTŠ)

Sekretarka uredništva: Vesna Jurančič (VPS)

Politika in gospodarstvo: Sonja Ploj (VEKŠ), Marjan Toš (PA), Slavci Bauman (VAŠ)

Študentje in visoko šolstvo: urednik Boris Haki (VTŠ), Darko Koren (VEKŠ), Jelka Muzlovič (PA), Mik Robernik (VEKŠ); Franci Bračko (VEKŠ)

Kultura: urednik Bojan Peče (VPS), Danila Orešek (II. gimnazija), Polona Hadner (PA), Marjan Osterž (VTŠ), Žarko Golob; Jasna Arko (PA)

Likovnost: Danilo Vicman (VTŠ);

Fotografija: Dušan Ivanišin (VEKŠ);

Tehnični urednik: Marjan Hani

Lektor: Alenka Filipančič

Katedro sofinancirajo:

Višje in visokošolske delovne organizacije Univerze v Mariboru | UK ZSMS, Izobraževalna skupnost in kulturna skupnost Slovenije, Uredništvo in uprava Ob parku 5, 62000 Maribor, telefoni 22-004, tekoči račun 51800-678-81846. Nenaročenih slik in rokopisov ne vračamo. Cena izvoda je 2,00 din (letna naročnina 25,00, za ustanove in podjetja 30,00 din). Tisk ČGP Mariborski tisk, Maribor

21. marca je na gimnaziji Miloša Zidanška prvič „spregovoril“ šolski radio.

Tekoče okrožnice bodo po njem predvajali vsak dan ob 10. uri in 50 minut; v glavnem odmoru, ki traja dvajset minut — to je od 9.35 naprej, pa bodo predvajali tudi glasbo.

Prav bi bilo, ko bi k sodelovanju pritegnili kar največ dijakov. Tako bi postal spored bolj zanimiv in aktualnejši pa tudi bolj pester.

Radio je končno zaživel. O njegovem pomenu pa prav gotovo ne gre razpravljati.

Sestanek aktiva mladih komunistov

V petek, 18. marca, je bil na gimnaziji M. Zidanška izredni sestanek aktiva mladih komunistov. Obravnavali so neresnost nekaterih članov, ki ne obiskujejo marksističnega krožka na šoli ter zakaj do tega sploh prihajajo?

Eden izmed glavnih vzrokov je prav gotovo tretja redovalna konferenca — vendar to ni opravičilo.

Razmere se morajo spremeniti, prav tako pa tudi samo delo marksističnega krožka, ki prevečkrat izzvani precej togo — z očitno nezainteresiranostjo posameznikov. Vendar vsega niso krivi le slednji. V delo krožka bi bilo potrebno vnesti več novih, aktualnih dogodkov in uspeh ne bi smel izostati.

Danila Orešek

Vesti

V marcu je izšel Bilten kluba primorskih študentov v Mariboru. List zajema kratko poročilo o akademskem plesu v Postojni ter predloge in sklepe, sprejete na sestanku izvršnega odbora: sodelovanje na aprilskih prireditvah, priprava piknika in delovanje disko-kluba.

Katedra za OBVEZNO telesno vzgojo na PA v Mariboru organizira plavalne tečaje za študente neplavalce in slabe plavalce od začetka marca do konca maja v kopališču Pristan. Tečaj je za 1. letnike obvezen in brezplačen, vabljeno so bili tudi študentje višjih letnikov. Eventualne informacije dobite na PA Maribor, Mladinska 9, soba 24 (kabineta telesne vzgoje), ob torkih od 10. — 12. ure in v četrtek od 10. — 12. ure.

O PRIPRAVNIKIH

ALI ZAKAJ PRI NAS NI VSE TAKO, KOT BI MORALO BITI

KAJ JE TO PRIPRAVNIK?

Pripravnik je človek, ki se mu posreči tako ali drugače končati srednjo, višjo ali visoko šolo, potem pa na ta ali oni način priti v službo (sedaj se reče združiti svoje delo s tistimi, ki svoje delo že združujejo). Pripravnik se loči od drugih delavcev predvsem po plači (akontaciji na osebni dohodek pripravnika, saj drugače tistim revnim nekaj dinarjem res ne bi mogli reči). Druga lastnost pripravnika je, da ga nihče ne jemlje resno, češ, kaj boš ti, ki si le pripravnik! V starih časih so pripravniku rekli praktikant. Pripravnik je praviloma človek, ki (če je moškega spola) še ni odslužil vojske, in ki (če nima boljše situiranih staršev) nima ne stanovanja ne drugih, za današnje življenje potrebnih stvari. Pripravnik ni kreditno sposoben, pripravnik ne more priti na spisek za dodelitev stanovanja, pripravnik ne more... Vendar ima pripravnik vse druge pravice in dolžnosti delavca, kar je zelo pomembno, saj zagotavlja njegovo enakost z drugimi v združenem delu.

Bistvo pripravnika je, da se pripravlja.

KAKŠNE VRSTE PRIPRAVNIKOV LOČIMO?

Pripravnike lahko ločimo na več različnih načinov. Temeljna delitev pripravnikov je delitev na podlagi dohodkovnih odnosov, ki jih ima z organizacijo združenega dela ali podjetjem. Tisti, ki imajo le srednjo šolo, dobijo manj kot tisti z višjo, ti pa manj kot oni z visoko šolo, kar lepo prikazuje, kako smo pri nas odpravili socialno diferenciacijo.

Ločimo tudi zaželene pripravnike in tiste, ki to niso. Oni drugi praviloma skoraj vedno odidejo iz podjetja, kjer so bili pripravniki, čeprav včasih nihče ne ve, zakaj.

Vse druge delitve pripravnikov izvirajo iz prvih dveh in za naše razglabljanje niso bistvenege pomena.

PRIPRAVNIŠTVO ALI ZADNJA OVIRA NA POTI DO VELIKEGA CILJA

Vsak človek predse vedno postavi kakšen velik cilj, proti kateremu potem stremi z vsemi štirimi ali petimi; ko ga doseže, si hitro postavi novega in potlej še enega in še enega in tako naprej, dokler na koncu bolj ali manj slučajno ne umre. Zanimivo je, kadar si nekaj sto ljudi postavi isti cilj in ga nekateri dosežejo prej kot drugi. Takrat se pojavi nekaj, kar

izvira iz temeljne teorije človekovega delovanja (Teorija o pračloveku in jagodi) in čemur pravimo oviromanija. Lep primer za oviromanijo se pokaže, če pogledamo, kako lahko nekdo, ki to hoče, postane redni profesor visoke šole. Prej včasih je bil glavni pogoj to, da si bil na svojem področju klasa in če nisi bil protidržavni element, si lahko kandidiral in postal redni profesor. Takrat še ni bilo dosti rednih profesorjev. Sedaj, ko jih je nekaj več, so si izmislili poseben sistem ovir (oviromanija), ki jih mora mlad strokovnjak premagati, preden lahko doseže svoj cilj. Te ovire so dolge vsaj dva semestra, imenujejo pa se (okvirno po zakonu o visokem šolstvu) takole: pogodbeni asistent, redni asistent, redni asistent s pravico predavanja, redni asistent s pravico predavanja in pravico opravljanja izpitov, predavatelj višje šole, izredni profesor višje šole, redni profesor višje šole, predavatelj visoke šole, izredni profesor visoke šole, redni profesor visoke šole, docent, včasih pa so možne še vmesne stopnje, kot na primer asistent stažist in temu podobno.

No, pustimo raje to in gremo nazaj na našo temo. Najbolj splošno razširjen veliki cilj normalnega poštenega Slovencega je postati delavec in v pogojih socialistične tržne proizvodnje s svojim delom zadovoljevati svoje osebne, skupne in splošne družbene potrebe. To je mogoče na več načinov, eden od njih je tudi ta, da študira, in tu je pripravništvo po osnovni, srednji, višji ali visoki šoli zadnja ovira na poti do velikega cilja. Ta ovira je lahko tudi najtežja (tako je pri vseh zadnjih ovirah), zakaj je tako, pa bomo povedali v naslednjih poglavjih.

PRIPRAVNIK PRIDE V PODJETJE

Pripravnik pride v podjetje lahko, težko ali pa sploh ne. To je v glavnem odvisno od spleta okoliščin, ki mu pravimo klima v podjetju. Če je ta za pripravnika ugodna, pride, če pa ni, pa ne pride v podjetje. V več primerih je bilo opaziti tudi to, da so podjetja poslala k vragu ves denar, ki so ga kot štipendijo dajala pripravniku, za katerega potem ni bilo prostora pod soncem podjetja (sinonim je vzet iz kitajske klasike). V takih primerih se navadno nihče ne vpraša, kdo je za nesmotrno štipendiranje kriv in ali bo povrnil za podjetje izgubljeni denar.

Če pripravnik pride v podjetje težko, je samo od njegove prilagodljivosti odvisno, ali bo ostal v njem ali ne, kajti odgovorni v podjetju si vedno pridržijo odprta stranska vratca, ki se imenujejo komisija za ocenjevanje sposobnosti pripravnika, skozi katera lahko pripravnik tako, kot je prišel, tudi odide iz podjetja.

Če pa pripravnik pride v podjetje in podjetje temu ne nasprotuje (zanimiv pojav kolektivnega, nikjer osebno izraženege, a vendar prisotnega interesa), potem mora najprej prestati sprejemno proceduro. Najprej mora podpisati celo vrsto obrazcev, pol in soglasij, za katere mu šele kasneje postane jasno, kaj so in kaj pomenijo. Pripravnik jih seveda

podpiše, kajti oster pogled kadrovskega referenta, češ, kaj še razmišljaš, ga prisili, da se vda v usodo.

Potem ga peljejo k bodočemu šefu (tam spozna človek občutek telička, ki ga peljejo v klavnico), ta mu po uvodnem govoru, v katerem mu pove, kaj sme in česa ne sme, nakaže, česa naj ne bi počenjal, preda mentorju, mu določi stol, kjer bo sedel, mu predstavi sodelavce in ga prepusti nadaljnji usodi.

Če ima pripravnik srečo, so sodelavci simpatični (to so po navadi bivši pripravniki), če je nima, potem ne bo dolgo pripravnik (izvzeti so redki primerki, ki imajo to dobro lastnost, da včasih pridejo tudi z glavo skozi zid).

Počasi se pripravnik živi v delovno okolje in se pripravlja na veliki trenutek, ko bo tudi on postal delavec, tako kot ljudje okoli njega.

PRIPRAVNIŠKA DOBA ALI KAJ PRIPRAVNIK DELA

V pripravniški dobi, ki traja leto dni ali več, se pripravnik pripravlja na svoje bodoče delo. Neki moj kolega z diplomom ekonomske fakultete že tri mesece zloga fakture v rednike in na njegovem obzorju se verjetno še nekaj časa ne bo pojavilo kakšno drugo opravilo. Ves čas se sprašuje, ali je res moral šestnajst let študirati zato, da bo celo življenje zlogal račune v rednike ali pa mu hočejo dopovedati, da za kaj drugega ni sposoben? Slovenski sindikati so po dvajsetih letih svojega obstoja spoznali, da je morda dve leti (toliko je znašala včasih pripravniška doba) le preveč in so jo skrajšali na eno leto, dopustili so celo, da se skrajša na šest mesecev. Trikrat hura za sindikate!

Zgodi se celo, da je pripravnik tako dober, da res počenja stvari, ki jih bo počenjal takrat, ko ne bo več pripravnik. Takrat pa se vsak pripravnik vpraša, zakaj je še sploh pripravnik. Mogoče zaradi pripravniške plače, ki je praviloma nižja kot normalni osebni dohodki, vendar to ne more biti res, ker potem je to klasično izkoriščanje človeka po drugih ljudeh, tega pa pri nas vendar ni več, ali ne?

In tako pripravnik dela in čaka, da bo nehal biti pripravnik.

PRIPRAVNIK SPOZNA JUGO-FAKTOR

Včasih človek, zastrupljen s teorijo, v praksi doživi prave šoke zaradi stvari, ki si jih pri vsej svoji pameti ne zna razložiti. Na primer: neka tovarna ivernih plošč v severni Sloveniji je podpisala pogodbo s hotelskim kompleksom v izgradnji iz Dalmacije za dobavo roza ivernih plošč za stenske obloge. Vzorec barve je bil sestavni del pogodbe. Kljub temu pa so bile plošče, ki jih je tovarna poslala s tovarnjakom na jug, svetlo rjave

barve. Ko so naročniki pošiljko zavrnil in zahtevali plošče s pravo barvo, je v tovarni zavlado pravo razburjenje. Na ponovno zahtevo naročnika so plošče le prebarvali v roza barvo in ponovno odposlali, seveda po pogodbeno dogovorjeni ceni. Tovarno je to stalo precej denarja, vendar nihče ni vprašal, kdo je za to kriv in kdo bo tovarni povrnil stroške dvojnega barvanja in transporta. Čisto slučajno je direktor prav tedaj odšel na dopust.

Takšnih primerov je še nič koliko. Vsem pripravnikom, ki bodo kdaj čitali to študijo, naj bo za vselej jasno — kriv je JUGO-FAKTOR. Kaj je to jugo-faktor, teoretično še ni razčiščeno, nekateri sicer šušljajo nekaj o odgovornosti vodilnih, vendar, dokler to ne bo splošno priznано v praksi, je bolje, da si človek, še posebej pripravnik, vzame za vzor tiste slovite tri indijske opice, od katerih si prva z rokami zatiska oči, druga ušesa in tretja gobec. To naj bo tudi temeljno življenjsko pravilo pripravnika v podjetju, saj pomeni ravnati se po njem — preživetil!

KDAJ IN KAKO PRIPRAVNIK NEHA BITI PRIPRAVNIK

Formalno pripravnik neha biti pripravnik tako, da komisija za medsebojna razmerja v združenem delu na predlog komisije za ugotavljanje uspešnosti pripravnika sprejme sklep o prenehanju pripravništva in pripravnika razporedi na delovno mesto, za katerega se je pripravljaval ali pa tudi ne.

Obstaja več načinov, da se to doseže, vendar se v njihov opis ne bom spuščal, kar bodo pripravniki zelo dobro, vsi ostali pa nekoliko manj razumeli.

KDAJ PRIPRAVNIKOV NE BO VEČ?

Tako kot so bila prejšnja poglavja neresna in zgolj črn humor, bo to, kar bom zapisal sedaj, zelo resno.

Pripravnikov ne bo več takrat, ko ne bomo samo govorili o povezovanju visokega šolstva in združenega dela, ampak bo to uresničeno, med drugim tudi tako, da se bo človek že kot študent povezoval s svojo bodočo delovno organizacijo tako, da bo spoznaval svoje bodoče delo in se nanj pripravljaval med študijem tako, da bo po zaključku šolanja takoj postal delavec v združenem delu (morda s trimesečnim poskusnim delom) s polno odgovornostjo, a tudi pravicami (beri osebnim dohodkom), ki mu pripadajo.

In kaj je potrebno za to narediti? Samo eno: hoteti, kajti kdor hoče, ta lahko, samo če hoče dovolj močno.

Jani S.

Na zboru skupščine občine Maribor ... o novem samopriskevku

Ko smo se junija 1972 v Mariboru odločali za samopriskevke v višini 1 % od neto OD, smo želeli doseči tele cilje:

- v povprečju enoinpolizemski pouk,
- posodobiti šolski prostor (kar 70 % šolskih zgradb je bilo zgrajenih pred 1918),
- povečati število telovadnic,
- organizirati ustrežnejšo mrežo šol in uveljaviti nekatere oblike organiziranega šolskega varstva.

Čeprav se učenci na nekaterih osnovnih šolah učijo v treh izmenah, je v poprečju pouk 1,6 izmenki, Program je vključeval gradnjo ali adaptacijo 59 objektov in ga bomo v popolnosti izvedli. Delež sredstev samopriskevka je znašal 47 % od celotne vrednosti gradenj, ostala sredstva so iz prispevkov iz bruto OD in sredstev SIS. Delegati vseh zborov so prejšnji teden razpravljali o novem samopriskevku za dobo 5 let. S sredstvi, ki bi jih tako pridobili, bi zgradili osnovne šole (60 % sredstev) in izgrajevali zdravstveno mrežo (40 %). Delegati so se v razpravah in zahtevah strinjali, da je potreb veliko, enotnega mnenja pa so bili tudi glede prispevne stopnje. Večina je menila, da ta stopnja ne bi smela biti višja od dosežane, to je 1 %, kar utemeljujejo z obremenjenostjo OD z različnimi prispevki in z inflacijo, ki povzroča, da realni OD stagnira.

Najbrž je pravilno mnenje, da želimo na področju družbenih dejavnosti, kamor sodijo tudi šolstvo, zdravstvo in otroško varstvo, nekoliko preveč glede na možnosti gospodarstva. Kjerkoli izračunavamo normative, jih primerjamo z normativi v gospodarsko razvitejših deželah in se jim želimo kar se da približati. Ob tem pa pozabljamo, da produktivnost v Jugoslaviji dolgoročno pada (raziskava ekonomskega inštituta pravne fakultete v Ljubljani) in da si v teh razmerah težko privoščimo vedno večje in kvalitetnejše obsege storitev družbenih dejavnosti.

Toda več denarja za šolstvo, zdravstvo, otroško varstvo je imperativ: le tako lahko zagotovimo najmlajši generaciji enake pogoje za razvoj in šolanje, kar je pomembna politična naloga (da se ne bomo ob pregledu socialne strukture študentov prijemali za glavo). To in pa dejstvo, da nekatere družbene dejavnosti, npr. otroško varstvo, že ta trenutek pozitivno vplivajo na produktivnost dela (tako pravi politična ekonomija), druge, npr. šolstvo in zdravstvo, bodo svoj vpliv na produktivnost pokazale kasneje, nas sili, da se odločimo za samopriskevke. Tako se zaveščno odločimo, da bomo svojo

osebno porabo skrčili za odstotek — za naš žep to ne bo veliko, v skupni blagajni pa se bo poznalo.

... O ŠTIPENDIRANJU

Ocenili so, da delavci v združenem delu niso dovolj sprejeli politike štipendiranja kot vlaganje v družbeno reprodukcijo, pa tudi del politike še ni v celoti postal. Združeno delo je postavilo nekaj zahtev: Da daje dopolnilno štipendijo tista OZD, ki daje kadrovske (skladno naj se zmanjša prispevek te OZD za združena sredstva), da se med letom kriteriji in merila za dodeljevanje štipendij ne spreminjajo, da je treba pritegniti krajevne skupnosti v štipendijsko politiko kot svetovalce glede materialnega stanja, natančno pa je treba prikazati, koliko denarja gre za domove, koliko za štipendije, koliko sredstev ostane v občini, koliko se jih preliva po načelu solidarnosti in kolikšen odstotek sredstev gre za štipendije iz Titovega sklada.

... O UGOTAVLJANJU IZVORA PREMOŽENJA

Na seji so dejali, da delegatska baza ni politično podprla dela komisij, saj so prijave za obravnavo posameznih primerov posredovale upravne službe (davčna uprava, uprava javne varnosti idr.).

... O MARIBORSKI VEČNAMENSKI DVORANI

Za objekte posebnega družbenega pomena (rekreacija, komunalni objekti) bomo letos v Mariboru zbrali (po posebnem samoupravnem sporazumu) okoli 19 milijonov dinarjev. Del bomo namenili za izgradnjo izvenmivojske Ptujске—Tržaške ceste (z avtobusom številka 1 ne bo nobenih problemov več), del pa za investicijsko dokumentacijo za večnamensko dvorano nTaboru, za kar so predvideli šest milijonov dinarjev (dvorana naj bi veljala 60 milijonov, pa že sedaj pravijo, da bo ta vsota nekoliko višja). Z gradnjo naj bi pričeli prihodnje leto. Več o njej v prihodnji številki.

Slavčič Bauman
Sonja Ploj

Danilo Vicman: TJA

RAČUNALNIŠTVO V PEDAGOGSKEM PROCESU

V prejšnji številki Katedre sem v sestavku z naslovom „Računski center VEKŠ?“ opisal probleme, ki jih imajo na visoki ekonomsko komercialni šoli pri organiziranju računskega centra in z nabavo računalnika. V naslednjem sestavku bom, da ne bi ostalo pri enostranski podaji problematike, opisal prizadevanja in probleme, ki jih imajo pri elektronskem računskem centru na visoki tehniški šoli v Mariboru, ter usklajevanje dela računskih centrov visokošolskih temeljnih in delovnih organizacij ter obeh slovenskih univerz.

ELEKTRONSKI RAČUNSKI CENTER VTŠ

Kot je znano, imajo na visoki tehniški šoli svoj računalnik (IBM 1130), ki je bil eden prvih na visokih šolah v Sloveniji. Ta računalnik je že zastarel in njegove kapacitete ne ustrezajo sedanjim potrebam VTŠ. V okviru centra imajo tudi terminal (CDC 731), ki je povezan z računalnikom pri republiškem računskem centru. Tudi ta terminalna povezava ne izboljšuje položaja računskega centra, saj je precej neučinkovita, čemur so vzrok visoki stroški komunikacij, pa tudi slaba kvaliteta prenosa informacij zaradi velike oddaljenosti od matičnega računalnika. Da bi znižali stroške komunikacij, so se na VTŠ dogovarjali z RTV Ljubljana, ki bi lahko posredovala pretok informacij z nižjimi stroški in povečala kvaliteto in količino prenosa. Ta način pa ni možen, ker ima pravico prenosa informacij le PTT, kar je določeno z zakonom.

Zaradi vseh teh težav in neustreznosti kapacitet so se odločili za nabavo novega računalnika. V sklopu univerze so se dogovarjali z visoko ekonomsko komercialno šolo, da bi nabavili skupen računalniški sistem večjih kapacitet. Ta predlog ni bil osvojen, ker so raziskave pokazale, da bi nabava takšnega sistema bila dražja, kot če nabavijo dva manjša. Zato so se odločili, da nabavijo enaka sistema, tj. računalnika UNIVAC 90/30 na VTŠ in VEKŠ, ki bi bila med sabo kabelsko povezana, VTŠ pa bo obdržala tudi sedanji računalnik. Oziraje na pomanjkanje sredstev, je prišlo do dogovora, da nabavi računalnik najprej VEKŠ, ki še nima lastnega sistema. Na ta vekšev računalnik bi VTŠ do dobave lastnega priklopila dva terminala za splošne računske obdelave.

Poseben problem na VTŠ predstavlja tudi potreba po procesnem računalniku, katerega bi potrebovali za simulacijo in krmiljenje obdelovalnih strojev. Dva takšna obdelovalna stroja sedaj že imajo. Te naprave bi bile posebnega pomena za sodelovanje z industrijo. Ta procesni računalnik bi nabavili v okviru in za potrebe vseh VTOZD. Služil bi za vzgojo kadrov za razvoj procesnega softwarea in modeliranje procesov za potrebe industrije. Sedaj obstajajo konkretne zahteve iz industrije papirja, tekstilne industrije in strojogradnje.

Potrebe po posodabljanju pedagoškega procesa in nabavi računalnikov pa se javljajo tudi na ostalih VDO univerze v Mariboru. Tako bi na primer na pedagoški akademiji želeli uvesti prek računalnika programiran pouk, kar pa je za sedaj še samo želja.

Na sistema, ki ju nameravata kupiti VEKŠ in VTŠ, bi v okviru računskega centra univerze priklopili tudi terminale, ki bodo instalirani na drugih visokih šolah v sklopu univerze. Prav tako bi s temi sistemi terminalsko povezali tudi srednje šole, na katerih bi tako posodobili učno vzgojni proces.

Ti načrti zelo lepo zvenijo, vendar pa so v sedanjem času, ko ni možno izpolniti niti delčka tega načrta, kot sanje ali utopija. Kljub temu pa lahko vsi upamo, da bodo te želje kmalu uresničene.

RAČUNALNIŠKI CENTER UNIVERZE V MARIBORU

Da bi zagotovili poenoten in skladen razvoj informatike in računalništva v visokošolskem vzgojno izobraževalnem in raziskovalnem procesu ter samostojnejše in učinkovitejše izkoriščanje razpoložljive in načrtovane računalniške opreme na visokošolskih temeljnih in delovnih organizacijah združenih v univerzo v Mariboru, se poskušajo vse višje in visoke šole, združene v univerzo, sporazumeti o ustanovitvi računskega centra univerze.

Do sedaj na univerzi ni prišlo do usklajevanja in profesionalnega vodenja tega usklajevanja na področju računalništva, kar je zapustilo določene posledice, ki jih opazimo ob primerjavi organiziranosti računalništva na mariborski univerzi in bolj usklajeni organizaciji računalništva na univerzi v Ljubljani.

Posebna delovna skupina pri univerzi je izdelala štiri različne variante o možnosti organiziranja RCU:

- RCU organiziran kot delovna organizacija,
- kot poslovna skupnost,
- kot oblika dela v univerzo združenih VDO (podobno kot marksistični center),
- ali, da ustanovijo RC pri eni od zainteresiranih VDO.

Po daljši razpravi se je delovna skupina odločila, da predlaga svetu univerze tretjo varianto.

Ta oblika enakopravno vključuje vse člane univerze ne glede na njihovo trenutno računalniško opremljenost. Takšna oblika postavlja računalništvo v okviru univerze v Mariboru v enakopraven položaj nasproti računalniškemu centru univerze v Ljubljani ter omogoča tudi neposredno financiranje delovnega programa s strani republiške izobraževalne in raziskovalne skupnosti.

Delovna skupina je tudi pripravila osnutek samoupravnega sporazuma o položaju, organiziranju in delovanju računalniškega centra pri univerzi v Mariboru, in je sedaj v razpravi.

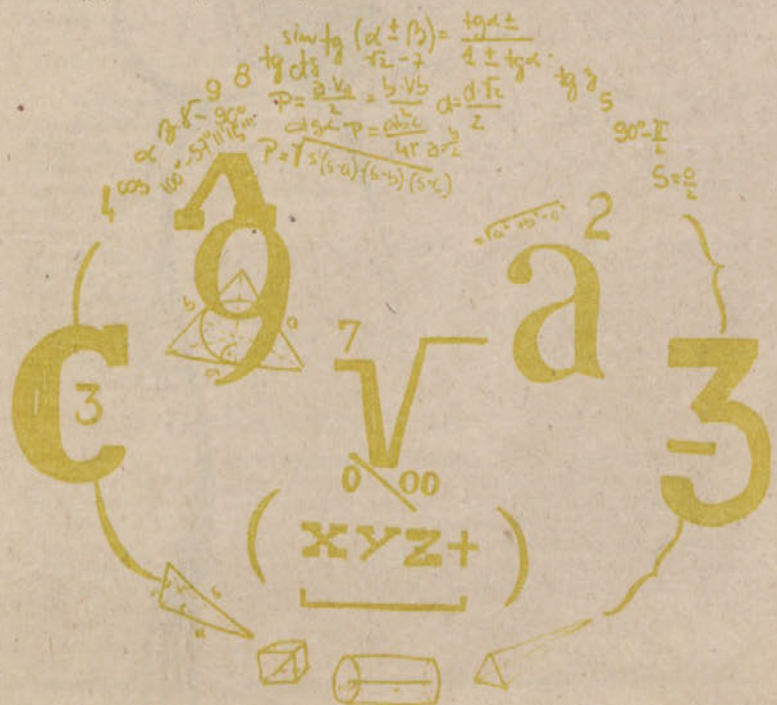
RCU bo ustanovljen za namene, da bi odpravil dosedanja neskladja in nepovezanost, zblizal in združil bi naj delo računskih centrov na VDO oz. VTOZD, poenotil bi operacijske sisteme in interno ter eksterno opremo, omogočil skupno nabavo opreme ter poenotil in povezoval pedagoški in znanstvenoraziskovalni proces.

RCU ne bo imel lastne računalniške opreme, ampak bodo za delovanje RCU zagotavljale svoja delovna sredstva VDO oz. njihove VTOZD. S sporazumom bodo udeleženci zagotavljali in združevali sredstva, ki bodo potrebna za delo RCU.

ORGANIZACIJA VISOKOŠOLSKEGA RAČUNALNIŠTVA V SLOVENS- KEM MESTU

Z namenom, da bi zagotovili poenotenost in skladen razvoj računalništva v slovenskem visokošolskem vzgojno izobraževalnem in raziskovalnem procesu, smotrnejše in učinkovitejše izkoriščanje razpoložljivih sredstev in s tem presegli dosedanje zaostajanje na tem področju, poskušajo visokošolske temeljne oz. delovne organizacije združenega dela ter druge zainteresirane organizacije uskladiti računalniško dejavnost v republiškem merilu. Pripravljen je samoupravni sporazum o združitvi v visokošolsko računalniško skupnost Slovenije (VRS). Ta skupnost bi poenotila organizacijo računskih centrov posameznih VTOZD in računalniških centrov univerz. Njen namen je združiti in uskladiti hardwarsko in softwarsko opremo. S tem bi preprečili, da bi posamezni računski centri trošili čas in sredstva za enake raziskave ali že opravljene raziskave. Članice bodo v VRS sodelovale pri uvajanju in izvajanju računalniškega pouka in s tem povezanega znanstvenoraziskovalnega dela na visokem šolstvu ter v centrih usmerjenega izobraževanja, usklajevale investicijsko politiko na področju računalništva in jo urejale tako, da se zagotovi smotrnost naložb in prepreči nakup oz. najem predragih, dvojnih, neracionalnih zmogljivosti. Usklajevale bodo tudi uporabo razpoložljivih računalniških zmogljivosti in njim ustreznega softwarea ter usklajevale razvoj le-tega. Prav tako bi naj bilo preko VRS usklajeno znanstvenoraziskovalno delo, cene računalniških sistemskih enot. Članice bi tako skladno nastopale pred družbenopolitičnimi in samoupravnimi interesnimi skupnostmi s poročili in predlogi na področju računalništva ter obveščale javnost o stanju in problemih na tem področju.

Ugodno bi lahko ocenili prizadevanja za boljšo organiziranost in poenotenje pedagoškega procesa in znanstvenoraziskovalne dejavnosti na področju računalništva na naši univerzi in v celotnem slovenskem merilu. S takšno organizacijo bi lahko preprečili zapiranje in nedostopnost računskih centrov ter skrivanje raziskovalnih dosežkov in izboljšav, s tem pa bi lahko prihranili veliko časa in denarja, saj ne bo potrebno posameznim računskim centrom posebej razvijati programske opreme, zato pa bodo lažje raziskovali na še neraziskanih področjih. Menim pa, da še tako dobra organizacija ne bo imela velikega uspeha, dokler se ne bo razvil čut za sodelovanje pri nekaterih ljudeh, ki delajo na tem področju (ne samo v visokem šolstvu, ampak tudi v drugih računskih centrih), da ne bodo onemogočali oz. oteževali dela in metali polen pod noge svojih kolegov. Te slabosti sem izluščil iz razgovorov, ko sem pripravljal gradivo za ta in prejšnji sestavek. Žal pa prizadeti o tem molčijo, da ne bi položaja še poslabšali. ŽALI FRANCİ BRAČKO

Neuvrščenost — repriza Finlandije

Neuvrščenost postaja vedno bolj stvarnost in ne le želja za prihodnost boljših in pravičnejših odnosov v svetu. Ta želja je vznikla med milijoni tlačanih in izkoriščanih narodov, ki so si končno priborili svoj obstoj, čeprav njihovo mesto v svetovni družbi še vedno ni tam, kjer mora biti. Toda vse močnejše postaja politika neuvrščenja zanimiva za gospodarsko razvitejše države, in ne le to, postaja namreč edina oblika poti, ki vodi v res mirno prihodnost in v dobo enakih ekonomskih in političnih odnosov med vsemi državami sveta, ne glede na njihovo notranjo ureditev in ekonomsko-politično strukturo. Klic držav, zbranih v taboru neuvrščenih, je tako močan, da pomeni resnično konec blokovskih ekscesov in s tem prelomnico v družbi, ki terja cilje, postavljene skozi stoletja delavskih bojov in prizadevanj, da iz krvi požene nova, boljša prihodnost. Še vedno pa ugotavljamo, da ta njihova želja ni uresničena in da je idealnost mednarodnega položaja stvar, katere nujnost se z razvojem mednarodne politike nenehno povečuje.

Zgodovina neuvrščenih je sicer kratka, toda izredno razgibana, tako da s tem še bolj poudarja svoj namen in hkrati zahteva odpravo vseh blokovskih formacij; posebej NATO pakta in varšavske zveze. Seveda pa zanemarjanje ostalih, čeprav le „formalnih“ zvez za neuvrščeni svet nikakor ne more in tudi ne sme biti le slepilo, kajti neuvrščenost je smotrna le, kadar zagotovi popoln in celovitejši jutri, ki bo postal resnično rezultat, ki ga pričakujemo, in s tem izraz solidarnosti milijonov z milijoni po vsem svetu. Verjetno ni potrebno posebej poudarjati vloge tovariša Tita pri nastajanju in snovanju neuvrščenosti, suverenosti in miroljubne koeksistence ter ostalih velikih borcev za neuvrščenost Naserja, Gandhija, Sukarna, Nehruja in Selassieja.

Enako je brez pomena beležiti pridobitve vseh konferenc in drugih zasedanj neuvrščenih v času obstoja, dovolj je že, da se spomnimo na Bandung, Beograd, Kairo, Lusako, Georgetown, Alžir, Colombo itd. „pa postane povsem točno definirana pot in pridobitve držav, ki so se odločile za pomoč druga drugi ter s tem za pomoč vsemu svetu na političnem in ekonomskem nivoju.

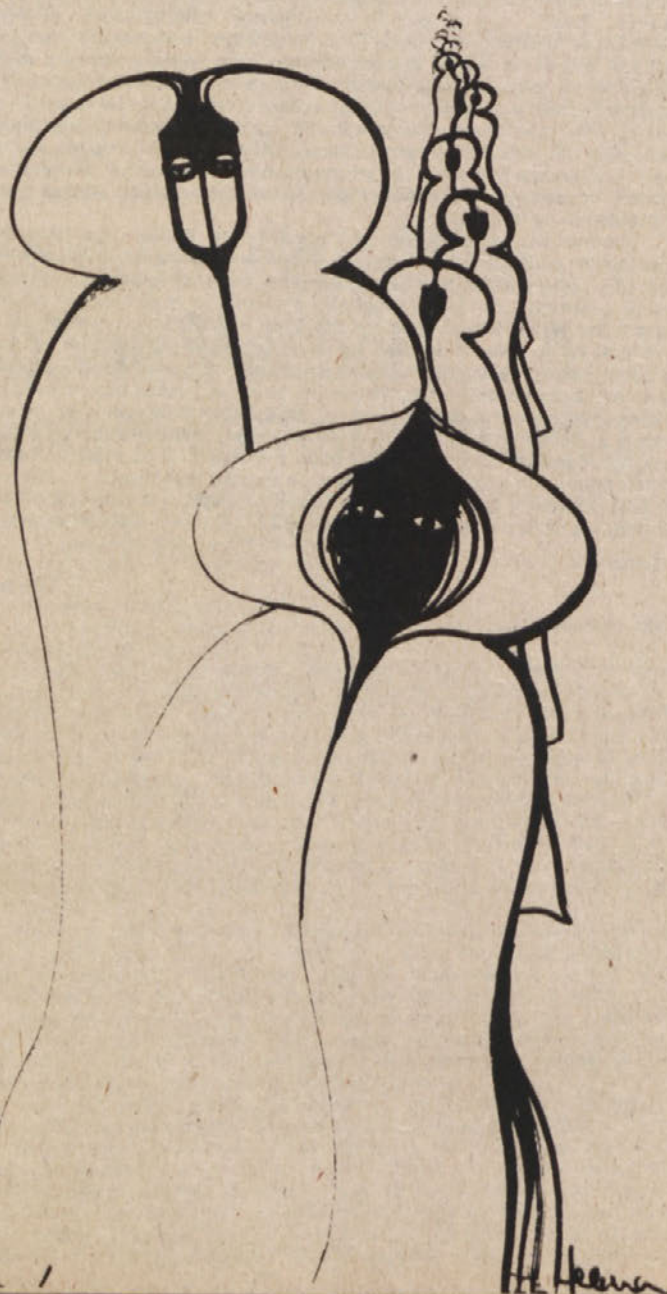
Verjetno pa je potrebno pogledati današnji svet in razumljivo se pojavi dejstvo, kako človek v času „velike atomije“ ostaja pozabljen, tlačan in zatiran ter mnogo preslabo cenjen. Toda prizadevanja neuvrščenih vodijo v pravo smer, vodijo tja, kamor gre edina res svobodoljubna in pravična pot, ki obeta mnogo, in ne le to, pomeni še več: konec zgodine, ki je tako kruto ravnala z zapostavljenim in revnim človekom. Vse to pa seveda ne pomeni, da je ostal človekov razum na prehodu iz nasilja v svobodo, enako ne zadosti želja in potrebam neuvrščenih, kajti množice še vedno čakajo, trpijo in umirajo pred očmi „velikih“ s svetovnega odra, velikih z zahoda in tudi vzhoda, ki vse to spremljajo z rahlim nasmeškom, a bolečino v srcu, katere krivde se zavedajo sami, še bolj pa države „obupa in groze“ ki s tem živijo. Koliko je ta oznaka pravična in koliko ne, je možno oceniti tako iz vsakodnevnega časopisja kot iz poročil drugih komunikativnih sredstev. Brez dvoma pa se postavljajo ekonomski problemi daleč pred politične, zato je potreben tudi ustrezen vrstni red reševanja teh problemov. In ravno ta vrstni red odlično poznajo neuvrščeni, katere združujeta volja in delo za osvoboditev človeka in hkrati odpravo vseh nesoglasij v sodobnem svetu po mirni poti pogajanj in dogovarjanj, brez politike nasilja oziroma brez neposrednih vojaškopoličnih konfliktov. Toda pot neuvrščenih je bila in ostaja težka in trnova, kar zagotavlja še večji uspeh, saj je tudi le takšna pogoj za enotnost neuvrščenih in priporočilo ostalim, da se jim pridružijo. Nujno pa je poudariti tudi samo povezavo med deželami tretjega sveta, ki je garancija za prehojeno pot in spričevalo za prihodnost vsemu svetu in še posebej čvrstjšemu sodelovanju med neuvrščenimi kot tudi pri skupnem boju za odpravo kričečih ekonomskih neskladij v svetovni strukturi prebivalstva.

Danes se neuvrščeni še vedno soočajo z nestabilnim mednarodnim položajem, katerega značilnost je protislovje med velikimi potrošniškimi gospodarstvi, temelječe na nepravilni mednarodni ekonomski ureditvi in trenutno v krizi na eni in med družbeno ter gospodarsko revščino širokih ljudskih množic na drugi strani postaja vse aktualnejše in pelje k radikalizaciji revolucionarnih potencialov v nerazvitih področjih, kar se kaže v neponovljivem gibanju zgodovinskih tokov gospodarske in politične osvoboditve, v krepitvi narodnih zavesti in kultur ter v uresničevanju pravičnejših družbenih ureditev, ki ljudskim množicam zagotavljajo udeležbo pri procesu razvoja in izkoriščanju njegovih plodov. Posebej je potrebno poudariti vlogo tretjega sveta v OZN, pri reševanju sporov na najrazličnejših področjih, ob vsakem času in ob kakršnikoli situaciji, ter njihovo željo za povezavo z vsemi, vendar le pri skupnem koraku naprej brez k akršnih koli zadržkov ali zavajanj, kar bi pomenilo dodatno breme nezavidljivemu svetovnemu položaju.

Živimo v času, ko svetovni položaj označujejo uspehi zgodovinskih gibanj za narodno osvoboditev in naprednih sil v okviru procesa detente, ki je še vedno omejen, pa tudi v času, ko se krepijo hegemonistične imperialistične težnje v najrazličnejših manifestacijah kot reakcija na politično prebujanje narodov neuvrščenih in drugih držav v razvoju, ter v času, ko se mednarodni gospodarski položaj slabša zaradi dezintegracije starega in nepravilnega ekonomskega sistema. In prav zaradi vseh teh stvari postajajo neuvrščeni iz dneva v dan močnejši in stabilnejši, zoperstavljajo se mračnjastvu, svobodnega diha sploh nimajo, kajti dobro se zavedajo, kaj je njihova osnovna naloga; še več, preveč sami občutijo in pretežko je zanje breme, ki jim ga nalagajo svetovni politični bloki, da bi s prizadevanji za mir, enakopravnost, suverenost in nedotakljivost prenehali. Poleg kritike mednarodnega ekonomskega sistema je še posebej pomembna odločitev o solidarnosti in medsebojni pomoči v primeru napada na kakaterokoli neuvrščeno državo. Toda vse storjeno nikakor ni dovolj, kajti vse dosedanje ugotovitve in pobude neuvrščenih se marsikdaj razbijejo ob čerh velesil, ki so glavni krivci, da napetost na Bližnjem vzhodu še vedno traja, da se v Južni Ameriki krog nasilja vse bolj širi, da Zahodna Sahara še vedno ni samostojna in neodvisna država, da se napetost na Amurju in Usurju v trenutku lahko ponovi, da predstavlja tiranija vna jugu Afrike nečloveške, še manj pa solidarne odnose v svetu, da prerod prej fašistične Španije rešujejo na zahodu zastavljeni interesi, ter nazadnje pri že trideset let obstoječih vojnih žariščih tako v Evropi kot v svetu, npr. dve Nemčiji, dve Koreji, dve Somaliji, celotna zgodovina Libanona od odcepitve od Sirije pa do zadnjih dramatičnih zapletljajev, do krize na Cipru, in še mnogo na videz nevidnih ali celo za nekatere nepomembnih problemov, ki pa so nevidni mogoče le kratek čas, toda mimogrede lahko prerastejo v probleme z izredno širino in težo. Še na nekaj je potrebno opozoriti še pred pričetkom novih incidentov, ki se lahko pojavijo vsak trenutek, to je zaslepitev krize na Bližnjem vzhodu, kajti trenutna rešitev je šibka in tako ni nikakor porok za trajnost rešitve in miru v tem delu sveta, kakor tudi ne pomeni korak k miru in popuščanju v svetu vse dotlej, dokler se bodo tako pomembna vprašanja, kot je arabsko-izraelski spor, reševala parcialno in pristransko pod pritiskom „gospodarjev sveta“, in ne temeljito ter v korist vseh prizadetih okrog vprašanj, ki nujno terjajo rešitev in ne zavlačevanja v nedogled, kot je bilo to doslej v navadi.

In z vsem tem se borijo države tretjega sveta, s tem se bori Jugoslavija kot ena izmed ustanoviteljic in pobudnic za ustanovitev ter ena od najaktivnejših članic tabora miru, prijateljstva in sodelovanja z vsemi, kajti dobro se zavedamo, da so potrebne dolgoročne in pravilne rešitve, sprejemljive za vse, ki jih lahko dosežemo samo s tvornim dialogom ter razgovori na podlagi enakopravnosti in ob spoštovanju neodvisnosti ter suverenosti vsake države. Hkrati se neuvrščeni zavzemajo za izrazito krepitev Združenih narodov, ki naj postanejo osrednje telo pri reševanju odprtih vprašanj na vseh kontinentih, in vseh deželah sveta.

Brane Srčnik

MARKSIZEM – ZNANOST – TEHNOLOGIJA

V Marxovih in Engelsovih delih je bilo že v preteklem stoletju prisotno razmišljanje o vlogi tehnike, tehnologije, znanosti, ki je začela svojo hitro se vzpenjajočo pot z razvojem proizvodnih sil. Danes se nam na marsikaterem področju že kažejo posledice te hitre rasti, rezultati teh posledic pa ne vodijo vedno k osvoboditvi človeka, ampak k njegovemu zasužnjevanju.

Marxizem izhaja iz trditve, da je materialna produkcija podlaga vsega družbenega življenja in s tem vse resnične zgodovine. Materialna produkcija pa obsega tehnične pogoje in elemente produkcijskega načina kakor tudi družbene pogoje in elemente produkcije; s tem je materialna produkcija hkrati proizvodnja materialnih produktov in produkcija družbenih individuov.

Tehnologija kot aktivni odnos človeka do narave je odnos, ki se spreminja. Narava postaja vse bolj človekovo delo, človekova neposredna odvisnost od narave se spreminja v obliki družbene odvisnosti, ta pa se lahko uveljavlja kot „naravna“ nujnost ali pa kot zavestni nadzor in obvladovanje medsebojnega učinkovanja individuov. Naravoslovne in tehnične znanosti, za katere smatramo, da se ukvarjajo s tehnologijo, so posebne oblike teoretičnega in praktičnega odnosa družbe do narave. Zato so tudi tehnologija ter naravoslovne in tehnične znanosti predmet marksistične analize.

Protislovni odnos človekovega obvladovanja in prilagajanja narave je opredelil Engels z naslednjimi besedami: „Toda nikakor si preveč ne domišljajmo zaradi svojih zmag nad naravo. Za vsako tako zmago se nam narava maščuje. Sleherna zmaga prinaša predvsem tiste posledice, ki smo jih pričakovali, toda v drugi in tretji vrstici so posledice čisto drugačne, nepričakovane, ki le prepogosto prve posledice spet razveljavljajo.“ (Engels: Vloga dela pri preobrazbi opice v človeka.) „In res, z vsakim dnem se učimo pravilneje razumeti njene zakone in spoznavati bližje in daljnje posledice naših poseganj v prirodni tok narave. Zlasti odkar so prirodne znanosti v tem stoletju močno napredovale, lahko čedalje lažje spoznavamo in s tem obvladujemo tudi najbolj naravne posledice vsaj svojih najbolj navadnih dejanj v proizvodnji.“ (Engels: Vloga dela)

Človek spravlja v medsebojno učinkovanje naravne sile in snovi, ki v naravi delujejo izolirano, v majhnem obsegu, ali pa obstajajo samo kot možnost. Ko človek možna učinkovanja spreminja v dejanska, na temelju naravnih zakonitosti vpeljuje v naravo, tako v prvotno kot drugotno, nova razmerja, ki so lahko tudi destruktivna. Človek je tehnološko reproduciral naravne procese, ki prihajajo v konflikt z biološkimi procesi. Marx je menil, da so tudi biološki procesi živih bitij neke vrste tehnološki procesi. Človek se po Marxu razlikuje od živali tudi po tem, da reproducira celotno naravo. To reproduciranje pa se na visoki znanstvenotehnološki produkcijski ravni vse bolj kaže kot destrukcija. Človek je bitje, ki svoje potrebe nenehno kvantitativno in kvalitativno razširja, zato mora nenehno spreminjati materialne načine zadovoljevanja svojih potreb, načine, ki so pri vseh drugih živih bitjih dolga obdobja relativno konstantni. Način proizvodnje in porabe pri živalih se skorajda ne spreminjata, kajti „žival oblikuje samo v skladu z mero in potrebo svoje vrste, v katero spada, medtem ko zna človek proizvajati po meri vsake vrste“ (Marx: Pariški rokopisi), ... „normalno bivanje živali je dano hkrati z razmerami, v katerih živijo in katerim se prilagajajo“ (Engels: Dial. narave). Normalne razmere svojega bivanja človek sam ustvarja, in še več, nenehno jih spreminja. Vendar iz tega izhaja načelna nemožnost, da bi človek popolnoma vnaprej določil in nadziral negativne učinke svoje prirodnotehnološke dejavnosti. Ta načelna nemožnost temelji na tem, da človek ne razpolaga z absolutnim, sklenjenim znanjem, ne more popolnoma teoretično, eksperimentalno določiti vseh negativnih posledic svoje možne prirodnotehnološke dejavnosti, dokler je ne privede v prakso, ne more za vse obstoječe in vse nove elemente svoje proizvodne in porabne dejavnosti vnaprej določiti, kakšno bo njihovo medsebojno učinkovanje. Človek ne more vedeti, kaj vse lahko ve, kaj bo v prihodnosti še ustvaril in v kakšen konflikt bo prišlo novo z obstoječim. Sam tehnološki napredek je vse bolj odvisen od napredka temeljnih znanosti in njihovih teorij.

Do zdaj je človek svojo humanizirano (po človeku preoblikovano) naravo gradil s kratkoročnimi in izoliranimi cilji. Še za današnji produkcijski, tehnološki proces do narave v veliki meri drži Engelsova ugotovitev: „Vsem

dosedanjim produkcijskim načinom je šlo za najbližji, najneposrednejši delovni učinek... Nadaljnje posledice, ki so nastale šele pozneje in katere je rodilo njihovo ponavljanje in kopičenje, pa so popolnoma zanemarjali. Pri današnjem produkcijskem načinu šteje tako glede narave kakor glede družbe le prvi, najbolj otipljiv uspeh; kjer posamezni kapitalisti producirajo in zamenjavajo zaradi neposrednega profita, gre lahko predvsem le za bližje, najbolj neposredne uspehe“ (Engels: Vloga dela...)

Humanizirana narava kot celota je bila v bistvu nenameraven rezultat namernega uresničevanja izoliranih ciljev. Sedanja ekološka kriza, kriza človekovega domovanja na zemlji, nas mora siliti v radikalno novo osmišlitev človekovega odnosa do narave, načina človekove produkcijske dejavnosti in ciljev te dejavnosti. Za Marxa in Engelsa je mogoče splošno veljavnost tega odnosa odpraviti s komunistično preosnovno družbenega proizvodnega načina in z napredovanjem znanosti. V sodobnem konfliktu med človekovo dejavnostjo in naravo se spreminjata vrednost in aktualnost posamičnih momentov v Marxovem razumevanju odnosa med družbo in naravo. Marxova misel o naravi kot človekovem anorganskem telesu je teoretsko-filozofsko izhodišče za načelno preusmeritev v praktični odnos do narave. Narava ni nekaj tujega, za človeka zunanjega. Prisvajanje narave (anorganskega telesa) mora biti takšno, da se ne uničujeta ne anorgansko ne organsko človekovo telo. Prisvajanje ne more biti podrejeno izključnim ciljem in potrebam človeka, ampak tudi zakonitostim in lastnostim obstoja anorganskega telesa.

Človek bo moral vzpostaviti harmonično celoto med družbo in naravo, da bo pa lahko to vzpostavil, se bo moral odreči marsikateremu cilju in potrebi. Odreči se bo moral tudi dosedanjemu ozkemu merilu tehničnega napredka, ki je upošteval le tehnične in ekonomske možnosti, ne pa človeka.

Tehnični napredek v svoji eksponentni kapitalistični kot tudi socialistični varianti ni bil družbeno nadzorovan in se uvršča med samorasle predpostavke dosedanje zgodovine. Tehnični inventivni-inovacijski proces je bil z vidika individualnega in skupinskega ustvarjanja ter podjetniške ravni uvajanja inovacij vseskozi racionalen in nadzorovan v okvirih parcialnih meril – dobička, produktivnosti dela, ekonomske učinkovitosti, ni pa bil nadzorovan z vidika najširših družbenih meril. Nepredvideni materialni učinki celotnega tehničnega inovacijskega procesa so se pokazali pozneje; prav tako kot so se pokazali tudi učinki blagovne produkcije pozneje. Družbeni učinki blagovne produkcije so se pokazali v družbenih krizah, sistemski materialni nenadzorovani učinki takšne produkcije pa so se pokazali v razraščajoči ekološki krizi. Engelsu je bilo že jasno, da je za obvladovanje daljnih naravnih in družbenih posledic človekove produkcije, spreminjanja narave in družbe potreben „popoln prevrat našega dosedanjega produkcijskega načina in z njim vred vsega našega družbenega reda“.

Preobrazba družbenega sistema ne bo avtomatično rezultat ekološke krize, vendar pa ta kriza že sili ljudi v akcijo, da odstranijo družbene vire te krize in družbene prepreke, ki onemogočajo celotne in dolgoročne rešitve.

Omenjene naravne produkcijske možnosti našega planeta bodo morale vplivati na to, da bo vse bolj nemogoča kakršnakoli monopolizacija narave kot anorganskega telesa vsega človeštva. Tudi posamezne nacije ne bodo mogle ravnati z naravnim bogastvom kot s svojim zasebnim anorganskim telesom in s tem odvzeti anorgansko telo drugim nacijam. Celotno človeštvo bo moralo ravnati z naravo kot s svojim notnim in skupnim anorganskim telesom, ki ga ni mogoče razbiti na kose in ga privatizirati.

V Kapitalu (III.) pravi Marx: „S stališča višje družbenoekonomske formacije se bo privatna lastnina posameznih individuov zdela prav tako nesmiselna kot privatna lastnina človeka po drugem človeku. Niti cela družba, narod, pa celo niti vse istočasne družbe skupaj niso lastniki zemlje. So le njeni posestniki, jo le uživajo in jo morajo kot boni patri familias izboljšano zapustiti prihodnjim generacijam.“

Naravna bogastva lahko postanejo užitek vsega človeštva samo tedaj, če tudi produkti iz anorganskega telesa lahko postanejo užitek vsega človeštva. Brez tega pogoja se utemeljevanje internacionalne narave naravnih bogastev lahko sprevrže v to, da najbolj razvite kapitalistične dežele opravičujejo agresijo, da si nasilno prisvojijo naravna nacionalna bogastva drugih dežel, zlasti dežel v razvoju.

O gospodarjenju človeka nad naravo pa pravi Engels: „In tako nas sleherni korak spominja na to, da nikakor ne gospodujemo nad naravo tako, kakor gospoduje osvajalec nad tujim narodom, kakor nekdo, ki je zunaj narave, temveč da s svojim mesom, krvjo in možgani pripadam naravi in bivamo v njej, in da je vse naše gospodstvo nad njo v prednosti, ki jo imamo pred vsemi drugimi bitji, v tem, da lahko njene zakone spoznavamo in jih pravilno uporabljamo.“

Eden od ameriških znanstvenikov je zapisal:

„Ker je kriza okolja posledica nepravilnega upravljanja s svetovnim bogastvom, jo je mogoče razrešiti in ohraniti človeku ustreznih razmere, če uskladimo družbeno organizacijo človeka z ekološko sfero. Nič ne preživi na tem planetu, če ni sodelujoči del večje, globalne celote. Človek ni iztiril iz življenjskega kroga zaradi biološke potrebe, temveč zaradi družbene organizacije, prek katere naj bi človek osvojil naravo: način pridobivanja bogastva, ki je povezan z zahtevami, ki nasprotujejo zahtevam narave.“

M. Č.

(Ne)usmerjanje v študij

Letos v marcu sta univerzi v Ljubljani in v Mariboru v Delu objavili poziv k predhodnemu vpisu na visokošolski študij v Sloveniji. Namen predhodnega vpisa je evidentirati potencialne kandidate za študij na posameznih višješolskih in visokošolskih delovnih organizacijah. Če bodo rezultati tega vpisa pokazali neustrezno porazdelitev brucov, bo po srednjih šolah stekla akcija preusmerjanja.

Uspeh takega usmerjanja je nevhvalno napovedovati, zlasti še, če si prepričan, da bodo učinki minimalni. Menim, da je to najbolje izrazil delegat na zadnji seji sveta univerze v Mariboru, ko je dejal, da bomo zdaj pač že v aprilu zvedeli to, kar smo prej običajno v oktobru. No, ne glede na to pa je potrebno akcijo pozdraviti, saj je bil že skrajni čas, da se začnemo o usmerjanju v študij resneje pogovarjati in dogovarjati, za kar nas končno obvezuje tudi zakon o visokem šolstvu. Ob tem pa je treba opozoriti na nekaj nerešenih problemov.

PREPOZNO USMERJANJE

Ne oziraje se na uspeh akcije predhodnega vpisa, ostaja neizpodbitno dejstvo, da je z usmerjanjem prepozno pričeti v srednji šoli, zlasti pa ne šele v četrtem letniku. Ena izmed velikih slabosti našega vzgojno izobraževalnega sistema je njegova razdrobljenost na štiri sektorje z ostrimi in težko prestopnimi ločnicami, ki ograjujejo osnovno šolo, „ustrezno“ srednjo šolo, „neustrezno“ srednjo (poklicno) šolo in visoko šolstvo. Zaradi tega bi moralo usmerjanje teči na vseh stopnjah, kontinuirano, in ne šele na prehodu iz enega sistema v drugega. Če hočemo, da vzgojno izobraževalni sistem ne bo sredstvo za obnavljanje socialnih razlik, temveč izenačevalec pogojev, moramo več pozornosti posvetiti osnovnemu šolstvu in že tam poiskati mladino, ki je sposobna za nadaljnji študij. Zakaj prav ob zaključku srednje šole se izvrši usodni preobrat, ko se del generacije dokončno zaposli, del nadaljuje šolanje v poklicu, ostali pa se usmerijo na srednje šole in kasneje v visoko šolstvo in ko se zaradi izobraževalnih barikad zvečinoma zapečati življenjska pot mladega človeka.

Usmerjanje je v osnovni šoli pomembno še zlasti zaradi velikega vpliva staršev na poklicne odločitve otrok. Velja zakonitost, da so poklicne aspiracije otrok premo sorazmerne z izobrazbo staršev — nižjo imajo starši izobrazbo in položaj v družbi, nižje so želje njihovih otrok po izobrazbi. Če ob tem upoštevamo še vpliv kulturnega in socialnega okolja, v katerem otroci odrasčajo in živijo, nam postane razumljiv podatek (Delo, 19. III. 1977), da je v visokem šolstvu le okoli tri odstotke otrok polkvalificiranih in nekvalificiranih delavcev, kljub temu, da le-ti med aktivnim prebivalstvom zavzemajo skoraj 40 odstotkov. V obratnem sorazmerju pa raste število otrok iz višjih socialnih slojev. Seveda to ne pomeni, da so ti otroci pametnejši ali bolj inteligentni, pomeni le, da je tovrstno usmerjanje neuspešno in jalovo. Usmerjati bi bilo treba tudi starše.

ZANEMARJENA PODROČJA

Danes z usmerjanjem po pravilu razumemo zgolj usmerjanje v različne vrste in profile poklicev. Tudi družbeno se tako obnašamo, ko deklariramo, da je npr. ekonomistov in pravnikov preveč, pa premalo zdravnikov in inženirjev. Nakar na najrazličnejše načine, od ekonomskopropagandnih do materialnih, poskušamo srednješolce prepričati, naj bo njihova življenjska izbira raje poklic inženirja in ne ekonomista. Seveda je tudi to neke vrste usmerjanje, kakšni pa so uspehi, kaže praksa. Ne glede na uspešnost ali neuspešnost takega usmerjanja pa menim, da poklicno usmerjanje te vrste ni bistveno. Za družbo v razvoju, kot je slovenska, je najbrž pomembnejše regionalno in socialno usmerjanje v študij.

Pri nas je še vedno dosti nerazvitih področij, še zmeraj pa tiščimo glavo v pesek in bore malo storimo za to, da bi se le-ta dvignila iz zaostalosti. Priznavamo, da so strokovni kadri odločilen dejavnik razvoja določene regije, toda nerazvita področja ostajajo brez njih. Vsaj podatki govore tako. Če primerjamo občine z razvitega in občine z nerazvitega področja, bode v oči močna korelacija med razvitostjo občine in številom študentov. Tako je v študijskem letu 1975/76 študiralo iz nerazvitih občin, kot sta Ljart ali Šentjur pri Celju, 52 študentov na 1000 prebivalcev, iz visoko razvite občine Ljubljana Center pa 360 študentov na 1000 prebivalcev, torej kar sedemkrat več. Najbrž vprašanja, kdo kadre bolj potrebuje, ni vredno postaviti. Niti se ni potrebno vprašati po verjetnosti, da bo precej več študentov iz nerazvitih področij ostalo po diplomah v kraju šolanja, kot pa bo odšlo iz razvitih občin v nerazvite. Očitno v regionalno strukturo študirajočih naše usmerjanje še ni zaoralo in izgleda, da tako kmalu še tudi ne bo. Vsaj tako dolgo ne, dokler ne bo usmerjanje stvar celotne družbe in vseh njenih institucij, ne pa zgolj univerze in nekaterih osamljenih svetovalcev.

Povsem enako zanemarjen je tudi socialni in razredni vidik usmerjanja. Pri nas smo odpravili privatno lastnino in družbene privilegije, ki iz nje izhajajo, še vedno pa del reprodukcije socialnih slojev poteka po

izobraževalnih institucijah. Podatki centra za razvoj univerze govore, da otroci očetov s končano osnovno šolo zasedajo komaj 20 odstotkov vseh študijskih mest v Sloveniji, pa čeravno ti očetje predstavljajo kar 65 odstotkov vsega moškega prebivalstva ustreznih starosti. Takšne disproporce smo poskušali razreševati tudi z novo štipendijsko politiko. Kakšen je uspeh, vemo. Bržkone pa večjega uspeha niti ni mogoče doseči, dokler bojazljivo uresničujemo parolo „vsakemu sposobnemu mlademu človeku omogočiti študij“ in vztrajno pozabljamo, da ima tudi drugo plat, in sicer „vsakemu nesposobnemu človeku onemogočiti študij“, ne oziraje se na premoženjsko in statusno vrednost njegovih staršev.

Še eno področje usmerjanja moram naglasiti, namreč študij ob delu. Usmerjanje tega študija je še zlasti pomembno tam, kjer študentje ob delu v primerjavi z rednimi študenti zavzemajo večino. Vendar moramo ugotoviti, da usmerjanja v študiju ob delu do danes praktično sploh ni. Absurd tega dejstva je zlasti viden na univerzi v Mariboru, kjer v letošnjem študijskem letu študira 4133 rednih študentov in 5050 študentov ob delu in se gremo usmerjanje pri rednih študentih, nimamo pa nobenega vpliva na študij ob delu. Da je tako stanje neumnost, smo se lahko lepo prepričali ob letošnji spremembi štipendijske politike, ko je bilo 1200 rednih študentov VEKŠ proglašanih za suficitarne in je marsikateri ostal brez štipendije, nihče pa ni označil za suficitarne študente ob delu, ki jih je na VEKŠ redno vpisanih 1600, evidenčno pa še 2800.

Poleg te neuskajenosti med rednim študijem in študijem ob delu moramo opozoriti pri samem usmerjanju študija ob delu na pojav bega iz poklica, ko študentje ob delu svoj študij uporabijo kot mehanizem za spremembo poklica in se množično preusmerjajo iz naravoslovno-tehniških v upravno-pravne poklice. Seveda pa tega niti najboljše usmerjanje ne more odpraviti, dokler se v OZD in celotnem združenem delu ne bodo spreminila razmerja in odnosi, ki ta beg povzročajo in so v prvi vrsti posledica nenekajne vrednotenja dela.

ZAHTEVE IN MOŽNOSTI

Visoko šolstvo najbrž ne more biti edino, ki bo reševalo neskladja med družbenimi potrebami po kadrih in stvarnim stanjem, zlasti še, ker marsikdaj objektivno tega ni sposobno storiti. Financiranje visokega šolstva še vedno ni preraslo klasičnega državnolastniškega budžetskega sistema za bolj ali manj togimi merili in skopimi indeksi. Zaradi kroničnega pomanjkanja denarja so tako nekatere visokošolske delovne organizacije prisiljene iskati sredstva drugod in — resnici na ljubo bodi povedano — večkrat tudi z nenormalno visokimi cenami študija ob delu. Po drugi strani pa gre tudi za nesorazmerje med zahtevami po določenih poklicih in zmognostmi posameznih visokošolskih delovnih organizacij. Vemo, da v Sloveniji kronično primanjkuje zdravnikov, a namesto da bi zgradili še eno medicinsko fakulteto, na sedanji zaradi premajhnih kapacitet vsako leto omejujemo vpis. Znano nam je, da je premalo naravoslovno-tehniških diplomantov in hočemo čimveč srednješolcev usmeriti v te študije, a če nam bo to uspelo, lahko pričakujemo, da bo morala visoka tehniška šola v Mariboru omejiti vpis — seveda zaradi premajhnih kapacitet.

Zlasti pa je visoko šolstvo, kot sem že omenil, nemočno pri študiju ob delu, kjer se proklamirane „družbene“ zahteve in definicije o suficitarnosti in deficitarnosti postavijo v svojo zrcalno sliko. Naj bi prisluhnilli potrebam združenega dela, govorijo visokemu šolstvu, združenemu delu pa prek študija ob delu zahteva ravno tiste profile in usmeritve, ki jih je baje preveč. Verjetno se bomo morali enkrat pošteno pogovoriti, kaj so družbene potrebe in kaj si pod usmerjanjem predstavljamo. Imamo družbeno verificirane instrumente dogovarjanja in sporazumevanja, najbrž jih bo treba začeti uporabljati. Nedvoumno pa ostaja dejstvo, da nobeno usmerjanje ne bo moglo teči izven temeljnih organizacij združenega dela, ki bodo morale povedati, kaj hočejo imeti in kaj so resnično pripravljene za to storiti. Visoko šolstvo ni Aladinova svetilka, ki jo podrigneš in ti izpolni vse želje.

Mik Rebernik

Maršizem, teologija, moralnopolitične kvalitete in partija

V popolnoma napolnjeni dvorani pedagoške akademije je prejšnji teden predaval dr. Marko Kerševan, docent filozofske fakultete v Ljubljani. Govoril je o sodobni slovenski teologiji in maršizmu.

Da bi orisal sodobno tehnologijo, je predavatelj predstavil dva najpomembnejša teoretika: dr. Janeza Janžekoviča in dr. Antona Stresa. Ugotavlja, da profesorji teologije zavračajo osnovne teze dialektičnega materializma (materialnost sveta, neuničljivost materije), nikdar pa se niso pojavile polemike o drugih delih maršizma (teorije o družbi, ekonomske teorije, teorije razrednega boja), kot da bi ti deli lahko obstajali brez dialektičnega materializma. Drugo področje, kjer se po mnenju dr. Janžekoviča maršizem in teologija srečujeta, je človekova osebnost. Prisotno je namreč mnenje, da maršizem nima specifičnih predstav o človeku, zato naj to praznino zapolni „smisel življenja“, kakor ga podajajo katoliški teoretiki (dr. Janez Janžekovič: Smisel življenja, knjiga obravnava znane teze o vzročnosti, determiniranosti...).

Pri mlajših filozofih je nastal premik v odnosu do maršizma. Izhajajo iz Marxove analize religije in menijo, da osnova njegovega odnosa do religije ni predstava o svetu, naravi, ampak njegov humanizem, „ni toliko zanikanje boja kot humanizem“. Katoliški filozofi menijo, da je pozitivno, ker je maršizem v ospredje postavil človeka, toda tudi kritizirajo, kajti človeka ni mogoče opredeliti kot izhodišče, opredeliti ga je treba širše, splošneje. Maršistični humanizem ni nezdravljiva s teorijo o boju, če jo razumemo kot absolutno skrivnost, kot boj, ki je nastal s transcendiranjem človeka in prevzel nase njegova protislovja. Tako je človek glavna manifestacija boja, torej „subjekt, koren“, njegova pričujočnost v svetu pa pomeni, da je svoboden ustvarjalec, ker se pojavlja kot edini subjekt v razmerju do sveta. Obenem pa maršistični humanizem nima dobre ontološke osnove v dialektičnem materializmu, to ontološko osnovo pa lahko da, po mnenju Antona Stresa, katoliška misel.

Po mnenju dr. Kerševana je katoliška teorija naredila tale sklep glede mesta krščanstva v socializmu: če socializem temelji na filozofski osnovi dialektičnega materializma, ga je treba zavrniti ali pa dokazati, da filozofska načela humanizma niso v nasprotju s krščanstvom.

Razprava po predavanju je med drugim nakazala, kako so posamezne komunistične partije tretirale svetovni nazor svojih članov.

V zvezo komunistov Jugoslavije se lahko vključijo vsi, ki sprejemajo maršistično teorijo in z njo seveda dialektični materializem. Povsod ni tako. V komunistični partiji Italije lahko na primer člani izpovedujejo katerikoli svetovni nazor, kajti opredelitev za komunistično partijo imajo za politično opredelitev, odločitev za maršizem kot revolucionarno teorijo. Tako statut KPI in član CK KPI Radici ocenjuje, da ima kar polovica člano KPI odnos do cerkve v tradicionalnem smislu (krsti, poroke). Ta fenomen se je javnosti predstavil na volitvah, ko je več predstavnikov katoliške misli kandidiralo v vrstah KPI.

Lenin je dejal, da mora dobra partija zadostiti dvema pogojema: imeti mora čimveč delavcev (to je na volitvah sicer prineslo večino, ne pa sprememb) in biti mora maršistična. Vzrok, da je ZKJ postavila kot „vizum“ materialistični svetovni nazor, je v zgodovinskih okoliščinah, ko je morala voditi narode in narodnosti Jugoslavije v NOB. Sprejemanje ljudi z različno versko pripadnostjo (katoliki, pravoslavni, muslimani) bi najbrž omajalo moč partije.

Tako načelo bo upravičeno vse dotlej, dokler bo družbeni sistem omogočal angažiranje tudi vernim. Če je to angažiranje omogočeno, verni torej niso drugorazredni državljani. Seveda pa se mora KPJ na prvem mestu boriti za to, da bo preseženo stanje, ko nekateri položaji niso vsem dostopni. Delni vzrok za nezaupanje je v slovenski zgodovini NOB, Naloga ZKJ na tem področju: omogočiti dostopnost položaja vsem, najbrž še ni zaključena. Pod moralnopolitičnimi kvalitetaми še vse preveč čisto pojmujejo članstvo v ZK, čeprav morda samo formalno. Odtod tudi čuden pojav, da se za vstop za ZK odloča veliko ljudi v „zreljših“ letih ali absolventov. Ta pojav so pred kratkim registrirali na sejah občinskega komiteja ZK v Nišu in ugotovili, da „ponekod nekaj ni v redu v kadrovski politiki“. (Borba, 23. marec) Ne vem če je ravno smiselno, da od delavca kandidata za višji položaj zahtevamo članstvo v ZK kot orodje za odgovornost, če ga poznamo kot delavca, ki sprejema načela socialističnega samoupravljanja in si jih prizadeva uresničevati.

O absolventih pa bi lahko spregovorili tudi v Mariboru.

Sonja Ploj

Obisk graških študentov

Na povabilo komisije za mednarodno dejavnost pri univerzitetni konferenci ZSMS so v začetku marca obiskali Maribor predstavniki koroških študentov, ki študirajo v Gradcu. V domu družbenih organizacij so se z njimi pogovarjali člani komisije za mednarodno dejavnost, predstavniki občinskega centra klubov OZN in predstavniki občinske konference ZSMS. Dogovorili so se za smernice našega nadaljnjega sodelovanja in za nekatere konkretne idejnopolične in kulturne akcije:

— Organizacija okroglih miz, ob katerih bo potekala izmenjava aktualnih družbenopolitičnih informacij (Inpr.: trenutna manjšinska stanja). Takšna oblika sodelovanja bi pomenila osebne stike graške oziroma koroške in mariborske mladine.

— Gostje so izrazili željo sodelovati pri slovenskih in jugoslovanskih mladinskih akcijah, kar smo z navdušenjem sprejeli. Takšna akcija je vsekakor spodbudna, saj bo neposreden vzrok še bolj pristnim in delovnim odnosom.

— Medsebojna izmenjava predavanj za graško in mariborsko mladino.

— Zaradi aktualnosti manjšinskega vprašanja smo se dogovorili za skupno ekskurzijo na slovenska manjšinska področja in tudi že navezali stike z obmejnimi občinskimi konferencami ZSMS.

S tem bodo koroški Slovenci dobili predstavo o tem, kako rešujemo manjšinska vprašanja pri nas v Sloveniji in odločno, z argumenti ovrgli trditve avstrijske vlade, da je njihova manjšinska politika „vzor svetu“.

— Klub graških študentov ima svoj pevski zbor, katerega smo povabili na kulturno srečanje pri bolnici Jesen ob praznovanju dneva mladosti, prav tako pa bi naše kulturne sekcije obiskale s svojim programom graške študente.

— Prek kluba graških študentov bomo navezali stike z zvezo socialističnih študentov v Gradcu.

— Pomoč pri konkretnih akcijah na Koroškem v okviru naših možnosti in na način, ki bi nudil koroškim Slovincem res pomoč in spodbudo v boju za njihove pravice. Slovenska študentska mladina ne sme ostati indolentna do koroškega vprašanja, kajti leto ne zadeva le naše manjšine v Avstriji, temveč tudi celotno Slovenijo in Jugoslavijo, ki stojita na temeljih svobodne, neodvisne in nevrščene politike. Soglašali smo, da bo v teh akcijah potrebna velika previdnost, da ne povzročimo še večjega pritiska s strani avstrijskega aparata na našo manjšino. Gre predvsem za dvig morale in samozavesti, za prepričanje, da v boju niso osamljeni, temveč da se z njimi bojuje tudi narod, ki ima svoje narodnostne pravice urejene in zagotovljene.

— Sodelovanje na športnem področju in priprava skupnih športnih tekmovanj.

Na koncu so nas naši gostje seznanili z možnostmi in oblikami študija v Avstriji, s štipendiranjem, ki je razen majhnih pomanjkljivosti še kar solidno urejeno (obstaja tako kot pri nas več oblik štipendij — tudi privatne), in z možnostmi zaposlovanja diplomantov, ki je v Avstriji zelo slabo urejeno in predstavlja zelo pereč problem (veliko število brezposelnih akademikov).

Naš pogovor je potekal v prijateljskem in delovnem vzdušju, rezultati pa bodo že kmalu vidni.

Slavči Bauman

Portret

študenta

Bojan Pretnar je Kranjčan. Po končani elektrotehnični šoli na oddelku za šibki tok v Iskri se je vpisal na elektro fakulteto v Ljubljani, vendar je spoznal, da ga elektrotehnika ne zanima toliko, da bi nadaljeval študij v to smer.

Leta 1975 se je vpisal na visoko šolo za organizacijo dela v Kranju. Letos obiskuje drugi letnik na računalniški smeri.

V prvem letniku je dobil funkcijo predsednika komisije za šport. Kot predsednik te komisije se je dobro izkazal; letos je bil izvoljen za sekretarja OO ZSMS VŠOD, predlagan pa je bil tudi med kandidati za prodekana študenta.

Božidar Jakelj

Iz dela osnovne organizacije zveze socialistične mladine slovenije na visoki šoli za organizacijo dela v kranju

— 24. februarja letos je bila 4. seja predsedstva oo zsms všod, ki bo kmalu praznovala 3 leta obstoja.

— sprejeli so pobude za delo posameznih aktivov.

— govorili so o pripombah k študijskemu programu.

— predsedstvo je zavzelo stališče do podaljšanja absolventskega staža študentu a. mklavčiču.

— športni aktiv je pripravjal tekmovanje v smučanju na krvavcu za redne študente šole, vendar je tekmovanje odpadlo.

— kot zadnjo točko so obravnavali problematiko ob pripravljanju na volitve za novega prodekana študenta.

polovica članov predsedstva je glasovala za to, da se predlaga za volitve le enega kandidata, polovica pa je bila za volilni list z več kandidati. odločili so se za več kandidatov, vendar so glasovali za kandidata, ki ga predlaga predsedstvo oo zsms všod. predlagan je bil milan mori. že prej pa je bil pri kadrovski komisiji osnovne organizacije zveze komunistov všod predlagan aleksander bucik.

— 28. februarja 1977 je bila 5. izredna seja predsedstva oo zsms všod.

— za sekretarja univerzitetne konference so potrdili andreja kostreva

— pri sprejemanju finančnega predračuna so predlagali popravke.

— karakteristiki za študente, ki bodo predlagani za izvolitev za prodekana, je bilo treba pregledati, da bi se čimbolj izognili subjektivnosti. ob branju je bil prisoten tudi vsak študent, o katerem so govorili; tako je lahko povedal svoje mišljenje o karakteristiki. prodekan študent mora biti izvoljen do 12. marca 1977, ko poteče mandat prejšnjemu prodekanu študentu. voliti so upravičeni redni in izredni študenti visoke šole za organizacijo dela kranj.

— aktiv za informiranje naj sklepa o tem, kdo bo poslan v maribor na seminar za novinarje.

— pravila o delu oo zsms všod so bila dana v razpravo; dokončno pa bodo sklepali o vsebini prihodnjic.

— ponovno je bilo povedano, da predsedstvo oo zsms všod obsoja občinsko konferenco zsms kranj zaradi načina vodenja in izpeljave javne tribune o štipendiranju.

Božidar Jakelj

17. ŠTUDENTSKE PRIREDITIVNE

ŠTUDENTSKE PRIREDITIVNE

APRIL-MAJ 77

PRESEDSTVO UNIVERZITETNE KONFERENCE ZSMS
KUD ŠTUDENT
ŠTUDENTSKI LIST KATEDRA
PRESEDSTVO DOMSKE SKUPNOSTI
ZVEZA ŠTUD. POKR. KLUB.
ZVEZA ŠTUD. ŠPORT. DRUŠTEV
RADIOAMATERSKI KLUB ŠTUDENT
MEĐNARODNI KLUB PRIJATELJSTVA

KDAJ: MAJA

KJE: NA POHORJU

KAJ: SREČANJE

KDO: ŠTUDENTJE IN PROFESORJI

Mariborski študenti letos že sedemnajstič zapored prirejamo študentske prireditve. V dveh mesecih in pol se bo zvrstila cela vrsta kulturnih, športnih in družbenopolitičnih manifestacij. Vsaka od njih je odraz našega dela na posameznem področju. Prireditve bodo na športnem, družbenopolitičnem in kulturnem področju.

Pomembne obletnice, ki jih letos praznujemo, se bodo odražale tudi v naših prireditvah. Študentje dajemo poudarek delovnemu praznovanju, kritičnemu vrednotenju našega dela in družbenih odnosov in konkretnim akcijam v počastitev pomembnih dogodkov iz bližnje preteklosti.

Študentske prireditve so najpomembnejša manifestacija mariborskih študentov. Eden izmed ciljev teh prireditev je, da preprečimo zaprtost, da razširimo svoje dejavnosti prek okvirov univerze, da uveljavimo načela enotne organizacije Zveze socialistične mladine v praksi. Letos smo dali velik poudarek konkretnemu povezovanju z delavci, srednješolsko mladino in vojaki.

Vse je pripravljeno. Organizatorji smo vložili napore v to, da bodo prireditve dobro potekale. Študentske prireditve bodo uspele, če bodo „naše“, to pa pomeni, če se jih bomo udeleževali. Udeležimo se jih!

Predsednik UK ZSMS:
Boris SOVIČ

MAREC

1. TEDEN: 14.–20. MARCA

Partizanska bolnišnica Jesen, ki leži nad Slovensko Bistrico (v bližini Treh kraljev na Pohorju), bo v marcu in aprilu prizorišče delovnih akcij študentov, na katerih bomo urejali bolnico in njeno okolico. S temi akcijami bomo poravnali svoj dolg do bolnišnice, saj smo pred leti študentje skupaj z društvom visokošolskih učiteljev prevzeli nad bolnišnico patronat.

SOBOTA, 19. MARCA

6.10 Odhod na delovno akcijo ob bolnici Jesen. Udeleženci so študentje VAŠ.

2. TEDEN: 21.–27. MARCA

6.10 Odhod na delovno akcijo ob bolnici Jesen. Udeleženci so študentje VTS – strojništvo.

3. TEDEN: 28. MARCA–3. APRILA

Obštudijske dejavnosti študentov univerze v Mariboru se srečujejo z vedno večjimi težavami. Najbolj nas pestijo finančna vprašanja, saj je denar žal vedno pomembnejši dejavnik.

V tem tednu bodo na VTS, VEKŠ in PA javne tribune, na katerih bomo spregovorili o problemih, s katerimi se srečujemo pri delu. Tribuna se bodo udeležili predstavniki obštudijskih dejavnosti pri UK ZSMS: študentskega lista Katedre, kulturnoumetniškega društva Študent, zveze študentskih športnih društev, radioamaterskega kluba Študent, študentskega servisa in člani predsedstva UK ZSMS.

V pogovoru bomo skušali odgovoriti na to, ali so obštudijske dejavnosti del vzgojno izobraževalnega procesa, kdo financira te dejavnosti in kakšne dejavnosti študenti hočemo!

Kulturni del letošnjih študentskih prireditev se bo začel z otvoritvijo razstave likovnih del študentov univerze v Mariboru, ki bo v torek (29. marca) v likovnem razstavišču Avla.

TOREK, 29. MARCA

11.00 Javna tribuna o obštudijskih dejavnostih študentov. Tribuna bo na VTS – sejna soba.

18.00 Otvoritev 17. študentskih prireditev in otvoritev razstave likovnih del študentov univerze v Mariboru. Otvoritev bo v likovnem razstavišču Avla (1. gimnazija)

20.00 Večer progresivne glasbe – PINK FLOYD. Glasbo s plošč bo predvajal Edvard Kiš. Prostor UK ZSMS – Tyrševa 23.

SREDA, 30. MARCA

13.00 Javna tribuna o obštudijskih dejavnostih študentov. Tribuna bo na VEKŠ.

ČETRTEK, 31. MARCA

13.00 Javna tribuna o obštudijskih dejavnostih študentov. Tribuna bo na PA.

SOBOTA, 2. APRILA

7.00 Delovna akcija ob bolnici Jesen. Udeleženci so študenti: VAŠ, VTS – strojništvo. Odhod izpred gasilskega doma v Bistrici ob 7.00 uri.

APRIL

4. TEDEN: 4.–10. APRILA

Košarka, roket, šah, odbojka, nogomet, plavanje in atletika so panoge, v katerih se bodo letos pomerili študenti na študentskih prireditvah. V tem tednu bodo tekmovanja v košarki, rokometu, nogometu, odbojki in šahu. Potekala bodo po turnirskem sistemu. Vsaka šola (OO ZSMS) mora sestaviti najmanj eno ekipo v vsaki panogi. Najboljše ekipe iz tega tekmovanja bodo zastopale univerzo na športnih srečanjih z vojaki in delavci, ki bo 6. maja, in na srečanju z univerzo v Ljubljani, ki bo 14. marca v Ljubljani.

PONEDELJEK, 4. APRILA

7.00 ŠPORT: Začetek športnih študentskih prireditev. Rokomet ženske: 7.00–12; košarka moški: 7.00–12. Tekme bodo na športnih terenih v Ljudskem vrtu, kjer bo ob 7.00 zbirališče.

TOREK, 5. APRILA

7.00 Športna tekmovanja v Ljudskem vrtu. Košarka ženske: 7.00–12. Rokomet moški: 7.00–12. Zbirališče v Ljudskem vrtu ob 7.00.

11.00 Pogovor z delegati študentov na pedagoški akademiji. Tema: delegatski problemi. Pogovor bo na PA.

16.00 Srečanje z vojaki v eni od mariborskih vojašnic. Nastopila bo tudi ritmično plesna sekcija KUD Študent.

SREDA, 6. APRILA

7.00 Športna tekmovanja v Ljudskem vrtu. Nogomet moški: 7.00–12. Odbojka ženske: 7.00–12. Zbirališče v Ljudskem vrtu ob 7.00.

18.00 Literarni večer na PA – v Podzemlju. Predstavljal bo Boris Čerpes.

ČETRTEK, 7. APRILA

7.00 Športna tekmovanja v Ljudskem vrtu. Odbojka moški: 7.00–12.

11.00 Pogovor o usposabljanju brucev v vojaških učnih centrih, ki bo polti 1977. Pogovor bo v prostorih UK ZSMS, Tyrševa 23.

17.00 Predavanje o zdravstveni vzgoji. Tema: Skrb za lastno zdravje. Predavanje bo na PA.

PETEK, 8. APRILA

8.00 Šahovski turnir na pedagoški akademiji. Šah – moške in ženske ekipe, 8.00–13.00. Igre bodo na PA.

SOBOTA, 9. APRILA

7.00 Delovna akcija ob bolnici Jesen. Udeleženci: VAŠ, VTS – strojništvo. Odhod izpred gasilskega doma v Bistrici ob 7.00.

PODROBNEJŠE INFORMACIJE DOBIŠ NA UNIVERZITETNI KONFERENCI ZSMS, TYRŠEVA 23 (ŠTUDENTSKI DOM I), ALI PO TELEFONU 22-977 VSAK DAN OD 1.00 DO 15.00.

5. TEDEN 11.–17. APRILA

Kakšno univerzo hočemo študenti? Kakšne spremembe bodo potrebne na šolah univerze? Kako se bomo vključili v reformo univerze? To je le nekaj iztočnic za javno tribuno o reformi univerze, ki bo v torek v depandansi (jedilnici) študentskih domov. Na njej bomo sprejeli izhodišča za sestavo reformnega programa, ki bo vseboval zahteve in predloge študentov o prihodnosti naše univerze.

Problemi pri delovanju delegatskega sistema, delegatsko komuniciranje, odnosi delegat–baza in druga vprašanja bodo v ospredju programov s študentskimi delegati, ki bodo v naslednjih dneh: 5. APRILA – PA, 12. APRILA – VTS, 13. APRILA – VPŠ, 15. APRILA – VŠOD, 19. APRILA – VAŠ.

V naslednjih tednih bo kulturni del študentskih prireditev najbolj intenziven. Zvrstili se bodo literarni večeri, koncerti in nastopi. Akademski

pevski zbor Boris Kraigher bo imel celovečerni nastop 12. maja, folklorna sekcija KUD Študent pa 21. aprila. 14. aprila bo v Mariboru nastopil Tomaž Domicelj, 18. maja pa KUD Franjo Crnek s 1. gimnazije. Razen tega bo organiziran filmski večer skupine Paranoia in cela vrsta literarnih večerov študentov in študentk.

PONEDELJEK, 11. APRILA

18.00 Otvoritev razstave likovnih del študentov univerze v Mariboru. Razstava bo na razstavišču VTS Maribor.

TOREK, 12. APRILA

11.00 Pogovor z delegati študentov na visoki tehniški šoli. Tema: Delegatski problemi. Pogovor bo v veliki sejni sobi, II. nadstropje.

16.00 Javna tribuna o reformi univerze. Tribuna bo v depandansi (jedilnici) študentskih domov.

SREDA, 13. APRILA

11.00 Pogovor z delegati študentov na višji pravni šoli. Tema: Delegatski problemi. Pogovor bo v predavalnici VPS.

18.00 Literarni večer Janeza Bratkoviča in Vlada Kajzarja v Podzemlju na PA.

ČETRTEK, 14. APRILA

8.00 Orientacijski pohod študentov in dijakov po okolici Maribora. Zbirališče je ob 8.00 pri startu pred študentskimi domovi (Tyrševa 23).

17.00 Predavanje o zdravstveni vzgoji. Tema: Posledice splava in načrtovanje družine. Predavanje bo na PA.

20.00 Koncert Tomaža Domicelja. Koncert bo v depandansi (jedilnici) študentskih domov.

PETEK, 15. APRILA

10.30 Pogovor z delegati študentov na visoki šoli za organizacijo dela v Kranju. Tema: delegatski problemi. Pogovor bo v Kranju.

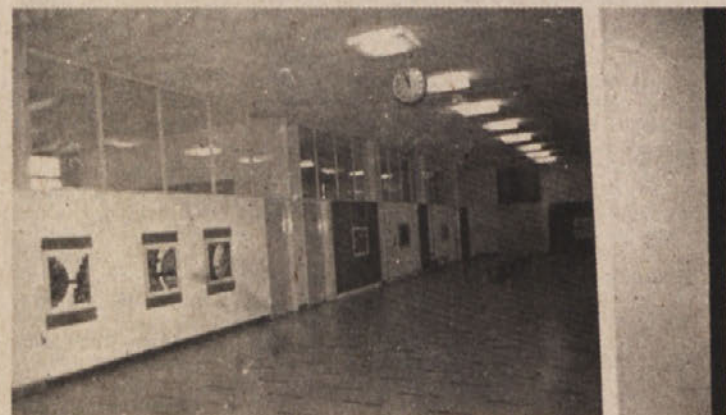
SOBOTA, 16. APRILA

7.00 Delovna akcija ob bolnici Jesen. Udeleženci: člani predsedstva univerzitetne konference ZSMS Maribor. Odhod izpred gasilskega doma v Slovenski Bistrici ob 7.00.

18.00 Radioamatersko tekmovanje. Člani radioamaterskega kluba Študent bodo sodelovali na tekmovanju za pokal Saveza radioamaterov. Prostori kluba so v študentskih domovih.

NEDELJA, 17. APRILA

6.00 Odhod na proslavo na Prežihovini. Proslava je organizirana ob 40-letnici ustanovitve KPS. Zbirališče je na železniški postaji.

6. TEDEN: 18.–24. APRILA

Prisotnost študentov oziroma njihovo vključevanje v družbenopolitične dejavnosti je predmet širokih razprav. Na javni tribuni, ki nosi delovni naslov študent aktivist, bomo osvetlili nekaj problemov in težav, s katerimi se mladi družbenopolitični delavci srečujejo pri svojem delu. Pogovorili se bomo tudi o vrednotenju družbenopolitičnega dela.

Akcije s področja splošnega ljudskega odpora so vključene v študentske prireditve. Najvažnejša akcija je orientacijski pohod, ki ga organizira UK ZSMS in katerega se udeležujejo ekipe študentov in dijakov. Seznanjanje brucov z usposabljanjem v vojaških učnih centrih, na katerem bodo sodelovali poleti 1977, bo potekalo po vseh šolah. Namen je, da bi bruci že pred usposabljanjem (oziroma taborjenjem) dobili nekaj osnovnih informacij.

Predavanja o zdravstveni vzgoji, ki jih organizira center za zdravstveno vzgojo na PA, zajemajo naslednje teme: spolna vzgoja, kontracepcija, alkoholizem, kajenje in narkomanija. Predavanja bodo ob četrtek ob 17. uri na pedagoški akademiji (7., 14. in 21. aprila).

TOREK, 19. APRILA

11.00 Pogovor z delegati študentov na višji agronomski šoli. Tema: delegatski problemi. Pogovor bo v predavalnici 1 na VAS.

17.00 Javna tribuna študent-aktivist o problemih vključevanja študentov v družbenopolitične dejavnosti. Tribuna bo v depandansi (jedilnici) študentskih domov.

20.00 Večer progresivne glasbe — Muddy Waters — blues. Glasbo s plošč in trakov bo predvajal Edvard Kiš. Večer bo v prostorih UK ZSMS, Tyrševa 23.

SREDA, 20. APRILA

18.00 Literarni večer Mitje Žitnika in Žarka Goloba v Podzemlju na PA.

ČETRTEK, 21. APRILA

10.00 Mladi na poti — pogovor o vlogi mladih v boju za preobrazbo družbe v različnih obdobjih. Pogovor bo v prostorih študentskega lista Katedre, Ob parku 5, Maribor.

17.00 Predavanja o zdravstveni vzgoji. Tema: Spolne bolezni

Predavanje bo na PA.

20.00 Celovečerni nastop folklorne sekcije KUD Študent. Sekcija bo prvič predstavila nov program. Nastop bo v unionski dvorani.

PETEK, 22. APRILA

19.00 Večer filma — predstavitev skupine PARANOIA. Prireditve bo v Podzemlju na PA.

SOBOTA, 23. APRILA

18.00 Radioamatersko tekmovanje. Radioamaterski klub Študent se udeleži mednarodnega radioamaterskega tekmovanja.

NEDELJA, 24. APRILA

6.00 Udeležitev v pohodu na Dakovičevo, ki ga organizira OK ZSMS Maribor. Zbirališče pred domom družbenopolitičnih organizacij.

7. TEDEN: 25. APRIL — 1. MAJA

Ključna prireditve tega tedna bo obisk predsednika Zveze socialistične mladine Slovenije Ljuba Jasniča na univerzi v Mariboru. Ob tem bo organiziran posvet predsednika s predsedniki in sekretarji osnovnih organizacij ZSMS na univerzi o najaktualnejših vprašanjih. Med drugim bo govor o predkongresnih aktivnostih ZSMS, o vlogi ZSMS pri reševanju perečih vprašanj in o rezultatih ZSMS na univerzi.

TOREK, 26. APRILA

10.00 Posvet predsednika republiške konference ZSMS s predsedniki in sekretarji osnovnih organizacij ZSMS. Posvet bo v prostorih univerze, Krekova 2.

... Gostovanje gledališča GLEJ iz Ljubljane s predstavo Brucka ali Obdobje prilagajanja. Predstava bo na PA — velika dvorana.

SREDA, 27. APRILA

18.00 Literarni večer Darka Korena in Bojana Pečeta v Podzemlju na PA.

MAJ

8. TEDEN: 1.–8. MAJA

Sodelovanje s srednješolci, mladimi delavci in vojaki je letos zelo intenzivno. Mnogo naših prireditve je namenjenih poglobitvi in čim tesnejšemu konkretnemu sodelovanju na različnih področjih, za katerega smo študentje zelo zainteresirani.

Ekipe srednješolcev bodo sodelovale na orientacijskem pohodu 14. aprila in na športnih srečanjih 6. maja. V prostorih 1. gimnazije bodo študentje razstavljali svoja likovna dela, KUD Franjo Crnek iz te šole pa bo nastopil 18. maja v študentskih domovih. Po vseh štajerskih srednjih šolah bodo študenti seznanjali dijake 4. letnikov (maturante) s študijem, z delom družbenopolitičnih organizacij in s sistemom delegatskih odnosov na univerzi. Ta akcija bo tekla v aprilu.

Vojaki bodo pripravili samostojen literarni večer, ki bo na predvečer praznika mladosti. Studenti bodo obiskali eno izmed vojašnic mariborske garnizije, kjer se bo predstavila ritmično plesna sekcija KUD Študent. Športne ekipe vojakov bodo sodelovale na športnem srečanju 6. maja.

Na obisku v organizaciji združenega dela MTT — Tabor bomo poleg okrogle mize, na kateri bomo skupaj z delavci obravnavali aktualna vprašanja, priredili tudi krajši nastop folklorne sekcije KUD Študent. Ekipe delavcev se bodo udeležile športnega srečanja 6. maja

SREDA, 4. MAJA

17.00 Literarni večer Mirana Korošča v Podzemlju na pedagoški akademiji.

ČETRTEK, 5. MAJA

10.00 Študenti bodo aranžirali izložbe Modne hiše. Sodelujejo študenti PA.

PETEK, 6. MAJA

9.00 Športna srečanja z ekipami vojakov, delavcev in srednješolcev. Tekme bodo v nogometu, košarki in odbojki. Zbirališče je na športnih terenih in Ljudskem vrtu.

SOBOTA, 7. MAJA

6.20 Sodelovanje na pohodu ob žici okupirane Ljubljane. Odhod bo ob 6.20 z železniške postaje.

NASLOVI: UNIVERZITETNA KONFERENCA ZSMS, TYRŠEVA 23, tel. 22-977 KATEDRA, ŠTUDENTSKI LIST, OB PARKU 5, tel. 22-004 KUD ŠTUDENT, OB PARKU 5, tel. 25-927 ŠTUDENTSKI SERVIS, OB PARKU 5, tel. 26-491

9. TEDEN: 9.—15. MAJA

Študentski list Katedra je organizator dveh pogovorov ob letošnjih pomembnih obletnicah. V četrtek, 21. aprila, je predviden pogovor z mladimi o vlogi in pomenu njihovega boja za preobrazbo družbe z naslovom Mladi na poti. Pri tem bo zajeto obdobje od leta 1920. K sodelovanju bomo povabili tovariše, ki so bili nosilci te preobrazbe. V ponedeljek, 9. maja bo v prostorih Katedre razgovor o vlogi pisane partijske besede nekoč in v današnjem sistemu komuniciranja. Sodelovali bodo predvojni komunisti in povojni družbenopolitični delavci.

V soboto, 14. maja, se bomo mariborski študenti srečali v Ljubljani z ljubljanskimi kolegi. Na sporedu bodo športna srečanja med izbranimi ekipami obeh univerz. Poleg tega bo v Ljubljani skupna seja predsedstev univerzitetnih konferenc ZSMS Ljubljane in Maribora.

PONEDELJEK, 9. MAJA

16.00 Pogovor o vlogi pisane partijske besede. Pogovor bo v prostorih študentskega lista Katedre.

TOREK, 10. MAJA

10.00 Risanje po pločniku. Študenti bodo skušali pločnike pred Modno hišo (Partizanska cesta) spremeniti v likovno razstavišče.

SREDA, 11. MAJA

18.00 Literarni večer Iva Svetine in Berte Bajetu na pedagoški akademiji — Podzemlje.

ČETRTEK, 12. MAJA

20.00 Celovečerni nastop akademskega pevskega zbora Boris Kraigher, ki bo prvič predstavil svoj novi program. Nastop bo v unionski dvorani.

PETEK, 13. MAJA

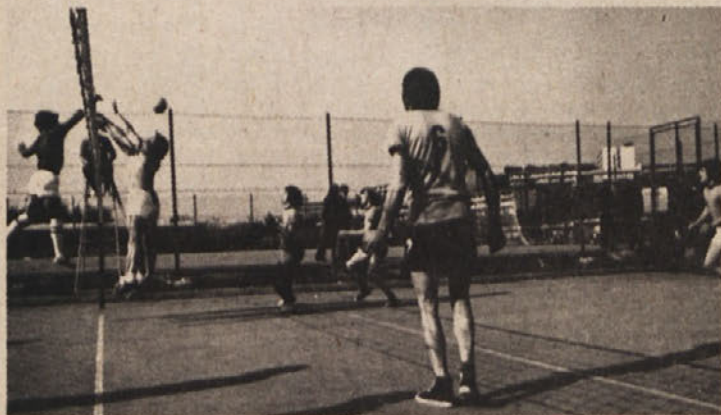
10.00 Obisk organizacije združenega dela MTT — Tabpr. Nastopila bo folklorna sekcija KUD Študent.

14.00 Plavalno prvenstvo univerze. Nastopile bodo ekipe vseh šol univerze.

SOBOTA, 14. MAJA

10.00 Športna srečanja z ljubljanskimi študenti.

15.00 Skupna seja predsedstev univerzitetne konference ZSMS Ljubljana in Maribor. Odhod ob 6.20 z mariborske železniške postaje.

ALI IMAŠ KAJ ČASA? NE? I KLJUB TEMU SE VIDIMO NA ŠTUDENSKIH PRIREDITVAH!

10. TEDEN: 6.—22. MAJA

Vrhunec študentskih prireditev bo srečanje študentov in učiteljev univerze v Mariboru ob obnovljeni partizanski bolnišnici Jesen na Pohorju. Na prireditvi bo partizanski miting s kulturnim sporedom. V zvezo komunistov Jugoslavije bodo svečano sprejeti študentje in profesorji. Zvečer pa bo stekel ob tabornem ognju pogovor s predvojnimi komunisti in borci. Srečanje je osrednja proslava univerze ob letošnjih obletnicah tovariša Tita in zveze komunistov.

V letošnje študentske prireditve se aktivno vključuje tudi mednarodni klub prijateljstva pri univerzitetni konferenci ZSMS, ki bo pripravil ciklus predavanj z namenom seznaniti javnost z osvobodilnimi gibanji v svetu.

Letos bo od 16. do 19. maja univerziada, ki bo na več prizoriščih. Mariborski študenti se bomo udeležili univerziade z namenom, da kar najbolje zastopamo našo univerzo.

PONEDELJEK, 16. MAJA

Udeležba na univerziadi. Odhod ekip z avtobusne postaje.

TOREK, 17. MAJA

18.00 Debatni večer o temi Marksizem. Debatni večer organiziramo skupaj z marksističnim centrom. Večer bo na pedagoški akademiji.

SREDA, 18. MAJA

18.00 Literarni večer študentov visoke šole za organizacijo dela Kranj v Podzemlju — PA.

20.00 Nastop KUD Franjo Crnek s 1. gimnazije v depandansi študentskih domov.

PETEK, 20. MAJA

10.00 Srečanje študentov in učiteljev univerze v Mariboru pri partizanski bolnišnici Jesen na Pohorju. Miting. Svečan sprejem študentov in učiteljev v zvezo komunistov. Odhod z avtobusi bo organizirala vsaka šola.

11. TEDEN: 23.—29. MAJA

Ob 25. maju, dnevu mladosti in rojstnem dnevu našega dragega tovariša Tita bo tradicionalna prireditev Mladina Maribora, ki jo organizira OK ZSMS Maribor. Poleg te prireditve se bomo študenti udeležili še vrste drugih prireditev: pohoda na Đakovičevo (24. april), pohoda ob žici okupirane Ljubljane (7. maj) in Prežihovine (10. april).

V študentskih prireditvah letos prvič sodeluje radioamaterski klub Študent, ki je letos začel z delom. Za začetek obljublajo člani kar najboljše rezultate iz mednarodnih radioamaterskih tekmovanj. Ta tekmovanja bodo 16.—17. aprila, 24.—23. aprila in 29. maja. Zanimivo je zadnje tekmovanje „YU Študent“, v katerem se točkujejo radijske zveze s študentskimi postajami.

V tem tednu se študentske prireditve marec, april, maj 1977 bližajo h koncu. Za vesel konec bo 26. maja v študentskem naselju organiziran ples med stolpiči.

TOREK, 24. MAJA

18.00 Literarni večer vojakov mariborske garnizije v prostorih PA — Podzemlje.

SREDA, 25. MAJA

... Prireditev Mladina Maribora. Ljudski vrt.

ČETRTEK, 26. MAJA

20.00 Ples med stolpiči študentskega naselja.

NEDELJA, 29. MAJA

10.00 Radiogramatersko tekmovanje. Člani radioamaterskega kluba sodelujejo v tekmovanju YU Študent.

TOREK, 31. MAJA

11.00 Seja predsedstva univerzitetne konference ZSMS in zaključek študentskih prireditev marec, april, maj 1977.

OSNOVNE ORGANIZACIJE ZSMS SE V ŠTUDENSKIH PRIREDITVAH VKLJUČUJEJO TUDI Z NEKATERIMI AKCIJAMI, KI JIH V TA PROGRAM NISMO MOGLI ZAJETI. PRAV TAKO TU NISO ZAJETE VSE AKCIJE POKRAJINSKIH KLUBOVI

NAPOTILO OBISKOVALCU PRIREDITEV

Nemogoče je videti vse prireditve. Veseli bomo, če se boš odločil vsaj za tiste prireditve, ki te zanimajo. Teh se udeležil. To nam bo največje priznanje. Študentje želimo, da se bodo teh prireditev udeleževali tudi učitelji, ki so do sedaj kazali bolj malo zanimanja zanje. Želimo, da se bi prireditve udeleževali dijaki, delavci, vojaki, občani, ker študentske prireditve niso in ne smejo biti namenjene samo študentom.

Vse potrebne dodatne informacije dobiš v prostorih univerzitetne konference ZSMS, Tyrševa 23, ali po telefonu 22-977 vsak dan od 12. do 14. ure, razen ob sobotah in nedeljah.

Nasvidenje na prireditvah!

Študenti univerze v Mariboru

SREŠNE BE V PROGRAMU ŠTUDENSKIH PRIREDITEV

Neposredno pred tiskom programa je prišlo do nehotenih terminskih sprememb, ki so pogojene z objektivnimi težavami:

1. Pogovor z JLA, ki je bil predviden za torek, 3. aprila se preloži na konec aprila zaradi zasedenosti pripadnikov JLA.
2. Tribuna o reformi Univerze, predvidena je bila v torek, 12. aprila se prestavi na torek, 26. aprila zaradi temeljitejših priprav.
3. Fosvat predsednika ZSMS in sodelavcev a predsedniki in sekretarji OO ZSMS na Univerzi se preloži iz 26. aprila na začetek maja zaradi tega, ker ima predsednik OK ZSMS druge dolžnosti.

**MARIBOR, MAREC 1977
IZDALA UNIVERZITETNA KONFERENCA ZVEZE SOCIALISTIČNE
MLADINE SLOVENIJE NA UNIVERZI V MARIBORU
SESTAVILA: BORIS SOVIČ IN ZMAGO RAFOLT
UREDIL: BRANE SRČNIK**

Študent in kino

Ko je mlad človek študent, pričakujemo od njega, da ga bo zanimalo vse, kar se okoli njega dogaja, da se bo skušal tudi sam ukvarjati z vsem, da najde tisto, s čimer se bo rad ukvarjal tudi takrat, ko bo že v službi, poročen in s kopico otrok okoli sebe...

Film je danes eno tistih področij kulture, ki postaja vse bolj privlačno za množice, ki drugače ne stopijo niti v gledališče niti na likovno razstavo. In kakšen del v tej množici zavzemajo študentje? To je nekaj vprašanj, na katera bo skušal odgovoriti moj članek.

KAJ JE FILM?

Sedimo v zatemnjeni dvorani, v kateri vidimo edino svetel pravokotnik slike na platnu, še več, ta slika se giblje, na njej tekajo in hodijo, govorijo in kričijo ljudje. Zelo malo napora je potrebno vložiti, da bi – vsaj pri večini filmskih izdelkov – sledili dogajanju, kamera nas zvesto vodi v središče dogajanja, nam kaže le zanimive prizore in predmete. Tako nas lepo zaziblje v sanjarjenje v razkošnih barvah, nakopičeno dogajanje iz akcije v akcijo, lepa dekleta in lepe fante, zariti smo v svet varnosti, kjer pravičnost praviloma zmaguje, in pri tem pozabljamo na grozeči izpit, na hladno sobo... Tako je pri veliki večini filmov – ko pa se nenadoma srečamo z zahtevnejšo snovjo, naenkrat nismo več sposobni vsega gradiva kritično sprejemati.

Za objektivno ocenjevanje resnic, ki nam jih vsiljuje film, pa moramo zelo dobro poznati tako procese pri nastajanju filma, vrsto gagov, s katerimi ta operira, za kar moramo spet nekaj vedeti o zgodovini te umetnosti. Skratka, dober gledalec potrebuje precej izobrazbe, ki jo skušamo danes podati skozi filmsko vzgojo, za katero obstaja veliko odborov in komisij in le malo sposobnih pedagogov. Predolgo smo to področje zanemarjali, da bi preko noči dosegali uspehe!

Kaj nam ponuja repertoar kinematografov v Mariboru? Res, zelo malo je dobrih filmov – tu mislimo predvsem na tiste, ki se lotevajo zahtevnejših tem, ki nimajo edinega cilja zabavati ali pa še to ne. Vendar zaradi tega ne moremo obtoževati mariborskega kinopodjetja – veliko premalo filmskih kolotov je na voljo, da bi lahko napolnili dvorane s samimi novimi filmi, pa je potrebno krpiti program z reprizami, kaj šele, da bi pri novih filmih lahko izbirali le najboljše! Distributerji – podjetja, ki odkupujejo filme in jih preprodajajo kino podjetjem, še vedno delujejo zelo nepovezano in vsako po svoji glavi. Zanimivost: v Jugoslaviji jih je več kot je republik!

Vesternov in kriminalk še dolgo ne bomo mogli sneti s platen, zato ker kinopodjetja žive od vstopnine, gledalci pa prav te filme najraje gledajo. Skoraj bi lahko rekli, da so najboljši – najzahtevnejši, z umetniško izpovedno noto, tisti filmi, ki imajo v Mariboru najmanj gledalcev. „Kavbojke“ ali „indijanarice“ ter kriminalke – kjer je ponavadi več mrtvih kot statistov, zraven pa še lepo dekle in pogumen fant, ki se ljubita, takšni filmi so še najbolj zasedeni, čeprav so eden drugemu podobni bolj kot jajce jajcu. Nekoliko spretnejši pisci scenarijev imajo zelo kratke recepte za uspešen film – nekaj krvi in nekaj solz, ona in on, ki se imata rada, pa nekaj pride vmes, če pa še doda nekaj gole kože in znanih imen, bo uspeh zagotovljen.

Le redko se zgodi, da gre dobro v prodajo tudi zahtevnejša tema – takšna je lanska izjema „Let nad kukavičjim gnezdom“, o katerem je tisk pisal, preden je bil posnet, in se je o njem govorilo na veliko, preden je sploh prišel na spored. Za tako obsežno propagando pa bi lahko rekli, da je bilo obiska še vedno premalo. V tem času je igral v Mariboru tudi Tommy, posnet po rock-operi, dobro narejen, dobro zaigran in precej zanimiv film, ki pa je žel precej manj pozornosti publike...

ZAKAJ TOREJ V DVORANO?

Tako pridemo do bistvenega vprašanja, zakaj sploh hodimo v dvorane kinematografov? Zato, da bi dobili nekaj snovi za razmišljanje, da bi prišli do novih resnic, da bi nekaj spoznali? Ali zato, da bi nekje prebili dve uri prostega časa in je film morda najcenejša varianta? Zato ker je v dvorani toplo, zunaj pa hladno? Študent pelje dekle v kino in s tem prihrani stroške za pijačo?

Odgovor je težko najti, anketa dá velikokrat povsem drugačne odgovore – velikokrat hočemo javno biti drugačni, kot v resnici smo. Zabeležili pa smo nekaj pripomb gledalcev, ki so po „Letu nad kukavičjim gnezdom“ odhajali iz dvorane:

„Videti je, da so vsi malo nori...“

„Kaj pa delajo tako „gužvo“ za ta film?“

„Madona, kakšen frajer je bil...“

„Škoda denarjal!“

„Si gledal zadnjič krimič na avstrijski televiziji?“

„Čuj, brez veze!“

in podobno. Le malo gledalcev se je v razpravi dotaknilo vsebine, in malo jih je začutilo ost. Zamahniti z roko je najlažje, težje pa razmisliti o dogajanju, o ljudeh, ki smo jih videli, skušati najti poanto. Potem pa gledamo fantičke, ki pridejo iz dvorane, potiskajo kolena navzven in se pri hoji pozibavajo – kot John Wayne, dekleta koketno zavijajo z očmi kakor Angelika...

IN ŠTUDENTJE?

Za študente mariborske univerze je kino podjetje že pred leti prvič uvedlo poseben študentski abonma, ki pa ga je obiskovalo vse manj in manj študentov, dokler ga niso bili prisiljeni ukiniti. Študentje so se takrat odločili, da se abonmaju odpovejo, kot razlog pa so navedli, da nimajo vedno ob istem dnevu in uri časa za obisk predstave. Tako je prva ideja propadla.

V lanskem letu pa je kino podjetje poizkusilo z novim načinom – študentom so omogočili cenejši kino – s kuponom, ki ga vsak redni študent lahko dobi na univerzitetni konferenci zveze socialistične mladine v Mariboru. Vstopnica velja osem (8) dinarjev. Morda je bil obisk spocetka tako majhen, ker študentje niso bili ob pravem času obveščeni, sedaj pa je vse več kuponov v obtoku. Kupon je veljaven za vsako predstavo ob vsakem času in v vsaki dovrani v Mariboru, na UK jih imajo pripravljenih štiri tisoč! Študentje, po kupone!

Univerzitetna konferenca je v dogovoru s kino podjetjem uspeša rešiti le (delno) materialno plat filma – občinska konferenca pa skuša rešiti še drug problem filma... Pripravljajo ustanovitev filmskega debatnega kluba, ki naj bi deloval v klubu mladih v Orožnovi. Namen filmskega kluba ni proizvodnja filmskih kolotov, temveč omogočiti mladim, da se po ogledu filma med seboj pogovorijo in tako seznanijo z nekaj pristopi k izvedbi filmske snovi in malo s samo zgodovino kinematografije. V dogovoru s kino podjetjem bodo izbirali kratkometražne in celovečerne filmske stvaritve, ki si jih bodo člani kluba lahko ogledali na zaprti projekciji.

Filmski debatni klub bi lahko bil prvi korak k filmski vzgoji v Mariboru, vzgoji, ki ne bi grmela ex katedra in sipala ogenj in žveplo po mladinskih glavah, ampak bi mladi sami s skupnimi močmi ugotavljali, kaj gledajo in kako naj gledajo posamezne filmske zvrsti. Če bo klub res zaživel, bo nujno potrebno, da se vanj z vsemi ostalimi deli mladine v Mariboru vključijo tudi študentje. To bo za nas najbolj preprost in najbolj učinkovit pričetek vzgoje o sedmi umetnosti...

Žarko Golob

Spomenikomanija

Nekdo je zapisal: „Ali ni spomenik mrtva gmota neopredeljenih interesov kako povečati junaka, pri tem pa pozabiti njegove praktične zasluge.“

Verjetno se ni veliko zmotil, čeprav so zaslužnim ljudem namenjena in, lahko bi rekli, celo potrebna takšna obeležja. Vendar to nikakor ne pomeni vse, kar lahko posvetimo spominu na te ljudi. Ali ne bi bilo učinkovitejše, da bi spomin na pomembne ljudi simbolizirale šole, muzeji, gledališča, kina, knjižnice, razstavišča in druge kulturne ustanove ali celo zemljepisna imena (Cankarjevo nabrežje, Prešernov gaj...), mogoče tudi športna društva itd.

Podobno bi morali voditi akcijo tudi za zaslužnega borca za severno mejo Rudolfa Maistra.

Torej k predlogom! Prvi je že tu: novo naselje pri PA poimenujmo študentsko naselje Rudolf Maister Maribor ali kratko Maistrovo naselje.

Potrebna je le še široka akcija študentje, ne spite, aktivirajte svoj ponos na pomembne in zaslužne predhodnike!!!

Spomeniki in spomeniško varstvo: skrb nas vseh

Naslov ne obeta preveč študentske teme — toda le na videz. Ta pa včasih varal

Varstvo kulturnih spomenikov in spomenikov nasploh mora biti skrb vseh ljudi, torej tudi nas mladih. Veliko je akcij, pri katerih smo sodelovali, veliko tistih, za katere so pobude prišle prav iz naših vrst. Ena izmed zadnjih takšnih akcij je sodelovanje dijakov in študentov pri izkopavanju arheoloških ostankov v Ptuj, na področju, kjer bo v bližnji prihodnosti zgrajen srednješolski center.

V Mariboru se profesionalno ukvarja s temi vprašanji služba zavoda za spomeniško varstvo s sedežem na Rotovškem trgu 1. Ta služba ne skrbi le za urejenost mariborskega okrožja in samega mesta, temveč sodi v njeno pristojnost področje celotne SV Slovenije — to je kar 13 občin.

Kaj pravzaprav počne ta služba, za kakšne vrste spomenikov skrbi, način obnavljanja, finančna sredstva — vprašanja, ki so se mi porajala, ko sem se vzpenjala po ozkih stopnicah.

„Ja, prostori so precej neustrezni in predvidena je preselitev v nove. Sedenji so postali premajhni tako glede obsežnosti gradiva pa tudi števila zaposlenih,“ mi je odgovoril ravnatelj Janez Mikuž.

OBSEG PODROČJA SPOMENIŠKEGA VARSTVA

Glavna naloga spomeniškega varstva je varovanje kulturne dediščine, vsega, kar je narod ustvaril skozi določena zgodovinska obdobja in je bistveno za materialno identifikacijo. Sem sodijo obnova urbanih centrov, varstvo kulturnih pokrajin, sakralnih spomenikov (cerkva) in gradov, izkopavanje arheoloških spomenikov, zbiranje etnografskega gradiva, razne vrste premičnih in nepremičnih spomenikov ter spomeniki ljudske revolucije, ki jim glede na tradicije NOB posvečamo še posebno pozornost.

V zadnjem času obnavljamo veliko spomenikov, ki imajo praktično vrednost — to so predvsem meščanske hiše pa tudi stavbe na podeželju, sem pa spada tudi obnova urbanih centrov, ki zahtevajo temeljit in študijski pristop. Tako je v zadnjem času precej dela v Ptujem. Posamezne zgradbe oziroma mestna jedra so sicer na zunaj spomeniki, toda v teh objektih žive ljudje z vsemi svojimi potrebami in hotenji. Pogosto smo pričali, da so stavbe grajene iz slabih materialov. Zato bi bil potreben učinkovitejši pristop k izdelavi tipologije podeželske arhitekture — preprosteje — najti oblike, ki bodo ustrezale sedanjemu življenjskemu standardu. Za zaščito etnološko

pomembnih urbanih naselij pa je predvidena tudi postopna odstranitev industrije, veleblagovnic pa tudi prebivalcev — na takšnih področjih naj bi se razvili poslovni centri, prostor naj bi postal sklop raznih dejavnosti. Vendar se o tem zdaj samo še govori — načrti pa še niso izdelani. Dogaja se, da vsak preureja stavbe po svojem okusu, kar pa je pogosto opravljeno nestrokovno, tako da so poleg nelepega izgleda ogrožena tudi spomeniška svojstva.

Z ohranjenimi načrti kasnimo. Premajhna je organiziranost nekaterih faktorjev, premajhna pa je tudi zainteresiranost stanovanjskih in komunalnih skupnosti samih.

Služba zavoda za spomeniško varstvo v Mariboru skrbi za redno dejavnost in spomeniškovarstvene akcije. Posebno pozornost posveča inventarizaciji spomenikov in njihovemu pravnemu varstvu ter izpopolnitvi dokumentacije. Služba skrbi za nadzor pri vseh posegih na zemljiščih, predvidenih za gradnjo, ter po potrebi poskrbi za zaščitna arheološka izkopavanja, daje naloge za obnovo avtentičnih spomenikov in obeležij NOB, predpiše način dela ter ustrezne materiale za obnovo posameznih stavb, izdaja odločbe za postavitev novih spomenikov. In še bi lahko naštevali. Delo zavoda se pogosto prepleta z delom arhivov in muzejev.

SREDSTVA

Sredstva za svojo dejavnost dobi zavod za spomeniško varstvo od kulturnih skupnosti posameznih področij ter kulturne skupnosti republike za redno dejavnost, za izredno pa od solidarnostne skupnosti Slovenije. Sredstev je malo, objektov, potrebnih obnove, pa veliko. Kompromis — na vrsto pridejo le tisti potrebni najnujnejše obnove; ostali pa čakajo in propadajo. Vendar v prihodnje ne bo več tako. Pripravljajo se namreč spremembe na podlagi zakona o združenem delu. Skrajni čas bi že bil, da nekaj ukrenemo. Kulturna dediščina propada, kaj malo nam je mar za tisto, kar so ustvarili naši dedje: kulturne vrednote, predmete neprecenljive vrednosti. Skozi nanehni boj: za življenje, slovensko besedo, jezik so cenili in nam ohranili marsikaj. Mi pa tega ne znamo? I Mar res lahko ostanemo še naprej brezbržni ob tem, kako vse zapada nič, tisto, kar ne, pa roma čez mejo v galerije in zasebne zbirke — k tistim, ki vrednosti takšnih narodnih del v vsaj malo poznajo. Tako izginjajo likovna umetniška dela, sakralni rekviziti z bolj ali manj samotnih cerkva, kipci, predmeti iz starih kmečkih hiš. To, moramo zaježiti. Ohraniti moramo tradicijo. Vodila nas je služba zavoda za spomeniško varstvo, veliko pa je odvisno od nas samih. Sodelujemo pri akcijah, ki jih služba načrtuje. Ne bi pa bilo napak, ko bi temu posvetili še večjo pozornost.

PROJEKTI, NAČRTOVANI ZA PRIHODNJE

Najpomembnejše akcije na širšem področju delovanja službe zavoda za spomeniško varstvo v prihodnjem letu so: restavriranje fresk Janeza Aquila v cerkvi v Tumišču, rekonstrukcija stavbe v Rotudovem selu, restavriranje fresk cerkve v Ormožu, obnova COPEKOVEGA mlina pri Lendavi (spomenik ljudske revolucije in etnografski spomenik), zaščita baročnih oltarjev cerkve v Lešah nad Prevaljami ter izdelava prenovitvenega načrta za zgodovinsko jedro Ptuja.

Na ožjem mariborskem področju pa bodo poskušali uresničiti in realizirati obnovo gradu Betnava, posebno pozornost pa naj bi posvetili tudi rekonstrukciji ostankov mestnega obzidja. Služba pa bo še naprej izdajala navodila za obnovo fasad in pročelij (Gospovska ulica pa tudi drugi stari predeli).

SIMBOLIZACIJA SPOMENIKOV IN ZGRADB

Precej pripomb je bilo že slišati na račun gradnje spomenikov. Nekateri so mnenja, da bi bilo bolje, ko bi sredstva in denar, ki ga namenimo za izgradnjo posameznih, po mnenju nekaterih mrtvih in hladnih skulptur, namenili za izgradnjo šol, vrtcev, ustanov... Ali pa bi po osebah, ki jih želimo ohraniti v spominu, poimenovali posamezna podjetja, šole, ulice... To sicer ne sodi neposredno v delo zavoda za spomeniško varstvo, vendar sem ravnatelja vseeno poprosila za njegovo mnenje. „Tudi jaz sem za to, da poimenujemo posamezne ustanove, podjetja, šole, vrtce... po znanih osebah, vendar nisem načelno proti gradnji spomenikov. Čeprav imajo takšne ustanove praktično in vzgojno vrednost, pa je zanje potrebno tudi veliko denarja, in najbrž je malo takšnih stavb, ki bi jih zgradili samo zato, da bi jih poimenovali po neki osebnosti.“

Zame so spomeniki izraz in odraz likovnega hotenja neke dobe — prikazujejo likovno izobrazbo in svojstvo naroda v posameznem zgodovinskem obdobju.

Pri tem pa moramo paziti, da se to ne izrodi, da ne pretiravamo in ne postavljamo spomenikov za vsako ceno — najmanj za ceno površnosti in neestetskega izgleda. Predvsem pa ne smemo spomenikov samo postavljati, temveč moramo zanje v prvi vrsti skrbeti — zato da bodo lepo urejeni vse leto, da bo na njih cvetje, prižgana svečka — spomin na tistega ali tisto, zaradi česar je bil spomenik postavljen. Spomenik ne sme biti le namen samemu sebi. Simbolizirati mora tisto, zaradi česar smo ga postavili!

KAKO JE S POSTAVITVIJO SPOMENIKA RUDOLFU MAISTRU

Naš zavod o tem, da bi bili pripravljeni kakršni koli osnutki za postavitev spomenika, še ne ve. Prav tako pa še nismo izdali nobenega tovrstnega lokacijskega dovoljenja.“

Zavod za spomeniško varstvo o tem še nič ne ve — vsaj ne uradno. Med prebivalci mesta ob Dravi pa potekajo o tem precej bujne razprave; pa tudi še preživeli borci za severno mejo ne ostajajo malodušni. S spomenikom hočejo vsaj delno izraziti zahvalo svojemu voditelju, generalu in pesniku, predvsem pa človeku. Križem roke ne drže niti mariborski študentje. Slišala sem, da so ob nedavno izvedeni akciji zbiranja podpisov za postavitev spomenika med Mariborčani v slabih treh urah zbrali kar 250 imen. Spomenik si žele tudi Mariborčani! Kdaj bodo pristojni za to premaknili stvar z mrtve točke?

Daniela Orešek

Odgovor na članek Borisa Hakla, ki je bil objavljen v listu „Katedra“ z dne 14/2-1977 pod naslovom „Neznanje in nedelo“

Spodbuda za tekst in njegovo objavo v študentskem listu Katedra je bila televizijska oddaja V ŽIVO, ki jo je gledalcem posredovala RTV Ljubljana z naslovom „Znanje in delo“. V sklopu oddaje je bila obravnavana tudi politika štipendiranja, ki je danes pomembno družbenoekonomsko in politično aktualno vprašanje. V oddaji je sodeloval tudi tov. Boris Feldin, predsednik komisije podpisnice samoupravnega sporazuma, ki ureja politiko štipendiranja. Ne želimo polemizirati o odgovorih tov. Feldina na postavljena vprašanja, pač pa se objektivno opredeliti do tendencioznega, posmehljivega in ne nazadnje žaljivega odnosa do človeka, ki opravlja, po našem mnenju, danes odgovorno dolžnost in funkcijo pri izvrševanju dogovorjene štipendijske politike. Glede vsebine članka se opredeljujemo načelno tako, da je neodgovorno od pisca, da lahko v glasilu študentske mladine objavi posmehljiv in žaljiv članek ter se obenem tudi nekonstruktivno opredeljuje do prečnega družbenega vprašanja.

Vloga ZSMS pri reševanju družbenopolitičnih in družbenoekonomskih vprašanj mora biti le v aktivnem sodelovanju, dogovarjanju in usklajevanju za doseg enotnega družbenega interesa oz. cilja. V danem družbenem trenutku to pomeni aktiven in konstruktiven pristop k razreševanju problema štipendij in vse sile združiti za cilj — da štipendisti dobijo svoje štipendije, štipenditorji pa poravnajo svoje obveznosti do štipendistov.

Želimo, da študentski list Katedra objavi v enotnem tekstu z danim odgovorom tudi sklepe medregijskega posveta za akcijsko in vsebinsko usmeritev ZSMS kakor tudi sklepe področnih posvetov s predsedniki konference mladih v izobraževanju in konference mladih ki nas zavezujejo, da aktivneje kot doslej argumentiramo tudi z našimi analizami in pregledi stanja s področja štipendiranja, posežemo k rešitvi socialnega in ekonomskega položaja dijakov in štipendistov.

Za sekretariat OK ZSMS Maribor
Predsednik Dušan Najdič l. r.

Zveza socialistične mladine Slovenije občinska konferenca

MARIBOR, Prešernova 17

Datum: 10. februarja 1977.

STALIŠČA SEMINARJA O KADROVSKI IN ŠTIPENDIJSKI POLITIKI ZA PREDSEDNIKE IN SEKRETARJE OO ZSMS V ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELAN

1. Osnovne organizacije ZSMS naj najpozneje do 15. februarja 1977 skličejo razširjene seje predsedstev osnovnih organizacij ZSMS, na katerih naj se obravnava uveljavljanje družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju štipendijske politike v SR Sloveniji in samoupravnega sporazuma o štipendiranju v njihovi delovni organizaciji.

Te seje se naj udeležijo še: štipendisti delovne organizacije, predstavniki družbenopolitičnih organizacij v delovni organizaciji, delavci, ki se ukvarjajo s kadrovsko in štipendijsko politiko ter član predsedstva KMD, ki je zadolžen za delo njihove osnovne organizacije.

Poročilo o sestanku je potrebno skupaj z morebitnimi vprašanji posredovati KMD v OK ZSMS Maribor, Prešernova 17, najpozneje do 20. februarja. Za izvršitev te naloge so zadolženi predsedniki OO ZSMS.

2. Mladi v organizacijah združenega dela še moramo vključiti v obravnavo proizvodnih planov v OZD in zahtevati, da postane njihov sestavni del tudi kadrovski plan in tako prispevati k sprotnemu planiranju kadrov in s tem prispevati k realnejšemu izoblikovanju možnih štipendij. Glede na to se je potrebno zavzeti za to, da delovne organizacije, ki v srednjeročnih planih še nimajo zajetih planov kadrovskih potreb, te tudi ustrezno izpopolnijo.

3. Analizirati je potrebno izvajanje samoupravnih aktov s področja štipendiranja v organizaciji združenega dela in glede na to spremljati tudi izpolnjevanje obveznosti organizacije združenega dela na področju štipendiranja tako s strani delovne organizacije kot s strani štipendista. Nadalje je potrebno ugotoviti, ali je delovna organizacija v zadnjih letih povečala sredstva, namenjena za štipendiranje, in če jih ni, ugotoviti razloge, ki to pogojujejo.

4. Preveriti kako delovne organizacije podeljujejo kadrovske štipendije in se zavzemati za večjo reprodukcijo novih kadrov ter v zvezi s tem podpirati večje vlaganje sredstev v kadrovske štipendije. Z ozirom na to naj ZSMS in druge družbenopolitične organizacije sproti preverjajo, ali delovne organizacije pošiljajo kopije štipendijskih pogodb skupnosti za zaposlovanje.

5. Z družbenopolitičnega vidika je potrebno oceniti, ali so štipendisti v vaši delovni organizaciji z ozirom na določila samoupravnega sporazuma upravičeni do štipendij, ki jih dobivajo in ali so bile štipendije tudi javno razpisane. O rezultatih te ocene je potrebno obvestiti konferenco mladih delavcev v OK ZSMS Maribor.

6. Glede na vprašanja s področja olajšav pri šolanju ob delu je bilo sprejeto enotno stališče, da se morajo OO ZSMS v delovnih organizacijah, ki še nimajo izoblikovanih kriterijev za olajšave pri študiju ob delu, angažirati v akciji za njihovo takojšnje izoblikovanje.

7. OO ZSMS v delovnih organizacijah se morajo zavzeti za to, da bodo mladinci vključeni v odbore oz. komisije za podeljevanje štipendij in sodelovati tudi v izboru štipendistov.

8. Vse tiste OO ZSMS, ki še niso poslale odgovora na vprašalnik, ki zadeva področje štipendiranja, naj to store najpozneje do 16. februarja 1977 in tako omogočijo delovni skupini, da pripravijo ustrezen material za problemsko konferenco o štipendijski politiki, za to pa je bistvenega pomena odgovor vsake OO.

9. Z ozirom na informacijo o izobraževanju v enotah teritorialne obrambe je bilo sprejeto stališče, da se naj usposabljanja udeležijo najmanj en član oz. članica OO ZSMS.

Za konferenco mladih delavcev v OK ZSMS Maribor
predsednica Nevenka Gorjup, l. r.

Predlog sklepov regijskega posvetovanja o štipendijski politiki

— Ocenjujemo, da smo nekatere začetne probleme za obravnavo štipendijske politike sicer izpeljali, vendar pa je zaključek teh akcij dokaj neznamenit v okviru naših naporov pri izvajanju štipendijske politike.

— Ugotavljamo, da so sklepi 6. seje skupne komisije kratkoročni ukrepi, ne pa dolgoročne rešitve, ki bi kontinuirano zagotavljali materialno in socialno varnost mladih v učno vzgojnem procesu. Ob upoštevanju danega trenutka, v katerem smo, podpiramo sklepe z zahtevo, da se izvedejo obveznosti do štipendistov čimprej. Mislimo da so sklepi skupne komisije od 1 do 7 v dokajšnji neskladju s samoupravnim sporazumom in družbenim dogovorom.

— Naloga ZSMS je, da seznanimo člane s temeljnimi izhodišči in normativnimi akti, ki urejajo štipendijsko politiko, in s sprotnim informiranjem o stanju in izvajanju štipendiranja.

— Naloga OO ZSMS je, da v svojih sredinah ocenijo socialni in materialni položaj štipendistov, obenem pa tudi njihovo izvrševanje delovno učnih obvez v vzgojno izobraževalnem procesu.

— Podpiramo v celoti stališča ZKS, da se orientiramo v celotni akciji zlasti na kadrovske štipendije, manj pa na štipendije iz združenih sredstev, ki naj bi bile le dopolnilni vir za socialni in materialni položaj dijakov oz. študentov.

— Mladi v OZD morajo skupno s sindikatom in delovni organizaciji obravnavati kadrovsko politiko z vidika planiranja dolgoročnih kadrovskih potreb, obenem pa obveznosti svoje delovne organizacije do štipendistov, ki prejemajo kadrovske štipendije. Prav tako pa je treba pregledati, ali je samoupravni sporazum tekstovno vključen v interni pravilnik o izobraževanju.

— Pri izvajanju štipendijske politike mora priti do močnejšega družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja v smislu neposrednega vpliva štipendistov in štipenditorjev.

— Zavzeti se moramo za doslednejše izvajanje meril, dogovorov in sporazumov pri solidarnostnem zbiranju sredstev in podeljevanju štipendij, zlasti s ciljem večjega stimulativnega zbiranja in racionalnejše porabe sredstev, namenjenih za štipendije.

— Ocenjujemo, da je treba z vso resnostjo in odgovornostjo izvrševati določila SS glede sankcioniranja neizvrševanja obveznosti štipenditorjev in družbene kontrole izvajanja štipendijske politike.

— Vprašanje samoupravne organiziranosti (klubi štipendistov) je potrebno obravnavati z vidika posebne samoupravne organiziranosti z zbori štipendistov in štipenditorjev in njihove vključitve v SIS ter izobraževanje.

— V celoti podpiramo stališča RK ZSM in ta stališča sprejemamo skupno z našimi sklepi kot celoto.

— Problematiko štipendiranja je treba kompleksno obravnavati na problemski konferenci KMI in UK ZSM in KMD, predvidoma v mesecu januarju, in zahtevati obravnavo štipendijske politike v vseh DPO in eventualno tudi na zboru združenega dela in DPZ v okviru skupščine občine.

— Republiška konferenca naj preuči resolucijo o uresničevanju družbenega plana SRS — poglavje o štipendijski politiki, saj mislimo, da je potrebno dosledno opredeliti navedene težnje po spremembi družbenega dogovora in samoupravnih sporazumov v SR Sloveniji.

PRED SKORAJŠNJIIM POTREBAMI V ŠTIPENDIJSKI POLITIKI ...

Bitka se nadaljuje

Po 6. seji skupne komisije podpisnik samoupravnega sporazuma o štipendiranju v SR Sloveniji, ki je med drugim sprejela sklep o uvedbi dvojnega cenzusa, je stekla zelo intenzivna družbenopolitična akcija za sanacijo stanja. Mnogi, ki so do takrat zanemarjali problem štipendiranja, so šele ob burnih reakcijah študentov spoznali, kakšno je stanje.

Predsedstvo univerzitetne konference ZSMS v Mariboru je od samega začetka vztrajalo na naslednjih načelih:

1. Takoj je potrebno izplačati štipendije vsem, ki jih še niso prejeli, in to po enotnih (enako visokih) cenzusih, ki so veljali pred 6. sejo — to so kratkoročne rešitve.

2. Potrebno je detaljno preveriti obstoječi sistem štipendiranja; poiskati slabosti, poiskati vzroke in krivce za obstoječe stanje. Vzroke je potrebno odpraviti, krivce pa kaznovati, ker bi drugače spet vse steklo po starem.

3. Na podlagi teh spoznanj je potrebno dopolniti obstoječi sistem štipendiranja, kjer je ta pokazal slabosti. Uveljaviti je potrebno tudi v bodoče enojne cenzuse, ki pa bodo morali biti primerno visoki — to so dolgoročne rešitve.

Ves ta čas je predsedstvo univerzitetne konference ZSMS v Mariboru tesno sodelovalo s komitejem univerzitetne konference ZKS Maribor in s samoupravno strukturo na univerzi. Vsi smo imeli popolnoma enaka stališča in smo tudi skupaj vodili akcijo. Mariborski študenti smo tudi tesno sodelovali z ljubljanskimi kolegi pri koordinaciji akcij na republiški ravni.

V prvi fazi so vsi forumi, kjer so obravnavali štipendijsko politiko, sprejemali enoglasne ocene, da so dvojni cenzusi nesprejemljivi in da bo potrebno pri kratkoročnih rešitvah uveljaviti enojni cenzus. Vsi pa so vedno znova poudarjali, da mora zbor podpisnikov kot najvišji organ na področju štipendiranja sprejeti dokončno odločitev o tem. Vendar zbor podpisnikov ni in ni bil sklican. Za to navajajo več vzrokov: ni bilo podatkov z občin o zaključnih računih za leto 1976 (kar je res), situacija ni še dovolj jasna, ni še dogovora o kreditih, sklicatelji so bolni.

S sklicanjem zbora so odlašali, akcije pa so tekle dalje. V januarju je bila 7. seja skupne komisije, ki je v glavnem potrdila sklepe 6. seje. Medtem so v Sloveniji družbenopolitične organizacije vztrajale na enojnem cenzusu, še posebej pa smo na tem vztrajali študentje.

V tem času (januar 1977) se je zelo mnogo govorilo o kreditih, ki bi naj pomagali k sanaciji stanja in nadomestili manjkajoča sredstva. Medtem ko so občine predtem tarnale, da bi potrebovale kredite, pa se je situacija spremenila, ko so bili krediti odobreni. Ljubljanska banka je namreč ponudila zelo ugodne kredite po majhni obrestni meri. Eden izmed pogojev pa je bil, da se predtem pregleda upravičenost zahtevkov posameznih občin po sredstvih. Takoj zatem pa občine niso več kazale navdušenja za kredite, posebej še, ko so izvedele, da bodo same vračale kredite. Zgodilo se je celo to, da so občine zmanjševale zahtevke po sredstvih iz solidarnostnega sklada v SR Sloveniji, kar pomeni, da so bili vmes tudi nečisti računi.

Končno je bil 21. februarja sklican zbor podpisnikov družbenega dogovora o štipendiranju v SR Sloveniji. Zanimiv je podatek, da je kljub pereči problematiki bilo na seji prisotnih od 71 vabljenih le 31 delegatov, kar kaže „zavzetost“ nekaterih od tega vprašanja. Proti pričakovanju študentov pa je zbor podpisnikov potrdil sklepe 6. seje in tudi sklep o dvojnem cenzusu. Obenem pa je bil sprejet sklep, da je socialno ogrožene študente potrebno individualno obravnavati.

V zvezi z dolgoročnimi rešitvami je bilo sklenjeno, da bo v naslednjem šolskem letu veljal le en cenzus, višina štipendij pa se med letom ne bo smela spreminjati. Vse štipendije bodo morale biti razpisane do konca aprila 1977.

Kaj pomeni uveljavitev sklepov 6. seje? Od 41.980 štipendistov, ki so v začetku šolskega leta 1976/77 zaprosili za štipendijo, jih sedaj dobiva štipendijo 26.013, ostali pa so ostali brez nje, kolikor niso sprejeli kadrovske štipendije (le-teh je v tem času zelo malo na voji).

Skrajna, dolgoročna rešitve so bile sprejete (te v nobenem primeru niti niso bile sporne!), naše predlagane kratkoročne rešitve pa je zbor podpisnikov zavrnil in potrdil sklepe 6. seje.

Delegata UK ZSMS Maribor in Ljubljana sta edina glasovala proti sklepom 6. seje. Ker predlogi študentov niso bili sprejeti, se zastavljata dve vprašanji:

1. Ali so bile zahteve študentov za to, da se izplačajo štipendije v skladu z veljavnimi pogodbnimi, nerealne in nesprejemljive in v nasprotju s sklepi in stališči družbenopolitičnih organizacij ali nel

2. Ali so bile akcije za uveljavitev naših stališč premalo učinkovite oziroma napačne, da bi pripeljale do uresničitve predlogov?

Na prvo vprašanje je težko odgovoriti. Dejstvo je namreč, da smo študentje svoje akcije koordinirali z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami, ki so imele dolgo časa podobna stališča. Torej je možen le en odgovor, in sicer da je zbor podpisnikov ravnal v nasprotju s stališči družbenopolitičnih organizacij v SR Sloveniji (glede kratkoročnih rešitev). Zahteve študentov so potemtakem bile upravičene, le v odločilnem trenutku iz določenih razlogov niso bile deležne podpore. Dejstvo pa je, da so nekatere družbenopolitične organizacije v drugi fazi precej spremenile svoja stališča do štipendiranja.

Na drugo vprašanje je odgovor jasn. Svet univerze v Mariboru je na svoji seji 24. februarja med drugim ugotovil, da so se organi UK ZSMS in UK ZKS v Mariboru ustrezno angažirali pri reševanju štipendijske problematike.

KAKO BOMO MORALI AKCIJO VODITI V BODOČE?

1. Predvsem se moramo študentje intenzivno vključiti v spreminjanje obstoječega samoupravnega sporazuma o štipendiranju. Bistvena slabost tega sporazuma je, da se premalo uresničuje. Torej bo potrebno bolj definirati orodja za uveljavljanje tega sporazuma. Razen tega bo potrebno spremeniti nekatera določila, ki se tičejo izračuna štipendij (neupoštevanje otroškega dodatka...).

Študentje bomo vztrajali na tem, da se naše zahteve (sprejete so bile na javni tribunali o štipendiranju) vnesejo v samoupravni sporazum.

2. Zagotoviti moramo prisotnost študentov v samoupravnih organih, ki izvajajo štipendijsko politiko (skupne komisije v občinah in republikah), ter delegatsko povezanost teh delegatov z bazo.

3. Samoupravno je potrebno organizirati štipendiste v okviru socialnoekonomskih komisij, kjer bodo lahko štipendisti bolj intenzivno vplivali na samo izvajanje štipendijske politike.

4. Socialno ogroženim študentom, ki zaradi težkega socialnega položaja ne morejo nadaljevati študija, je potrebno zagotoviti štipendije (OO ZSMS so zadolžene, da take primere evidentirajo in jih posredujejo UK ZSMS).

Sklepi z zbora podpisnikov so glede dolgoročnih rešitev pozitivni. Naloga ZSMS in štipendistov je, da bomo v bodoče bolj intenzivno in predvsem bolj učinkovito opozarjali na probleme v štipendijski politiki, kjerkoli se bodo ti pojavili, in tudi v prihodnje tvorno sodelovali pri reševanju teh problemov. Upam le, da bomo bolj uspešni, kar pa ni odvisno samo od študentov!

Boris Sovič

P. S:

V današnji številki Katedre je objavljeno razmišljanje predsednika OK ZSMS Maribor o tem, kako bi morali pisati v glasilo, ki ga izdaja UK ZSMS Maribor, pisati o perečih družbenih vprašanjih in o tem, kako bi bilo potrebno te probleme reševati.

Rad bi poudaril, da kot član sekretariata OK ZSMS nisem bil seznanjen s tem pisnom niti nisem bil povabljen na sejo, na kateri je bilo sprejeto.

V zvezi s vsebino pisma se načelno strinjam z drugim odstavkom s pripombo, da bi nam ta usmeritev morala biti vodilo ves čas, kar poteka akcija za reševanje štipendijske politike, to pa še posebej velja za občinske konference ZSMS v nekaterih občinah v Sloveniji, ki niso izvajale sklepov republiške konference ZSMS.

V zvezi s tretjim odstavkom menim, da bi bilo v tem trenutku bolj primerno, če bi objavili namesto sklepov rezultate akcij oziroma uresničevanje sklepov, kar je sklepov že dovolj, le rezultate vidimo malokje.

V mojem arhivu sem na primer doslej zbral že 158 strani stališč in sklepov o štipendiranju. Zainteresirane vabim, da si jih ogledajo!

Plitvo in neresno

Kot pisec članka „Neznanje in nedelo“ sem bil presenečen nad odzivom, ki ga je ta članek imel med bralci. Vendar moram ugotoviti, da so ga bralci v veliki večini zelo ugodno ocenili, še posebno pa tisti del bralcev, ki je sporno oddajo tudi gledal.

Sekretariat OK ZSMS Maribor je članek ocenil negativno, ker ocenjuje odnos pisca do tov. Borisa Feldina kot skrajno negativen. Pri tem pa ne želi polemizirati o dogovorih, ki jih je dal tov. Feldin, čeprav so prav ti bili motivacija za tako oster članek. Če pa tov. Feldin opravlja „odgovorno dolžnost in funkcijo pri izvrševanju dogovorjene štipendijske politike“ (citat iz odgovora na članek), moramo biti do njegovih odgovorov v sredstvih javnega obveščanja (bili so tudi citirani v članku, op. p.) še posebno kritični in se pri tem ne moremo opredeliti samo do tega, KAKŠNO funkcijo kdo opravlja, ampak KAKO jo opravlja.

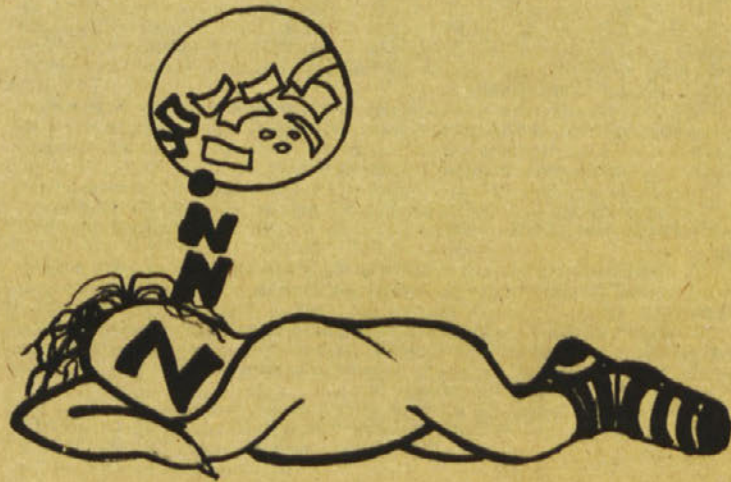
S tem ne želimo ocenjevati dela tov. Feldina negativno v celoti, ampak negativno ocenjujem njegov nastop in izvajanje v oddaji „Znanje in delo“.

Pripomniti moram, da v spornem članku nisem imel neodgovornega in nekonstruktivnega pristopa, saj sem se v njem le KRITIČNO OPREDELIL do izvajanja tov. Feldina in da imam vse pripombe k članku, ki se ne opredeljujejo do teh izvajanj, za nekonstruktiven oziroma plitek in neresen pristop do „POMEMBNEGA družbenoekonomskega in politično aktualnega vprašanja“ (citat iz odgovora).

Poleg odgovora smo objavili še sklepe, o katerih ne bi želel polemizirati, saj se mi zdi objava sklepov z začetka februarja 1977 neodgovoren pristop do štipendijske politike (večina sklepov oziroma izvršitev le-teh je bila tempirana za mesec februar), ko bi sedaj že morali razpolagati z oceno realizacije teh sklepov. Šele po oceni realizacije teh

sklepov bomo lahko tudi ocenili, ali je imela OK ZSMS Maribor tvoren in deloven pristop do življenjskega problema dela svojega članstva ali ne, saj takšni ali drugačni sklepi (ki se dajo lahko pisati, a težko izvrševati) niso odraz dobrega dela v ZSMS.

Boris Haki

Kako ekonomisti?

Predvsem se moramo, pravijo, znebiti misli, da obstaja dilema med gospodarskim razvojem in varstvom okolja. Zagotoviti moramo oboje, ne v smislu idiličnega okolja, ampak takega okolja, ki bo dajalo možnosti za življenje, delo, rekreacijo.

Naravni viri se sami ne obnavljajo, zato bi bilo treba tudi stroške obnavljanja prišteti v ceno proizvodov, z naravnimi viri pa ravnati premišljeno, „solidarno z bodočimi rodovi, da ne bomo zapustili izčrpanih vodnih sil in praznih rudnikov“ (dr. Marjan Tepina, Svet za varstvo okolja).

ONESNAŽEVANJE NISO LE KONSERVE

Tradicionalnim vidikom varovanja okolja se pridružujejo vsak dan novi. Danes je faktor onesnaževanja okolja tudi ekstenzivno gospodarjenje s surovinami in energijo, gospodarjenje, ki ob enaki proizvodnji povečuje maso reprodukcijskega materiala in seveda odpadkov, ki jih v neznatni meri predelujemo in vračamo industriji kot sekundarne surovine. Edini izhod za slovensko gospodarstvo je intenzivna proizvodnja, ki bo v izdelkih povečevala količino dela, opredmetenega in živega, ter stalno zmanjševala pomen surovin in energije v njih, kajti v Sloveniji nimamo pogojev, da bi ravnali drugače.

VAROVANJE OKOLJA – FAKTOR NAPREDKA

Tehnologija, s katero razpolaga slovensko gospodarstvo, je zastarela. Ne samo kar zadeva odpadne vode in dim, tudi na splošno. Rekonstrukcije kapacitet ni mogoče izvršiti čez noč, posebej še, če upoštevamo trenutno akumulativno sposobnost gospodarstva in njegove možnosti. Najbrž bo morala uvajanje čistih tehnologij podpreti tudi ekonomska politika s subvencijami „nečisti“ industriji, kajti sicer se bo zgodilo, da bodo naši izdelki na tujih trgih predragi. Doslej namreč še ni dogovora, ki bi vprašanje okolja reševal v mednarodnem merilu, in tako si bodo npr. razvite dežele še dalje privoščile proizvodnjo s staro tehnologijo ob dejstvu, da že tako poslujejo z nižjimi stroški zaradi specializacije in boljše organizacije v proizvodnji. Prav zaradi tega, ker bo varovanje okolja zahtevalo kompleksne investicije (ne le nakup enega filtra), ker bo to povzročalo nove, višje proizvodne stroške z vsemi posledicami, ne smemo računati, da bodo v delovnih organizacijah z veseljem sprejeli družbene zahteve.

V KORAK Z RAZVITIMI

Doslej so bile akcije združenega dela za varovanje okolja usmerjene predvsem v uvoz posameznih čistilnih naprav od priznanih firm iz tujine. Carine za te elemente so še vedno dokaj visoke kljub stalnemu prizadevanju slovenske industrije po znižanju. OZD se redko odločajo za nakup doma, ker domača industrija čistilnih naprav nima priporočil in garancij, kot jih lahko nudijo svetovno zane firme. Toda če bo pri tem ostalo, bomo čiste tehnologije večno uvažali.

Domača industrija (Juvent-Ventilator, Klima in še nekateri proizvajalci čistilnih naprav) bo morala poiskati pot do porabnikov svojih izdelkov (ali obratno), združiti bodo morali svoj miselni potencial v znanstvenoraziskovalnem delu, da bi razvili čisto tehnologijo. Pa tudi proizvajalci naprav se bodo morali dogovoriti med seboj o delitvi dela in specializaciji. Doslej so se obnašali kot „vrtičkarji“ – vsi so proizvajali vse.

Čiste tehnologije tudi v razvitejših deželah še niso odkrite, zato na tem področju začenjamo enako kot oni in imamo vse šanse, da jim konkuriramo.

SONJA PLOJ

Odpor do samoupravljanja?

občutimo, slišimo in spoznavamo, da se učenci slabo zanimajo za samoupravljanje na šolah – sedaj, ko končno dobivajo to pravico, ne moremo se zadovoljiti s tem, da se bodo takrat, ko bo kaj porednega, že vključili, če pomislimo samo na štipendiranje, vidimo, da to niti ne drži.

„samoupravljanje je dolžnost in pravica“ – to je papirnato geslo. čeprav se še tako čudno sliši, verjetno večini upade pozornost, ko naj bi imeli s tem opraviti: pusto, dolgočasno sedanje brez neposredne vrednosti.

kaj lahko storimo, da se razmere uredijo?

potrebno je ustrezno, zanimivo, pravočasno in vsebinsko jedrnat obveščanje. pravočasno pomeni, da bo sestanek npr. deset dni zatem, ko se piše vabilo sestaneke, zbor je treba dobro pripraviti in ga voditi tako, da bodo pravi zaključki narejeni v sprejemljivem času. pri vodenju sestankov je sedaj večinoma le stihija, zmeda, prepir, skakanje s teme na temo in podobno. tudi tisti, ki sestanek vodi, si le medlo predstavlja, kako bo stvar dokončana. rešitev tega pripelje do večjega zanimanja. motivirati pa bi bilo treba tudi s podukom, (morda tudi že v nižjih razredih osnovne šole), kaj v resnici je pravzaprav samoupravljanje, če se bo o tem veliko govorilo, se bo začelo o tem tudi veliko razmišljati. pri motivaciji je to pomembno.

navsezadnje res ne bo nihče znal ničesar storiti drugače kakor po samoupravni poti.

Božidar Jakelj

Kako in kaj mednarodna dejavnost?

Pri UK ZSMS v Mariboru deluje komisija za mednarodno dejavnost, ki ima zadan širok program dela in ga tudi uspešno izvršuje.

Kakšen je program in kaj je bilo že storjeno?

1. Sodelovanje s slovenskimi študenti v tujini

– Z dopisovanjem smo navezali stike s Slovenci v Celovcu, na Dunaju, v Sombathelyju in drugod. V marcu in aprilu se bomo o širšem sodelovanju in okviru programa tudi ustno dogovorili.

2. Akcije solidarnosti z žrtvami imperialistične agresije

– Skupaj z mednarodnim klubom prijateljstva pripravljamo cikel predavanj in razstav s temo Dežele v razvoju. Predavanja so (vsaj nekatera) opremljena s filmi in so na osnovnih, srednjih, višjih in visokih šolah kakor tudi v delovnih organizacijah.

– Predavanja za tuje študente v Mariboru s temo Socializem in samoupravljanje bodo praviloma v aprilu.

– Prodaja značk in nalepk.

3. Mednarodna izmenjava strokovnih praks

– Skupaj z AISEC in IAESTE, ki imata v letošnjem letu zagotovljenih 37 praks (skupaj), in so jih v marcu že tudi izmenjali.

– Organizacija seminarja za naše študente, ki odhajajo na prakso v tujino.

– Seminar za tuje študente, ki opravljajo prakso pri nas.

Torej je delo na področju mednarodne dejavnosti živahno. Predvsem po zaslugi članov, ki so vredni priznanja in je tudi priznanje vredno njih.

Slavci Bauman

Ivo Čerle: PRI OKNU

Idejnost in šola

V okviru medsebojnega sodelovanja med bežigrasko gimnazijo in gimnazijo Miloša Zdanška iz Maribora je bil organiziran skupni sestanek marksističnih krožkov obeh šol na temo Idejnost in šola. Okvirno temo oziroma referat je pripravil dijak četrtega letnika gimnazije iz Maribora Borut Štefanič. Temi pa je sledila tudi debata.

Dijaki so razpravljali o perečih problemih šolskega sistema, reformi srednjih šol in s tem preobrazbi družbenih dejavnosti in odnosov; načeli tudi pereč problem šolskega ocenjevanja, nezainteresiranosti in kampanjskega učenja. Sklenili so, da je potrebno doseči bolj kreativni odnos dijak-profesor. Govor pa je bil tudi o oddelčnih konferencah, kjer naj bi „ocenili“ tako dijaka kot profesorja. Poudarili pa so tudi vlogo šolske skupnosti pri reševanju določenih problemov ter pozdravili razvijajoče se samoupravljanje. Seveda pri slednjem ne gre pozabiti, da izvira samoupravna pravica iz dela in odnosa do dela samega. Učenci naj bi v prihodnje še aktivneje sodelovali pri reševanju kadrovskih problemov ter bili zastopani tudi v disciplinski komisiji.

Poudarjena je bila tudi skrb za nabavo marksistične literature, kajti le na osnovi te se lahko razvija marksistična idejnost šol – le na osnovi poznavanja protislovij in kritičnega odnosa do teh pojavov bomo dosegli, da ne bomo protislovij ustvarjali tudi sami.

Ob koncu debate so ugotovili, da so za uveljavitev sodobne socialistične šole potrebni predvsem čas in ljudje, kot posredni materialni del pa tudi denar. Prvo in drugo se razvija, najti pa se bo moral tudi denar.

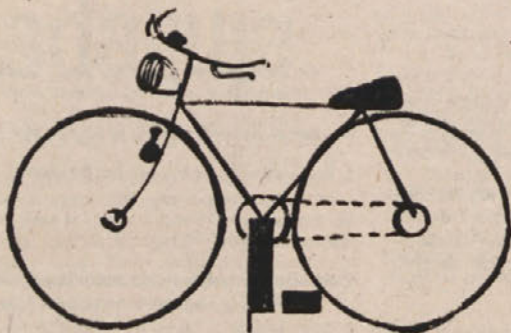
Bežigrščani so v avli gimnazije pripravili tudi razstavo fotografij in likovnih del. Dramska sekcija je pripravila v mladinskem gledališču na šoli tudi predstavo. Ljubljanski gimnazijci so odigrali deli B. Nušiča Gumb ter Lema Nenavadni primer Mr. Jonesa.

Med literati potekajo tudi pogovori o izidu skupne številke glasil obeh šol – Korakov in Besede mladih. Izmenjava internih glasil pa naj bi postala praksa v vsem šolskem letu.

Gimnaziji sodelujeta tudi na športnem področju.

Daniela Orešek

KOT

BREZ OSI

Študentskega življenja si brez prisotnosti določenih iluzij pravzaprav ne moremo zamisliti; učeči se vsakdan podeljuje naslednjemu štafeto svobodnosti, in tako bodo študentje nemara v resnici najsvobodnejša bitja pod soncem.

Zamislimo si, koliko nerganja, preprirov in slabe volje bi bilo, ko bi za opravljanje Janezovega izpita B zahtevali, da ima Boris, že opravljen izpit Y in Ive izpit X! In kaj bi šele bilo, če bi bil predmet Y kakšna matematika in X tuj jezik... Tako pa razlogi za slabo voljo in kaljenje medsebojnih odnosov skorajda odpadejo. V organizacijah združenega dela se situacija v celoti spremeni. Ves mehanizem proizvodnje in poslovanja je naravnano kot ura, v kateri so dimenzije in hitrosti posameznih koleščkov natančno preračunane in če eno kolesce zataji, ima to lahko za posledico zaustavitev celotnega delovanja – to pa zopet obilo hude krvi. Svobodnost delavcev v OZD se zategadelj znatno zmanjša. Pa ne samo to: ustavni in zakonski mehanizmi, ki naj bi zagotavljali kar najpopolnejšo samoupravo in s tem osvobajanje delavcev v združenem delu, so vse dotlej le dobro sprojektirana in izvedena instalacija, dokler ni potrebne sile, napetosti, ki bo po predvidenih kanalih pognala z ustrezno močjo tudi ustrezne tokove. Često idealna ustavna, zakonska, statutarna ali družbeno dogovorjena in samoupravno sporazumljena regulativa sploh ne pride (ali ne v pravi meri) do veljave, če ne stoji za njo ustrezná količina družbene moči, ki bo prevesila tehtnico v prid onega, ki ima tudi boljše argumente. Za razliko od znanstvenoraziskovalnega udejstvovanja, kjer praviloma zmaga je sila argumenta, pa v družbenih pojavih pogosteje triumfirá argument sile. Zmaga torej običajno tisti, ki je močnejši, in ne tisti, ki je modrejši, pravičnejši in bolj pošten.

Proti tovrstnim deviacijam, ki v praksi najdejo svoje posebljenje v odtujenih centrih moči, tudi samoupravna socialistična družba ni imuna. Dogaja se, da se za slabimi, nepremišljenimi in strokovno nedodelanimi argumenti skriva posameznik ali skupina, ki pa ima na voljo dominantno moč vplivanja in zatorej praviloma tudi obrača krmilo (ne) r azvoja.

Zastavlja se torej vprašanje, kako v naši OZD organizirati samoupravo, da bo količina moči odločanja med samoupravljalci tudi v resnici enakomerno porazdeljena. Delovni ljudje vse prepogosto bodisi zavoljo nezadostnih informacij, pomanjkanja formalnega šolskega znanja, govorniške oziroma besedne nespretnosti in ne nazadnje pripravljenosti (hotenja) niso v stanju na shodnih samoupravnih organov postaviti komparativno boljši argument, kot pa je to sposoben storiti kdo z vrha poslovodne strukture.

Zanimivo bi bilo izvesti raziskavo o tem, koliko takšnih odločitev je bilo sprejetih v naših samoupravnih organih, s katerimi se individualni poslovodni organ v načelu ni strinjal (za katerega pa vemo, da ni nezmojljiv).

Ključne informacije ima v delovnih organizacijah v rokah vodilno osebe; pa tudi sicer je skorajda nemogoče zagotoviti tolikšno informiranost delavcev, da ne bi še vedno, v neki mejni situaciji, poslovodni organ bil toliko bolj celovito in hkrati podrobno informiran, da mu ne bi ta razlika v obveščenosti zagotavljala superiornosti v snovanju primerjalno boljših argumentov in s tem prevladovanje pri odločanju. Tudi večje šolsko znanje kot časovno nakopičen kvantum najrazličnejših informacij lahko v veliki meri vplivata v isti smeri kot večja obveščenost.

Najpogosteje delavci ne čutijo bojazni pri odločanju, za katerega lahko upravičeno sklepajo, da rezultatu ne bo nasprotoval njihov predpostavljani in ostali vodilni z višjih ravni hierarhije. Nasprotno pa z molkom ali formalnim strinjanjem podprejo večino odločitev, za katerimi stoje vodilni sodelavci, četudi je sicer njihov osebni odnos do narave odločitve docela odklonilen.

To pa ima za posledico, da v resnici pri samoupravnem odločanju prihaja v neki meri tudi do soodločanja delavcev, in sicer je partner, s katerim delavci participirajo, podjetniška poslovodna struktura. Seve pa te „participacije“ kakovostno ne moremo poistovetiti s soodločanjem delavcev, ki je vpeljano v večini kapitalističnih dežel. Brž ko delavec soodloča, pomeni, da z nekom deli svojo pravico vpliva na odločitve. Soodloča torej skupno z nekim drugim – ali tretjim subjektom (tripartitna participacija). V primeru samoupravljanja v naših OZD bi morala biti vsakršna premoč drugega partnerja eliminirana (to zagotavlja delovnim ljudem ustava, zakoni in drugi samoupravni akti). Gledano z ustavnega vidika je namreč pravica do samoupravljanja nedeljiva. Dasi je tudi podjetniška poslovodna struktura sestavni del našega delavskega razreda in tako v revolucionarnem obrazcu (sredstvo za doseg cilja; diktatura proletariata oziroma oblast delavskega razreda) na videz ni novih spremenljivk (češ, suma sumarum vendarle o vsem in povsod odloča delavski razred), pa vendarle vidimo, da v celoti to ne velja. Ako namreč delavec docela ne odloča o usodi sadov svojega dela, temveč pri tem z nekom deli to svojo pravico, je v tolikšni meri še zmeraj odtujen v produkcijskem procesu. Takrat, ko ima individualni poslovodni organ v svoji posesti odločujočo količino družbene moči vpliva, se namreč avtomatsko znajde v vlogi vršilca dolžnosti lastnika kapitala.

(nadaljevanje prihodnjč)

CERKEV V POKONCILSKEM OBDOBJU

Saj ta stik z božjo skrivnostjo po eni strani krepi človekovo zavest lastne vrednosti. Po drugi strani pa mu to vrednost hkrati ‚relativizira‘. Saj postaja človeka ob Nekoga, kjer je vse absolutno, kjer veličini ni nobenih meja. Ob tem Absolutnem pa je človek majhen. In vendar ta ‚majhnost‘ ostaja resnična veličina. Saj Bog človeka v svoji bližini ne ponižuje, mu ničesar ne vzame. Človek ob Absolutnem nikakor ni ‚nič‘, kakor to včasih hočejo duhovni pisatelji.“ (str. 29)

„Božja skrivnost“ je osnovni element IRACIONALNOSTI, „stik z božjo skrivnostjo“ pa je izraz za bistvo, skupno vsem variantam odnosov v znamenju IRACIONALNE AVTORITATIVNOSTI. Kar pa zadeva človekovo vrednost OB ABSOLUTNEM, imajo „duhovni pisatelji“ mnogo bolj prav kot dr. Truhlar. Koncilsko „novo doživetje človekove veličine“ nikakor ni dosledni humanizem.

V naslednjem poglavju ČLOVEK SI DANES SVET SAM NAREDI (str. 29) se dr. Truhlar sooči z vprašanjem ČLOVEKA – USTVARJALCA in tim. DRUGE NARAVE. Tudi tu srečamo kaj malo humano stališče: kot teolog dr. Truhlar ne more priznati, da je STVARNIK (DEMIURG) SVOJEGA SVETA človek. Prakso, človekovo osveščeno dejavnost degradira na „drugotne vzroke“.

„Zavesti, da je človek vse bolj ‚naredljiv‘, se katoličan ne sme bati. Ne sme misliti, da je taka zavest ‚brezbožna‘; kakor da v njej pripisuje človeku, kar gre le Bogu; kakor da v njej svet od Boga trga. Saj se zavest te ‚naredljivosti‘ popolnoma sklada s teološko tezo, da Bog ničesar ne ustvari, kar ne more nastajati po razvoju in po delu človeka.

Sklada se z vsem teološkim izročilom o ‚drugotnih vzrokih‘, ki, nanošeni po Bogu, vzrokujejo po božji zamisli (causae secundae). Taka zavest se popolnoma sklada tudi s teološkim dejstvom, da ima človek od Boga ‚mandat‘ za predelavo sveta...“ (str. 30) Očitno tudi v pokoncilski katoliški doktrini človeška produktivna dejavnost, praksa, ni koncipirana kot AVTENTIČNA ČLOVEKOVA DEJAVNOST, temveč kot del božje pobude in načrta. Tudi tu se jasno kaže heteronomija. Koncil ni demitiziral človekovega preusmerjanja narave. Dr. Truhlar bi na vsak način rad izoblikoval takšen koncept avtonomije sveta in človeka, ki bi bil po eni strani čimbolj moderniziran, po drugi strani pa v soglasju s katoliško

PRIPOROČAMO VAM OGLED FILMOV, KI SO NA SPOREDU OD 1. IV. DO 3.V. 1977

POGLEDI KLOVNA (zahodno-nemški film)

23. 3.—10. 4. 1977

Ta film znanega češkega režiserja Vojtecha Jasnega po romanu enega najbolj znanih zahodno-nemških pisateljev Heinricha Boella je lani dobil na festivalu v San Sebastianu „srebrno školjko“, letos pa je na FEST 77 v Beogradu zbudil upravičeno pozornost. Heinrich Boell, ki je po svojem romanu sam z režiserjem napisal scenarij, sodi med sodobne kritične nemške pisatelje, ki v svojih delih zelo ostro analizirajo sodobno nemško družbo. Vojtech Jasny pa je režiser, ki je začel na Češkem z zelo dobrimi filmi, od katerih je najbolj znan „Ko pride maček“, je nadaljeval delo v raznih deželah (Zvezni republiki Nemčiji, Mehiki) in sedaj že več let podobno kot njegov rojak Miloš Forman zapolnjuje praznine po dobrih režiserjih v Evropi. V tej zgodbi o usodi nekdanjega klovna zajema film razmere v sodobni Nemčiji, kjer se pod plaščkom demokracije in katoličanstva vse prepogosto skrivajo reakcionarni in nacistični ostanki. Zgodba o klovnu je ostra analiza ljudi in družbe, v katero se klovni (igra ga Helmut Griem) noče vključiti, ker noče in ne more sprejeti moralnega sistema.

AFONJA (RUSKI BARVNI)

31. 3.—4. 4. 77

Na FEST' 76 v Beogradu so predvajali ta ruski film mladega režiserja Georgija Danelija, ki je sicer doma iz Tbilisija, vendar dela v Moskvi. Tu je posnel že več filmov — v glavnem z rahlo melanholično-humoristično žilico. Film Afonja je nastal leta 1975, potem ko je posnel že Serjožo,

Pot do pristanišča, Hodim po Moskvi in Ne žaluj. Afonja ni negativni junak, ni asocialni tip, je le nesrečen človek, ki išče srečo povsod, le tam ne, kjer bi jo lahko našel. Afonja je veseljak, ki se smeji zato da mu ne bi videli solza, se obnaša nemogoče zato, da bi zakril svojo lastno željo po varnem zatočišču, si prebira prijatelje in ljubezni samo zato, da ne bi videli, kako je strahotno sam. Ta lik je režiserju Daneliju izredno lepo uspel z igralcem Leonidom Kuravljovim, ki je našel pot do vsakdanjega človeka, ki je podoben sosedu, znancu, nam samim... Na videz vedra komedija in prijetna zabava nosi v sebi vendarle globoko humano sporočilo o človeku, ki dela vse proti okolici, da bi našel svoj prostor-ček pod soncem.

CIRKUS V CIRKUSU (češko-ruski barvni)

6. 4.—21. 4. 77

Znano je, da gojijo v Sovjetski zvezi z izredno skrbjo tudi posebno umetnost — cirkuški artizem, in ruski cirкуси, kolikor

pridejo na gostovanja v Evropo in po svetu, so si pridobili kaj kmalu izreden sloves. Cirkuške artiste vseh vrst vzgajajo v posebnih šolah in jih sistematično pripravljajo na ta težki poklic. Zato je tudi okvir, ki ga je dal režiser zgodbi o psu, ki zna govoriti, v Moskovskem državnem cirkusu, zares izredno zanimiv, tako da velja pogledati ta film že samo zaradi mnogih mojstrskih točk, ki se prepletajo med dogajanjem. To predstavlja pravzaprav ljubko ljubezensko zgodbo dveh artistov med tem, ko mednarodna žirija izbira najboljše točke za svetovni cirkuški festival. Režiser tega filma je znani Oldrich Lipsky, režiser, ki se ga spominjamo iz zabavne parodije na westerne Limonadni Joe, v glavnih vlogah pa nastopajo Jevgenij Leonov, Jiri Novak in Iva Janžurova.

SREČA NA VRVICI (slovenski film)

6. 4.—17. 4. 77

Vsak novi slovenski film pomeni dogodek za naše filmsko življenje, če pa gre za mladinski

film, je ta dogodek toliko pomembnejši, saj imamo nasploh premalo mladinskih filmov, domačih pa še celo, kljub temu da se lahko sklicujemo na lepo tradicijo filmov o Kekcu, ki jih je posnel Jože Gale, pa tudi Štiglichev Ne joči Peter in še kak dober mladinski film bi se našel. Film je nastal po noveli Vitana Mala Teci kuža moj, scenarij je napisal sam režiser Jane Kavčič. Odrasli v tej filmski zgodbi o skupini otrok v velikem mestu, ki živijo svoje življenje v svojih igrah, in o velikih peripetijah, ki nastanejo, ko se pojavi v njihovem življenju priku-pen velik črn kuža, nimajo posebne vloge. Režiser Jane Kavčič, ki ima za seboj že več filmov, je že pokazal, da zna delati filme za mladino in z mladimi, tako da se lahko novega slovenskega filma zares veselimo.

DIVJA SVEČANOST (franc. barvni dokumentarni film)

13. 4.—3. 5. 77

Frederic Rossif je eden najbolj znanih režiserjev dokumentaristov. Posnel je vrsto odličnih dokumentarcev, ki pa so posneti tako, kot bi bili igrani. Med njegovimi najbolj znanimi filmi je slavni Umreti v Madridu, zelo originalen je tudi film Oktobrska revolucija, presenečenje je pomenil film Zakaj Amerika?, zelo nenavaden je tudi film Jeruzalemski zid... Tokrat gledamo zopet enega njegovih velikih podvigov Divja svečanost, v katerem je po dolgoletnem delu in snemanju v naravi zbral prelepo podobo življenja v naravi s prizori, kot jih sploh še nismo videli. Frederic Rossif je s filmom Divja svečanost šel dalje kot na primer Walt Disney in nam pokazal tudi del skritega življenja divjih živali drugače kot v vseh filmih do zdaj.

doktrino. „Z občutkom ‚naredljivosti‘ sveta se tesno in organsko veže občutek samostojnosti sveta. Saj človek, ki po tehniki predelani svet okrog sebe vse bolj doživlja kot delo lastnega duha in lastnih rok, kot delo, ki vse vidnejše poteka iz potenciala narode in človeka samega, nujno vse bolj čuti neko samostojnost sveta...“ (str. 30)

Takoj nato citira dr. Truhlar koncilsko ugotovitev, da si „človek mnoge dobrine, ki jih je nekoč pričakoval predvsem od višjih sil, danes že priskrbi sam“.

Truhlar je soočen z dejstvom, da ljudje spoznavajo, a so oni sami stvarniki vsega. To, čemur pravi dr. Truhlar „občut“, je treba imenovati spoznanje. Kar je človek nekoč v svoji nevednosti pričakoval od „višjih sil“, pričakuje danes od sebe, od svojega znanja in dela.

Kako težko se branijo cerkveni ideologi pred to staro ateistično resnico o veri, kaže njegova naslednja razlaga: „Cerkveni blagoslov polja, hleva, živine ima tudi danes svoj pomen. A kmet bo danes ob resni boleznih v hlevu predvsem poklical živinozdravnika ter poskrbel za zdravila in higieno ter ne bo pričakoval kot kdaj prej v preteklosti, da bo že sama blagoslovljena sveča vse naredila.“ (str. 30—31)

Razrešitev, ki jo priporoča dr. Truhlar, je nekoliko komična, teološka razlaga, ki sledi, pa ne zveni prav nič moderno, ker se opira na božjo voljo („... Bog tako hoče...“) in rezultira v vsebino starega, tudi med ateisti zelo priljubljenega rekla „Pomagaj si sam in bog ti bo pomagal“. (Dr. Truhlar seveda to pove drugače: „Najprej je treba po redni, od Boga določeni poti s svoje strani vse storiti in se šele ob tem hkrati opirati na Boga.“) Ko dr. Truhlar piše, da „morajo tudi znotraj krščanstva, posamezni sektorji sveta (znanost, politika, miselnost, tehnika...) obstajati in se razvijati po lastnih strukturah.“ (str. 31) se najbrž zaveda, da drugače v svetu, kakršen je, sploh ne more biti. Kje so že časi, ko je lahko Cerkev obvladovala vse sfere družbenega, delovanja in zavesti. Znotraj krščanstva si je danes težko predstavljati znanost, politiko, umetnost, tehniko...

Sklep je formuliral dr. Truhlar tako:

„Seveda avtonomija sveta ni absolutna, marveč relativna; je avtonomija, kakor jo je Bog določil inkakor jo Bog hoče. Je avtonomija, ker ima svet v sebi neko postavo; in v tem smislu je sam sebi postava; je avtonomen. A to postavo je svetu dal Bog. Vanj je avtonomija sveta odprta. „Brezbožen“ postane občut samostojnosti sveta šele, kadar res izključuje Boga.“ (str. 32)

To je teizem, ki dejansko samozakonitost in samostojnost sveta ter človeka izključuje. Relativna avtonomija je ob heteronomiji absolutnega toliko kot nič — razmerje podrejenosti.

NEKATERE TEMELJNE ETIČNE KATEGORIJE

Znani marksistični filozof dr. Vuko Pavičević je v knjigi **Osnove etike** (Kultura, Beograd, 1967) takole razložil **vest**: „Ta drža (moralna) se prične šele takrat, ko subjektivni motiv ali gibalec upoštevanja drugih ljudi ni samo strah pred neugodnimi posledicami za lastno osebo, pač pa delujejo že altruistična občutja, med katere sodita tudi občutja moralne dolžnosti in odgovornosti. Če so takšna občutja pri osebi razvita in če se je le-ta priklopala do spoznanj o dobrem in zlem, lahko govorimo o formirani vesti. Takrat oseba lahko sama ocenjuje svoja ravnanja in ima ob njih občutja ugodja ali neugodja (slaba vesti). Vest je mogoče definirati kot moralno samooceno, kot moralno sodbo osebnosti o sami sebi. V vesti je osebnost, tako rekoč, razdeljena na objekt in subjekt, na tistega, ki mu je sojeno, in onega, ki sodi.“

Niti vesti niti občutenja moralne dolžnosti ni mogoče pojmovati tako, kakor da sta dani človeku od same narave.

Niti vesti niti občutenja moralne dolžnosti ni mogoče pojmovati tako, kakor da sta dani človeku od same narave. Vse nekdanje nativistične, aprioristične in teološke koncepcije vesti (vest kot „govor boga“ v človeku) so nevzdržne že zaradi preprostega dejstva, da „vest vključuje tudi vedenje, spoznanje meril, razlikovanje dobrega in zla; tega znanja in

Novo v znanosti:

NOV KEMIJSKI PROIZVOD za čiščenje z oljem in mastjo zamazanih tal z imenom „Taski Profi“ pomeni pravo „zdravilo“ za cele vrste tovarniških hal, servisnih delavnic, garaž in kuhinj.

Podatki: Taski Profi ne pripada ne k sintetičnim ne klorovim ne k težkim benzinskim sredstvom, je brez strupenih alkalij, brez topila, nekoroziiven in skoraj brez vonja. Proizvajalec: A. Sutter AG, Švica.

ZBIRANJE SREBRA: Odpadki srebra v fotolaboratorijih, zobnih ambulanzah itd., ki jih ponavadi zmečejo v mestno kanalizacijo, lahko povzročijo škodo. (Srebro ubija bakterije). Da te škode ne bi bilo, so v ZDA proizvedli „Mini Tronic“, 1,6 kg težko pripravo, ki zbira srebro v čistilnih napravah. Srebro, ki ga zbere naprava, je 99,9 %.

BITJE SRCA: Zrtev srčne kapi se mnogokrat lahko reši s pomočjo „defibratorja“ (naprava s pomočjo šoka vrača delovanje srca v normalno bitje). Problem je bil do sedaj le v tem, da je bila ta naprava prevelika in pretežka, da bi jo lahko pravočasno prinesli do ponesrečenca. Firma IPCO

Hospital Supply Corp — ZDA je sedaj proizvedla prenosne, 4,3 kg težko napravo. Namesti se lahko v vsakem policijskem, gasilskem ali rešilnem avtomobilu. (Cena je 1435 dolarjev).

VARNI NASLON ZA GLAVO — izdelan iz specialnega penastega materiala, s stabilizatorjem do samega sedeža, nivo absorbiranja udarcev v višini glave, z možnostjo regulacije in brez kakršnega koli železnega dela — resnično pomeni varni naslon za glavo in nov prispevek k varnosti voznikov in potnikov v avtomobilih. (Oznaka naslona je SK 2000).

VIDEO SKLADIŠČENJE: Standardne naprave za video snemanje zahtevajo kvadratni inč (64 in 16 kv. m) magnetnega traku. Nova RCA metoda za zelo gosto snemanje lahko snema 300-krat več informacij od klasične metode. Nova naprava dovoljuje, da se reproducira katera koli od 10.000 tv slik z diska s premerom 30 m.

ČRNA URA: Vsi, ki radi sestavljajo najrazličnejše aparature, imajo na razpolago zopet novo. Sami si lahko sestavijo digitalno uro s pomočjo lepila in enostavnega hišnega orodja. Osnovni elementi so: integrirano elektronsko kolo, dve bateriji za pogon. Kvarčni kristal omogoča tej uri točnost do sekunde na dan. Ko se dotaknemo sprednje strani, svetleča dioda pokaže čas v urah, minutah in sekundah. Cena: 29,25 dolarja.

teh kriterijev nikakor ne moremo pojmovati kot vrojene, apriorne. Človek mora torej iti skozi določen razvoj, preden se mu izoblikuje vest." (Osnovi etike, str. 59—60)

To je bistvo marksističnega pojmovanja vesti. Dr. Truhlar razlaga koncepcijo vesti kot **govor Boga**. Trudi se, da bi prikazal fenomen vesti kot, npr. česar brez supozicije religioznosti in boga sploh ni mogoče zadovoljivo utemeljiti. Najprej opozarja na nujnost uskladitve dveh „niravnih vodil“ — **posamičnega v lastni vesti in občega, izraženega v objektivnih normah**. Potem ugotavlja, da so bili poskusi razreševanja tega problema običajno enostranski. Še zlasti akcentiranje „subjektivnega vodila vesti“ je brez trdne teološke osnove **božjega govora** vodilo v etični subjektivizem in relativizem, v nravno samovoljo posameznika. Da bi se katoliška etika izognila tem zablodam, je Cerkev poudarjala „objektivni nravni zakon“, „subjektivno vodilo vesti“ pa je puščala ob strani — tako da se je izognila nevšečnosti s posameznikom, z njegovo subjektivno in nravno presojo. Toda izogniti se nečemu v takšnih primerih še ne pomeni, da je vprašanje zadovoljivo rešeno — katoliška etika je izgubila človekovo notranjost. Zato je koncil spet odločno spregovoril o „neposrednem govoru Boga v vesti“, o „konkretnem realnem glasu Boga in dojemanju tega glasu“ (str. 23). Naglas se je premaknil z etično-objektivnega na etično subjektivno. Toda to **subjektivno je božje** (v človeku) in zato neskončno presega človekovo subjektiviteto... Tudi koncilski razrešitev je odpisala **avtentično človekovo vest**, proglasila jo je za „zvočnik“, za **trpni srednik** govora boga.

Takole je izražena človekova npravna nesamostojnost in podrejenost: „Pastoralna konstitucija pravi...: „Na dnu vesti odkriva človek postavo, ki si je ne daje sam, temveč se ji mora pokoravati. Torej ne gre za etično avtonomijo, v kateri bi si človek sam pisal zakon, marveč za etično heteronomijo: postava, ki jo človek v vesti odkriva, izraža hotenje nekoga drugega.“ (str. 23)

Na tako koncipirano vest naveže dr. Truhlar pojmovanje svobode. Težko si je predstavljati, da bi s takšnega teoretičnega izhodišča lahko prišli do zares modernega, humanega in širokega pojmovanja svobode. „Vest je med drugim sedež svobode,“ piše na začetku poglavja **Novo doživetje svobode** (str. 23). To pomeni, da je svoboda trdno okovana v **govor boga**, da je v osnovi zožena na območje verske zavesti posameznika in nanekatera medosebna razmerja v verskem občestvu.

Se preden gremo po stopinjah koncila in dr. Trohlarja, si vsaj površno oglejmo eno izmed humanističnih, neverskih pojmovanj svobode. Dr. Gajo Petrovič je zapisal v svojem eseju **Človek in svoboda** (Filozofija in marksizem, Mladost, Zagreb, 1965) med drugim tudi tole:

..... Svoboda ni nekaj, kar je zunaj tistega, ki svobodno biva, pač pa je njemu lastni način ali struktura bivanja.“ (str. 165) Svoboda torej ni odsotnost zunanjih ovir ali vsota vnanjih pogojev, v katerih človek živi. Svoboda je več kot navadna prostost, kot neovirano ravnanje.

..... Če pojmujejo svobodo kot spoznanje in sprejemanje fatuma, usode, univerzalne nujnosti, je „svoboda“ le drugo ime za prostovoljno suženjstvo... Svobodno je lahko samo delovanje, s katerim človek spreminja svoj svet in samega sebe... Pozitivni pogoj svobode je spoznanje meja nujnosti, osveščanje človeških stvariteljskih možnosti... Bistvo svobode ni v obvladovanju danega, temveč v ustvarjanju novega, v razvijanju človekovih ustvarjalnih sil, v razširjanju in bogatenju človečnosti.“ (str. 168—169)

Svoboda je spoznanje nujnosti le toliko, kolikor so najrazličnejša spoznanja izhodišča aktivnih in progresivnih prizadevanj: Človek kot **demiurg** v naravi in družbi. Trpni konformizem, ki je tudi lahko rezultat spoznanja, je nesvoboda.

..... Niti najbolj intenzivna in najbolj uspešna dejavnost, ki je vnanje determinirana, ni svobodna... Svobodna je samo dejavnost, ki v njej človek sam odloča svoje ravnanje...“ (str. 171)

BRUTUS - ORGAN RAZISKUJE

S profesorjem Janezom Hvaležnikom sva dosti sodelovala. Najino skupno delo so potem ocenili kot izreden korak v sodelovanju med študenti in profesorji na fakultetah. Za sodelovanje sva dobila celo orden „Mi sodelavci“, ki ga podeljujejo najvišji za to poklicani organi ob takšnih ugotovitvah, roko pa so nama stisnili celo tisti z vrhov na šoli. Da boste vedeli, kako je to potekalo, vam bom vse opisal.

„Tovariš Hvaležnik,“ sem rekel, „pogruntal sem temo, ki je še neraziskana v popolnosti in bi bilo dobro, če bi se poglobila vanjo.“ Takrat še nisem vedel, da ji bom dal naslov „Vpliv Lunine mere na drstenje rib v Skadarskem jezeru“. Janez je bil navdušen, ko sem mu stvar obrazložil. „Krasno,“ je rekel, in pričel se je napor. Letal sem od enega znanstvenika do drugega, zbiral podatke, beležil, se potil, opazoval, več dni preživel pod vodno gladino, uporabljal mikroskop, se pripravil za polet na Luno, ga odlično preстал, zgoraj navezal prijateljske stike s študentoma iz sosednje fakultete, ki sta raziskovala oblike in točnost zornih kotov gledanja na našo zemeljsko oblo, se vrnil, pisaril, včasih obupal, klical na pomoč, zanemaril dekle, zgubil 17 kilogramov, se prenehal ukvarjati z drugim, predvsem družbenim delom, nehal z zahajanjem v „bruca“, opustil kajenje in alkohol, prenehal z gledanjem športnih prenosov in redno telesno vzgojo, prelagal izpite z drugih področij in tako naprej in naprej, vse do dne, ko sem zopet obiskal profesorja Hvaležnika.

„Odlično,“ je dejal, ko sem mu pokazal 14.137 strani napisanega in obdelanega gradiva. „Malo bo treba še popraviti,“ mi je svetoval in me napil na pravo pot. Obiskal sem vse potrebne organe in organizacije, ki so bile zainteresirane za takojšnji odkup pripravljajoče se literature. Se dogovoril, da naj vse takšne stvari uredijo s profesorjem Hvaležnikom na raziskovalni fakulteti, povprašal za mnenje tudi tiste, ki so bili po mojem mnenju gotovo nepoklicani, da se ukvarjajo s tem problemom, se prepotil ob čakajočih vrstah pred pisarnami vodij obratov vzgajalnic rib, s teleskopom opazoval Luno in dva prijatelja s sosednje fakultete, ki sta bila tam že pol leta, s skafandrom natančno preiskal zalivčke in zalive, kotanje in globeli jezera ter tako s 7.248 stranmi ponovno prišel pred Hvaležnika.

„To so že pričetki pravega raziskovalnega dela,“ me je pohvalil. Žarel sem od sreče. „Samo,“ je rekel, „ko sem pregledoval gradivo, sem na straneh 3 in 17 opazil slovnične napake. Te bo treba odpraviti.“ „Seveda,“ sem zagotovil. Pričel se je boj s celotnim materialom. Prebiral sem stavek za stavkom, popravljal, prešturiral najnovejšo slovnico, si zabeležil vse gramatične posebnosti, se na pamet naučil sklanjatve in spragatve, popravljal, obnavljal, spreminjal, dopolnjeval, odstranjeval in pripravljaval dokončni izdelek. Z vsemi skicami se je zbralo 21.113 strani. Preden sem šel do Hvaležnika, sem vso stvar dal še vezati v usnje in lepo grafično oblikovati. Meduž, kako je potem krasno izgledalo.

„Da, tako, lepo, sicer brez izkušenj ampak kvalitetno. Napisal bom ugodno mnenje,“ je rekel Hvaležnik in najraje bi ga bil poljubil na lice.

Že čez tri mesece mi je pokazal mnenje na dveh straneh. Čudovito. Rekel je celo, da me bo predlagal za nagrado, no sicer ne najvišjo, vendar

Ob 4. APRILU, dnevni študentov, ki ga praznujemo mladi na vseh univerzah ter drugih oblikah združenj višjih in visokih šol širom po svetu, se pridružujemo čestitkam korejskih, kampučijskih, indijskih, afganistanskih, iraških, libijskih, senegalskih, ganskih, somaljskih, angolskih, mozambiških, beninskih, brazilskih, čileških, perujskih, venezuelskih, kolumbijskih, panamskih, mehiških, ameriških, švedskih, finskih, portugalskih, italijanskih, grških, poljskih, irskih, sovjetskih, avstralskih... študentov, ter jim želimo emancipacijske odnose, kar naj prispeva predvsem k poglobitvi vsebine dela na univerzi!

Uredništvo Katedre

zadovoljivo, iz sklada za nagrade najzaslužnejšim za nastanek dobrega dela, ki ga podeljujejo vsako leto pridnim študentom. Rekel pa je še, da bo stvar še nekoliko poglobil in poskušal z doktorsko dizertacijo s tega področja. Seveda sem bil vesel.

Čez pol leta je doktoriral in zaslovel. Vzeli so ga za dekana na najvišji in najbolj priznani svetovni fakulteti. Še danes mi je hvaležen. Večkrat mi piše – do danes dvakrat – v delovno organizacijo, kjer sem poleg študija zaposlen že tretje leto in mi pravi, da naj se kaj oglašim, bova malo predebatirala in obudila spomine. Upam, da bom zbral nekaj denarja za vlak in ga bom lahko tudi obiskal, saj mi je zelo pomagal, da sem na podlagi nagrade in njegove opisne ocene o moji pridnosti dobil službo v delovni organizaciji Kislo mleko ob mlaju, kjer pa že pripravljam naslednje raziskovalno delo, ki bo najbrž imelo naslov „Raziskovanje študentov in družbeno priznanje“.

Brutus Organ

La Plado de Corsa

Noč se je spuščala na zemljo, ko je letalo s tridesetimi turisti pristalo na asfaltni pisti živega „delavskega“ letovišča na sinjem Jadranu. Še preden so se zaprla vrata aviona, je bilo slišati lahke in trpké besede nemirnih Angležev, med katere sta se v vsem vzdušju ujela tudi Alexandros in Rodrigez, ki sta se po dolgem času in neobhodnem strokovnem izpopolnjevanju vračala na svojo zemljo. Medtem se utrne smeh enega izmed gostov, ki je nepričakovano srečal svojega kolego iz Newcastle, sedaj turističnega vodiča za zahodnoevropske goste v Jugoslaviji.

Ugotovitev, ki sta jo pojasnjevala drug drugemu že v avionu, o neustreznosti tako velikega letala za teh nekaj „kroničnih“ potnikov, se je nadaljevala v hotelu MINIADRIC, kjer sta hotela prenočiti. Ker pa cena nikakor ni ustrezala ponudbi, sta zahtevala glavnega šefa, vendar sta dobila pojasnilo, da je že mesec dni odsoten in da je na „službenem letovanju“ v Španiji. Sprijaznila sta se z usodo, stopila v bar hotela, se življenjsko podkrepila z mističnim opojem, potešila življenjsko slo in se v zgodnjih jutranjih urah vračala ustrezno podvržena spomenu na preteklost in olajševalnim okoliščinam, ki so ju osvobodile iluzij o roparskih zasledovalcih...

Po kratki noči je jutranji piš naznanil lep sončen dan. Že po odhodu iz hotela je pričel Alexandros počasi simulirati, Rodrigez pa mu je neprestano reproduciral motivacijo pretekle noči. Brzi vlak ju je pripeljal v neposredno bližino domače hiše, kjer sta poslej nadaljevala svoje delo, izpopolnjevanje, složno živela vsak s svojo družino in že skoraj pozabila na večer, ko sta se vrnila iz Londona.

Toda stvar se je znova zapletla, ko sta pričela razmišljati o letovanju oziroma bližajočih se šolskih počitnicah, ki ju bodo znova osvobodile „nevarne vsote denarja“. Odslej sta preživljala dneve le še v službi in v popoldanskih urah stikala po turističnih posredovalnicah in iskala najboljšo in najpriladnejšo ponudbo, ki bo seveda ustrezala dohodkom njunih skromnih družinskih sporazumov.

Delo ni bilo zastoj! Obstajali sta le še dve varianti, ki sta zahtevali dober premislek. Kam? Ali nekaj sto kilometrov nižje v Grčijo, ali daleč čez morje v Španijo? Dan odhoda se je bližal in Rodrigez je odpotoval z vsem svojim zanosom in rahlimi pomisleki na slavni COSTA del SOL, Alexandros pa nekaj dni kasneje na KRETO in RODOS.

Počitnice in dopusti so se iztekali. Alexandros in Rodrigez sta se končno zopet srečala, pokomentirala kot nekoč, vendar ne več o hotelu MINIADRIC, o letovišču ZMERNOČENIK, o izletniški točki SOLIDPONUDNIŠKO zavetišče ali celo o agenciji RODNOCEN, ki organizira domače izlete in aranžmaje, temveč sta prikojila isto tematiko na grške in španske razmere.

Kot je bilo zaključiti, je bilo dobro, zanimivo, domače in nezamenljivo. Vse to seveda zaradi tega, ker je Rodrigez srečal v hotelu Flamingo, kjer je stanoval, svojega šefa, ki ni bil do njega še nikoli tako prijazen kot ravno sedaj, in zato, ker je Alexandros ponovno lahko kontaktiral s svojo nekdanjo zaročenko, ki je prišla z družino v Lindos.

Vse to so stvari, zaradi katerih se bosta Alexandros in Rodrigez tudi prihodnje leto namesto na aristokratski Jadran odpravila med svoje (so)delavce in prijatelje v Kamiros oziroma El Molinos.

Turistični diakon

KATE-KRAH JAVLJA

BEOGRAD (DISLOCIRANA enota Kate—Krah pri Borbi):

Odslej bo v Srbiji edini pogoj za vpis na srednjo šolo uspešno končana osnovna šola. Ostale selekcije (doslej „vukovi dijak“ ...) ne bo. Tako bodo prišli do izraza tudi posredni vplivi, ki jih je bilo doslej čutili pri uspehu marsikaterega učenca v veliko manjši meri. Vpisovanje v srednje šole po potekalo po teritorialnem načelu, s čimer bo mogoče doseči boljše horizontalno in vertikalno povezavo z osnovno šolo.

Za boljše življenjske in delovne pogoje učencev v šolah bo potrebno zgraditi nekatere nove osnovne šole, druge dograditi in sodobneje opremiti ter zagotoviti prostore in opremo za družbene, zabavne, kulturne, športne ... dejavnosti učencev. Poenoten program in policentrični razvoj republike ter s tem tudi šolstva pomeni razbremenitev večjih centrov in hkrati omejuje potrebe po novih dijaških domovih.

„Nekoč“ je bilo nekaj podobnega slišati tudi v Sloveniji, potem pa ... oprostite, motnjej!

LJUBLJANA (podzemna pisarna Kate—Krah):

Glej, tam v Mostah se kadi, izhaja in nebo slepi ...

Večkrat smo tiho upali, tokrat je upanje izpolnjeno; barake v Mostah so se spreminile v dim in plamen. Ognjena stihija je opozorila prebivalstvo in najbrž zadnjič tudi odgovorne ter tako poiskala hitrejšo pot do rešitve omenjenega problema. Slišali smo očitke: tu živijo nižji in priklateni sloji družbe. Ampak nikar ne mislite, da bo ta del strukture naše družbe usahnil, nasprotno, krivec so družbeni dejavniki in pa, jasno, odgovorni tovariši, kajti vse to kaže, da nič ali pa mnogo premalo razmišljamo o takšnih stvareh, kaj šele da bi sploh kaj delali. Zagrabimo pa stvar resno šele takrat, ko se nam nagrmadi na glavo in so večje posledice neizogibne.

To se lahko jutri zgodi med barakarji v Celju, Mariboru, Ljubljani in še kje, in mi dopuščamo, da se igra ogenj z usodo najšibkejših slojev, da rešuje njihove stanovanjske probleme?!

In če zgori moderna stolpnica (kdo, kje?) — rešitev iz zagate bo takoj tu!!!

COLOMBO (dopisništvo Kate—Krah pri INC Daily News):

Vodilne cejlonski dnevnik je objavil pred nedavnim na naslovni strani časnika Reuterjevo poročilo o Džilasovem intervjuju na zahodnonemški TV pod naslovom „Evrokomunizem — ključni dogodek“, v katerem ima avtor evrokomunizem za najpomembnejši dogodek v Evropi po hladni vojni in komentira Džilasovo slovo v petdesetih letih ter njegovo zaporno kazen, ki jo je prestajal deset let zaradi kritike jugoslovanske vlade. Poročilo omenja tudi primerjavo omenjene ocene in vloge ter pomen evrokomunizma z jugoslovansko-sovjetsko prekinitvijo 1948. leta ter s kitajsko-sovjetskim sporom. Kampanja se torej nadaljuje, nekateri pa kljub temu zaostajajo.

MARIBOR (iz uredništva Kate—Krah):

Koncept splošnega ljudskega odpora je zastavljen v skladu z razmerami, v katerih živijo naši narodi in narodnosti, ter razlogi, zaradi katerih je splošni ljudski odpor najtemeljitejša oblika odpora vseh občanov. To si lahko zamišljamo danes, vendar vprašanje je, kako bomo to uresničevali v morebitni vojni, ali precizneje povedano v partizanskem načinu bojevanja.

Gorske kmetije, ki so bile med NOB žarišče partizanstva, vir preskrbovanja s hrano, zatekališče ranjenih, zmrzlih in onemoglih partizanov, so do danes že skoraj popolnoma izumrle, pridelek je tako minimalen, da komaj zadošča skupaj s kupljenim blagom.

Stari mlinci so v svoji skrahirani podobi še komaj vidni. Ali nam bodo tudi takrat pekli osnovno živilo pri Žitu, Intesu, Merxu ...? Najbrž ne!

O tem smo sicer že marsikdaj spregovorili, vendar smo ostali pri besedah, pa še te so v veliki večini nedorečene.

Partizanstvo in z njim svoboda se je valilo iz planin in hribov v doline, mi pa te relacijo, ŽAL, še vedno nismo dojeli. Bo potrebno počakati dan, ko se bomo zavedali, a bo že prepozno?

Občinski center klubov OZN je ob dnevu boja proti rasni diskriminaciji pripravil 21. marca 1977 proslavo v dvorani kina Union. Pozdravni govor, v katerem je bil orisan problem rasne diskriminacije v svetu, je imel predsednik občinskega centra klubov OZN Blaž Urbas.

Na proslavi so s svojimi kulturnimi točkami sodelovali:

- folklorna skupina zveze afriških študentov z afriškimi ljudskimi plesi in glasbo,
- plesna skupina Mladje, ki deluje v okviru kluba mladih v Mariboru,
- recitatorji I. gimnazije v Mariboru,
- mladinski pevski zbor gimnazije Miloša Zidanška.

Po proslavi je bila na gimnaziji Miloša Zidanška otvoritev razstave Osvobodilna gibanja, ki jih je pripravil Občinski center klubov OZN skupaj z mednarodnim klubom prijateljevstva.

V okviru tedna mladinske solidarnosti (21. — 28. marec) so bila v klubu mladih predavanja o osvobodilnih gibanjih v Čilu in na Kubi.

Slavči Bauman

Na vratih študentskega doma se je 31. marca pojavilo čudno obvestilo, za katerega še ni dognano, če je bilo prvoaprilska šala ali pa resnica. Na njem je namreč pisalo, da je po pregledu zaključnega računa Študentskih domov za leto 1976 ostalo cca 15 starih milijonov nerazporejenih. Zaradi tega je svet študentskih domov sklenil, da bodo študentje v aprilu plačali samo polovico stanarine, torej namesto štiridesetih tisočakov samo dvajset. V kolikor je to res, se bojimo, da se bo povečala religioznost med študenti v študentskem domu, saj glede na nedavno povečanje stanarine to že meji na čudež.

29., 30. in 31. marca so bile v okviru Študentskih prireditev javne tribune o občudnijskih dejavnostih. Na visoki tehniški šoli je bilo navzočih sedem (7) študentov, na visoki ekonomsko komercialni šoli dve (2) študentki in na pedagoški akademiji okoli 30 študentov, tako da je bilo možno izvesti tribuno samo na PA. Če že s temi tribunami ni bilo uspeha, pa so vsaj lepo pokazale, koliko se študentje in njihovi cenjeni vodje na VEKŠ in VTS zanimajo za tovrstne dejavnosti.

REVOLUCIJA ŠE TRAJA IN RES NI MOGOČE VSEGA NAENKRAT NAREDITI! Vendar to ne pomeni, da ni mogoče narediti prav ničesar.

Klub pomurskih študentov je pripravjal za dan žena posebno praznovanje, s katerim bi razveselil predvsem svoje članice. Organizirati so nameravali tudi krajsi kulturni program, kajti v klubu mladih in Orožnovi ulici so dobili zagotovilo za svojo prireditev. In ko so bile priprave na višku, so jim v klubu proslavo odpovedali z izgovorom, da bodo v istem terminu v klubu praznovali upokojenci.

Stalno se pritožujejo nad mladino, sami pa ravnajo po svoje. Mar je način delovanja kluba mladih potrebno dirigirati po takšni poti, ali je mogoče po delu nestrpnih in pubertetniških prepečev zmetati vse v isti koš? Najbrž ne! In ne nazadnje, ali občina Maribor ni sposobna napraviti analizo dela v klubu in odstraniti nepotrebne stvari, ter komu je klub mladih namenjen (upokojencem verjetno ne, sploh če gre za subjektivne odločitve)?!

